

מדינת ישראל

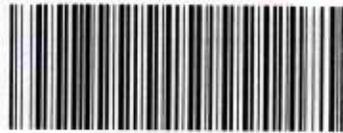
משרדי הממשלה

משרד

רפ"א מנחם בגין

ביקור ג' א/רפ"ב
(המשקף מתקן ג)

9/81

שם תיק: רה"מ מנחם בגין - ביקורים בארה"ב.

מזהה פנימי: **א-13/4349**

מזהה פריט: 000imbf

כתובת: 2-108-9-8-9

תאריך הדפסה: 24/11/2016

מס' תיק מקורי

מחלקה

משרד החוץ-מחלקת הקשר

2146

ננוס

מחוך 4

סודי ביותר

מחוך 30

עוֹתָק 5

** **

****

**

**אל: המשרד, נר: 186, מ: ווש

**דח: מ, סג: מ, תא: 140981, רח: 1730

**נד: שיחת בוש-דהמ

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**

**סודי ביותר/מיד*

**מנבל

**דע: שהבט. (העבר)

**להלן רשום השיחה של רוהם י-סגן הנשיא בוש שהתקיימה ביום 10

**בספט' 1981 בולייד.

**נכחו:-

**מישראל: רוהם, שהח', שהי'פ, שהבט, השגריר, בר און, אבנר, פורן

**הכט, נחושתן.

**מארהב:- בוש, קלארק, סס לואיס, גבי דאייק, חביב, אדמירל מורפי.

**בוש:- תודה על שקבלתם אותנו בארצנו מצבו של סגן הנשיא קצת

**משונה. הכל מפחיתים מערכו אך הכל רוצים בחברתו.

**לסגן הנשיא יש קול מכריע בסנט. מלבד זאת אין לו זכות הצבעה

**ובמליאה בעניינים דגיליים. אני יכול להיות הקשר בין הבית הלבן

**לבין הקונגרס. אני נשיא הסנט. כל חבר סנט יכול להיות סגן נשיא

**הסנט.

**לנשיא ריגן יש בעיות בקשר לתכנית הכלכלית כאן. הנשיא יעמוד טל-

**דעותיו בקשר לתכנית זו. אמש היתה לנו שיחה קשה על התקציב מצד

**אחד יש שאיפה לאון התקציב בשנת 1984 ומצד שני וינברגר עומד

**בתוקף על דעתו בענין תקציב ההגנה גם אם נצמצם את התקציב יהיו

**לנו בעיות אך נעמוד בקיצוצים ויהי מה.

**בעניינים בינלאומיים אנו במצב קשה כי המצב הכלכלי הקשה ישפיע

**בצורה כלשהי על נושא זה. תופעה זו מדאיגה את מחלקת ההגנה

**הנשיא יעשה מה שהבטיח בעניינים הכלכליים ולא חשוב מה יאמרו

**העתונים. אין אני אומר שזה ישפיע על התכניות ששר הבטחון שלכם

**שטח לפנינו, אבל זה יהיה קשה.

דלסי ירושלים טו 1-10102020 10102020

משרד החוץ-מחלקת הקשר

** **
** ** 2 דף 4 מתוך 4
** ** 5 עותק 30 מתוך 30 סודי ביותר
** **
** **
** **

** בגבעה תטמעו דעות שאין דרך להשיג את מטרתינו בלי לצמצם את
** התקציב הפנימי, ואין לצמצם התקציב הפנימי בלי לצמצם את תקציב
** ההגנה. הנשיא נמצא בדילמה ואין לדעת לפי שעה כיצד נשיג את
** המטרות שהציב לפנינו.

** ה' רוהמי, הביקוד הצפוי שלך בקונגרס קבל הד חיובי. העתונות
** צפתה ליקוקין די נור. אמה טפלת בעתונות יפה מאוד.
** ידידותנו תמשך ולא חשוב מה שתאמרו שם. אני רק מקווה כי הסון
** יהיה קונסטרוקטיבי כפי שהיה עד עתה. אני מאוד מרוצה מהצגת
** הדברים שלך.

** רוהמי: - נכון, התקשורת היתה טובה. חלקו לנו שבחים.
** חביב: אם מר בגין ימשיך באותו טון בסנט זה יהיה טוב מאוד. שם
** הם מחפשים דבר שיוכלו להצביע עליו כסלע מחלוקת.
** רוהמי: - הם יציבו לנו מארב, מה?
** בושי: - מה שקורה לנו בשטח הכלכלה מעורר מחלוקת רבה בכל מיני
** צדדים אבל דיגן לא יתפשר וימשיך עם תכניתו הכלכלית. יש צורך
** להוריד את הרבית (PRIME-RATE) כי הרבית הגבוהה מריקה גם
** מלידינו.

** רוהמי: - הנשיא שבר מחסום פסיכולוגי בימים אלה. בגרמניה היו
** יונקרים אחד מהם אהב בחורה פשוטה. בגרלין יש שדרה הנקראת
** UNTER DEM LINDEN וזו שדרה הדומה לשדרה החמישית בניו
** יורק. יפה וטפוארת. היונקר נהג לומר לאהובתו הטניה GUESS
** MIR NICHT UNTER DEM LINDEN UNTER DER L. נאל תדכיני
** בשדרות UNTER DER LINDEN (גם אצלנו היה כך). תמיד שאלו מה
** יגידו הערבים אם ארהב תסביד פנים לישראל תקופה זו חלפה. שתוף
** הפעולה האסטרטגי חשוב מאוד ומה שהנשיא עשה היה מעשה
** גדול. המוכיחים הייג ווינברגר היו טובים מאוד ומועילים מאוד
** בנושא זה.

** חביב: - בקונגרס יהיה זכוח גם על לבנון. פינדלי לבטח ישאל אותך
** שאלות ואני בטוח שיקבל ממך ה' רוהמי תשובות לענין.
** בושי: - עליך ליזכור ה' רוהמי שבקונגרס יש עדין רוח של
** ויטנאם מהם הנושאים האחרים שיהיו?

** חביב: - לבנון ואפסקת פעולות האיבה מעניינות מאוד את הקונגרס.
** בושי: - מה דעתך על קדאפי במרהת? הוא לבטח משוגע.
** רוהמי: - איני יודע אם הוא משוגע אבל הוא אדם רע מאוד. הוא אדם

צילום מסמך מס' 1000-1000-1000

Over the top of the page

פשיטת ראש הממשלה
 לשכת סגן
 צ"ל מפקד חסון
 2
 27.9.81
 27.9.81

טודי ביותר

שיחת ראש הממשלה מ. בגין עם הנשיא ר. רייגן ב-9/9/81

אחרי הטקס הסטנוני של קבלת הפנים על מדשאת הבית הלבן, הזמין הנשיא את רוה"מ להיפגש עמו במשרדו. בפגישה נכחו מצד האמריקנים סגן הנשיא בוש, מזכיר המדינה הייג, היועץ לבטחון לאומי אלן והסגריר לואיס. מצדנו הצטרפו לרוה"מ שה"ח שמיר והח"מ.

הנשיא פתח את השיחה בהבעת צער על היעדרה של הגב' בגין וביקש את רוה"מ להעביר אליה את איחוליו ואות איחולי רעייתו להבראתה המהירה.

רוה"מ הודה לנשיא על דבריו החמים. סיפר לו כיצד נפלה הגב' בגין למשכב בעת שהוא נפגש עם הנשיא סאדאט באופירה.

הנשיא אמר לרוה"מ שהוא מודה לו מאד על האיפוק שהוא מגלה בנושא האיוואקס. ברצונו לאמר לרוה"מ שאין לישראל סיבה להיות מודאגת מהעיסקה. "we are going to go ahead" והנשיא נחוש בהחלטתו להשיג את הסכמת הקונגרס לעיסקה. יש לזכור שמדובר במטוסים אשר יימטרו לסעודים בשנת 1985. מטרתו של רייגן להשיג שלום באיזורנו. הוא מאמין שהוא השיג אמינות מסויימת אצל הסעודים וברצונו לנצל את העובדה הזו. הוא מודע לבעיות הפנימיות בממלכה הסעודית וברצונו להדגיש שארה"ב לא תרשה שסעודיה תיהפך לאיראן שניה. כמו-כן ברצונו לחזור ולהבטיח לרוה"מ שלא ירשה הפרת מאזן הכוחות בין ישראל לשכנותיה. ישראל היא הדמוקרטיה היציבה היחידה באיזור. ארה"ב לא תיתן לאיש לשנות זאת. הוא רוצה לאמר לרוה"מ שכל אשר תעשה ארה"ב לא ישנה את "המצב הצבאי הנוכחי".

רוה"מ השיב לנשיא שהוא מבקש לדון על הנושא הזה בעת הפגישה המורחבת בחדר הקבינט. חובתו היא להציג את עמדת ישראל בראש ובראשונה בפני הנשיא, ומבקש אפשרות שתינתן לנו a hearing. על כך השיב הנשיא - "certainly".

רוה"מ המשיך ואמר שהוא מציע שהדיון בין שתי משלחותינו יתחיל בסקירה וחילופי הערכות על המצב הכללי בעולם ובאיזורנו בפרט. אח"כ נעבור לענין האיוואקס. רוה"מ אמר שלדעתו החלטת הנשיא בקשר לפצצת הניוטרון היתה מוצדקת בהחלט, אך עובדה היא שנתגלעו חילוקי דעות בין ארה"ב וכמה מבעלי בריתה באירופה, ^{4/k} העובדה הזו אין פירושה עימות בין ארה"ב לאותן המדינות. רוה"מ משוכנע לפיכך שלא צריך להיות עימות גם בין ארה"ב וישראל. הוא מודה מאד לנשיא על דבריו בטקס קבלת הפנים, ^{4/k} וצבענין הזה יש לנו חילוקי דעות ועלינו לתת להם ביטוי. בו בזמן הוא רוצה שלא תהיה אי הבנה בענין העימות.

הנשיא אמר שהוא וחבריו יאזינו למה שיש לנו לומר. ברצונו שנדע שבטחון ישראל הוא ידיפות ראשונה בשיקוליה של ארה"ב.

רוה"מ אמר שכולם חייבים להבין שעבורנו^ל לבטחון חשיבות עליונה. הוא מציע שנתחיל את הדו-שיח בצורה חיובית. המזרח-התיכון הוא איזור מורכב ומסובך מאד. נכון שהסעודים סייעו להשיג את הפסקת פעולות האיבה בדרום לבנון. סאדאת סיפר לו שהסעודים העבירו 20 מיליון דולר לאש"ף, אך עובדה היא שמדינות המפרץ הפרסי, וסעודיה בראשן, גינו בחריפות את ארה"ב אחרי הקרב האוירי עם המטוסים הלובים. הסעודים תומכים באש"ף ואלה הם סוכניה של מוסקבה. המחבלים מקבלים מהרוסים נשק וטילים בהם הם משתמשים להפגז את ישובינו בגליל. אש"ף מקבל סיוע ישיר מהסובייטים וכן גם מהבולגרים ומהצפון-קוריאנים.

הנשיא אמר שהוא משוכנע שלב הבעיה הוא הסובייטים. הוא גמר אומר להתייצב מולם וארה"ב לא תעשה יותר ויתורים חד-צדדיים. הוא סבור שיד הסובייטים היא בכל תנועות המחאה שאנו עדים להן, באירופה ובמקומות אחרים כולל ארה"ב. לא מדובר בהתקהלות מקרית. ישנה יד מארגנת ומכוונת וזוהי יד סובייטית.

רוה"מ אמר שהוא מסכים עם הערכת הנשיא, אך בו בזמן יש גם סיכוי ותקווה לבלימת הסובייטים. מה שקורה בפולין הוא דבר היסטורי ומהפכני ויש לזכור שפולין איננה ציכוסלובקיה.

הנשיא אמר שהוא שותף עם ההרגשה של חוסר פסימיות שבטא רוה"מ וכן ליש לסובייטים בעיות רבות.

רוה"מ אמר שמדובר ב - structure crisis בפולניה. הוא הזכיר את התנגדותו המוחלטת של לנין לאיגודים מקצועיים עצמאיים. מה שאנחנו רואים בפולין הוא ערעור הבסיס של המדינה הקומוניסטית.

לאחר כמה הערות נוספות בנושא זה וסיפור הנשיא על פגישתו עם אביו של לך-ולסה, מנהיג איגוד "סולידרטי" הפולני, אמר רוה"מ לנשיא שדבריו בקבלת הפנים שמחו את לבותינו והשרו בנו רגש גאווה. ראש ממשלתה הראשון של מדינת ישראל, דוד בן-גוריון, תמיד חלם על ברית בין ישראל וארה"ב. אנחנו מדינה קטנה אך נעשה כמיטב יכולתנו בכדי להוכיח את עצמנו ואת האימון בנו.

הנשיא סיים את הפגישה באומר *we have a rendezvous with destiny*

השיחה נמשכה כ-35 דקות ומשתתפיה הצטרפו אחייכ לשאר החברים בשתי המשלחות אשר חיכו בחדר הקבינט.

TOP SECRET

Breakfast meeting between President Reagan and Prime Minister Begin
at the White House, Washington, D.C., Cabinet Room
Thursday, September 10, 9:10 a.m.

PRESENT: American side: The President, the Vice President, Haig, Weinberger, Meese, Kirkpatrick, J. Baker, M. Deaver, Allen, McFarlane, Veliotis, Lewis, Habib, Kemp.

Israeli side: Prime Minister, Shamir, Burg, Sharon, Evron, Kuberski, Kadishai, Tamir, Sagui, Poran, Bar-On, Avner, Nehushtan, Tehila, Uri Porath.

THE PRESIDENT: We are going to have to eat and talk at the same time; we are going to have to talk with our mouths full. I will ask Secretary Haig to bring us up-to-date on the various meetings that have taken place since yesterday morning.

HAIG: One of the topics for discussion which has not yet been touched upon is the peace process. I speak on behalf of the President when I say that we want everybody to understand that we are fully behind the Camp David Accords and we remain committed to that process. We are very anxious to get moving on the autonomy talks. I believe our meetings have been very productive so far. Yesterday, at lunch, we had a very detailed discussion on the Lebanese issue and we agreed to put together a group this afternoon on this to work out an integrated appraisal.

Mr. Sharon yesterday raised proposals in the discussion on the strategic relationship. A great deal could be done over time with some limitations, but I think it is time to get started. There are three areas which Secretary Weinberger has touched upon. It may be possible to put together a draft of a memorandum of understanding (m.o.u.) on these matters.

SECRET

-2-

WEINBERGER: Mr. President, we talked about two or three areas where there is possibility of agreement of the type of things we can put into a m.o.u. or a draft of one. There is a desirability of prepositioning medical supplies. Israel's medical facilities are extremely good. Then, perhaps, to begin contingency planning on contingencies that might affect the Middle East as a whole. Perhaps in that connection reference can be made to the defense of the region as a whole, some port calls of our ships and general planning. Perhaps this could be included in a m.o.u. or a draft of one to be put together shortly. This could be the beginning.

SHARON: I emphasized yesterday that as far as cooperation is concerned, though important, it no doubt involves us with many problems. It is hard to believe that we can get involved with the U.S. without in a way having our hands tied. Therefore, we believe that to embark upon this cooperation it should be on a wide-range of activities. Yesterday I mentioned several fields of activity. I spoke about the long-range air, long reach strategic capability of Israel. We have this at present, though limited to our own needs. We believe that with ^{these} means that we can also support you immediately. We understand the sensitivity of this with regard to your involvement in Arab countries. Any such arrangement will demand many things from us and from you but this would not be against the Arab countries but the purpose of it would be to deter the Soviets. Then we talked about the prepositioning of armor. We still have had no detailed discussion on this. I don't know whether you think in terms of an armored division or core -- 365 tanks or 1,000 tanks -- and how long they will be there. We have the capability

../3

to start this immediately. Of our 3,000-odd tanks, most of our equipment -- 2,000 -- are American. We thought in terms of putting some of these tanks at your disposal immediately. For that we must be compensated for by payment thus enabling us to produce our own tank, the Merkhava, and this will, of course, involve you in the further shipment of tanks to Israel. Within months we can hand over to you a certain number of tanks. As for the details, I hope to be able to discuss them with Secretary Weinberger. These, then, are two fields:

- (1) the long-range strategic power
- (2) the prepositioning of armor.

There is a third field and this is how to deploy in Israel aircraft by using our aviation industry for maintenance -- aircraft in the European theatre, the Persian Gulf or the West Asian theatre. We can maintain 150 aircraft at a time -- F-15s, F-16s and Phantoms.

Then, we have offered medical support. My proposal would be that this be integrated with our existing medical system, i.e., to use existing hospital facilities and expanding them as need be.

We offer you an umbrella if one day you have to move an airlift into the Middle East. Israel is like an aircraft carrier with such a capacity. To have this umbrella we would need a certain number of F-15s and F-16s and were you to have to embark on an airlift into the area, we would have the capacity to protect the heavy planes.

I wish to say a word about the balance of intelligence. We are suffering heavy damage as a result of the peace -- which is a good thing in itself -- and we have to a large extent lost our defensive capacity by withdrawing from Sinai. Also, because of the deployment of Syrian missiles in Lebanon, we do not have a cover of the most sensitive places in Syria.

SECRET

-4-

Our answer would be to have a satellite of our own, which we know is complicated, or to get satellite photographs through a ground station which would be established in Israel. Our army is based almost solely on reserves. The standing army is very small. We have a 24-hour system of mobilization and we are in crucial time for at least 3 days until the mobilization is carried out. If we do not get immediate information, we face major threat.

So, when we speak of strategic cooperation, we talk of a wide range of activities. I cannot speak on behalf of the Prime Minister but I would like to express a personal view ...

PRIME MINISTER: When you express a personal opinion -- speak on my behalf.

SHARON: When somebody cooperates in many areas we understand we cannot do everything we would like to do. But we face the same problem of containing the Soviets and we are ready to do it.

PRIME MINISTER: Mr. President, the remarks made by my colleague General Sharon are most important. I would like to add two items. First, the airfields. I do not understand why my good friend Sadat did not agree to put the Etzion air base at your disposal. We were prepared to put that airfield at your disposal both before the peace treaty and afterwards. From that air base you can fly to any part of the Middle East. But I don't want to embarrass Sadat; he is very touchy about it. Maybe you will take it up with him again. I wish to say that we are ready to put at your disposal the two airfields you have built for us in the Negev. Maybe

SECRET

-5-

it will require the lengthening of runways and other adjustments. Secondly, we have two deep water harbors -- Haifa and Ashdod. The Sixth Fleet likes to come to Haifa. When I visited the Nimitz, Rear Admiral Shultz told me that the sailors love to visit Haifa. When I boarded the Nimitz I was greeted with whistles and I thought it was some kind of demonstration but the Admiral told me it was their welcome. The Captain, he said, tell the sailors that if you will behave you will see Haifa, and when they come they enjoy a friendly welcome. So, send your specialists and we will be prepared to put those harbors at the disposal of the Sixth Fleet.

As the Secretary of State had mentioned the peace process, I shall ask Dr. Burg, the Chairman of our Autonomy Committee, to explain where matters stand concerning those talks. When I met two weeks ago President Sadat in Alexandria, we reached agreement in half-a-minute on the renewal of the talks. They will be renewed on 23 and 24 September. That night, when I met with Sadat in Alexandria, we could not get hold of Atherton. Sadat said to me we have forgotten to inform our American friends, but we did so immediately afterwards. I wish to suggest that we leave the location of the talks as decided, that they be held in Cairo. I read in the press that perhaps they should be convened in New York but I think they should take place in the region itself. Perhaps afterwards, subsequent talks might be held here. We have real proposals to make on how to activate the talks. May I say that normalization is being completely revived in all spheres and this is one of the main results of Alexandria. In a few days' time we shall be receiving a large delegation from Egypt to discuss commerce, agriculture, irrigation, etc. Sadat needs irrigation like air to breathe and we can help.

../6

SECRET

-6-

BURG: In a nutshell, I would like to say that the outcome of Camp David was in two areas -- the peace treaty and the understanding that there should be autonomy talks for a self-governing authority for the Arab inhabitants of Judea, Samaria and the Gaza District. This was the philosophy. But philosophy is one thing and brass tacks is something more difficult. Where were we stuck? The Prime Minister said that one of the main problems of Egypt is irrigation but on this matter we have irritation. The philosophy of the talks ranges between two extremes. We do not want to be absolute rulers of more than one million Arabs and secondly, we cannot afford a Palestinian state. It would be a communist state, irridentist and a danger to our lives. Between these two points, the idea of a self-governing authority was conceived. We met several times. We did quite a good job on technicalities -- on how the electorate would vote, the supervision of the elections, etc. But we did not make progress on one important matter and I can put that into a mathematical formula. $\text{Autonomy is not sovereignty. Sovereignty minus } x \text{ is autonomy.}$ Our problem was to determine the size of the x . For Egypt, autonomy was seen as a corridor to an Arab state and for us, instead of an Arab state, a substitute for an Arab state. These discussions were interrupted by a time factor that has lasted for 15 months. For 15 months Egypt did not want to come to the table of negotiation. I do not know why. Sometimes Israel might have given them an excuse such as the Jerusalem Law, but that was just an excuse. I do not know what brought about the change of Sadat's mind and I can but guess. Perhaps it has to do with the drawing closer of April 1982 when we shall conclude the withdrawal from Sinai. Perhaps this creates a psychological linkage to the fulfilment of the peace treaty.

../7

Mr. President, to date, Israel has fulfilled the treaty 100%. Perhaps Sadat thinks it is good to have autonomy talks generating certain results before April 1982. Ten days ago the decision was taken for talks to begin. I believe a memorandum of understanding -- a popular word these days -- can be reached to have a m.o.u. that would put aside things on which no understanding can be reached. We have a time-table. On September 23, we meet in Cairo and I would like that we conclude a schedule that would cover a number of months for dates of meetings, procedures, level, etc. I believe it is possible. With your assistance -- you are active partners, so it is written -- we could move along with this part of the peace process. There are many obstacles. The Palestinians do not join in and I believe this is because of the PLO terror. The PLO is not only against Jews in Israel or in Vienna but it also kills Arabs. The policy which Sharon embarked upon these last few weeks might encourage the Palestinians to join. These are the essentials.

HAIG: I think, Mr. President, that this discussion is very helpful. Tomorrow we shall meet and flesh out a detailed work plan. What Dr. Burg has said is very close to our thinking. The level of the participants will depend on the working level which will come up with a firm agenda and bench marks.

With regard to the strategic dialogue, General Sharon's thinking is way ahead of ours. This is as it should be. We have not yet given as much thought on the matter. We are still in the process of rebuilding a rapid reaction capability in the Middle East and this discussion is still involved

SECRET

-8-

with budgets and what would be available on prestationing. I wish to emphasize that we have practical limitations and not philosophical ones with concepts. We are just now in the process of rebuilding our strength and this is a practical matter. I also wish to emphasize the sensitivity of the matter because of the inter-relationship with the peace treaty and we must avoid the perception that the U.S. and Israel are colluding with each other at the expense of Arab states. We are talking about Soviet intervention and internal disorders in the region.

PRIME MINISTER: Did we not put emphasis on this yesterday?

HAIG: We did.

WEINBERGER: The planning authority for things of this kind rests with the joint Chiefs of Staff. They are dealing in detailed military planning. It occurs to me that the proper forum should include the joint Chiefs of Staff. There is great attraction in the Sharon suggestion -- the availability of added military strength. We would like to work on this in which our joint Chiefs can meet with people Sharon will delegate.

PRIME MINISTER: An excellent idea. (jocularly) .. if General Sharon joins your joint Chief for some two weeks, it won't do any harm.

WEINBERGER: I am not in a position to decide.

SHARON: Mr. Prime Minister, will you tell our people at home.

PRIME MINISTER: I will take care of that.

SECRET

- 9 -

PRESIDENT: I must tell you that after one of your earlier victories in one of your tragic wars, there was talk in the U.S. of making a deal with you. You give us some of your General staff and we will give you General Motors and General Electric. (laughter).

PRIME MINISTER: There should be formed a committee of both sides. Would you prefer our friends to come here or you come to us.

WEINBERGER: Either way. I have not thought it through in that detail.

PRIME MINISTER: I would suggest our colleagues come here.

SHARON: I believe the first phase should be on the ministerial level.

HAIG: I think it would be good. We must be very careful about publicity.

SHARON: We have to find the time. I believe for you it won't be convenient before the end of October . (jocularly) .. this is within the 50-day period.

WEINBERGER: We have a NATO meeting then. We will discuss it further tomorrow.

HAIG: General Sharon made a perceptive remark as though maybe we are regulating timing on this dependent on other timing. Not so. We are talking about Joint studies which are different from the past, that are carefully coordinated at ministerial level. As far as the State Department is

SECRET

-10-

concerned, Mr. President, we enter into this with good will. And with the intention to make specific progress and not just rhetoric as the Prime Minister said the other day.

EVRON: (jocularly) .. He was quoting somebody -- you, Mr. Secretary.

ALLEN: What would be proper terminology for such a forum -- a Joint Committee for Cooperation?

HAIG: I would not characterize it now. We are launching a process of strategic relationship.

SHARON: I would like to emphasize again that we have been involved in a "strategic dialogue" for six years. Our intention is not to continue to proceed with such an academic dialogue but to start to work (on tangible matters) immediately -- not to deal just with the analysis of situations in Africa or elsewhere but to try to take steps and needed precautions to contain Soviet expansionism, which is a mutual interest.

PRESIDENT: Why not? Yes.

I believe we have used up our time. There will be further meetings between the members. I wish to reiterate again that we are allies. We are partners, it is a two-way street. I know how beneficial this relationship has been to the United States. It has to be mutual. I look forward to the further meetings to flesh out what we have discussed. And now I wish to say one thing that has not yet been said by me. Certain things are said in the press and I have come to the conclusion one should only read the

../11

Meeting between President Reagan and Prime Minister Begin
at the White House, Washington, D.C.
September 9, Wednesday, 11:10 a.m.

PRESENT: American side -- The President, The Vice President, Haig, Weinberger, Meese, Kirkpatrick, J. Baker, M. Deaver, Allen, McFarlane, Veliotis, Lewis, Habib, Kemp.

Israeli side -- Prime Minister, Shamir, Burg, Sharon, Evron, Kuberski, Kadishai, Tamir, Sagui, Poran, Bar-On, Avner, Nehushtan, Tehila.

(Prior to the meeting, the President and the Prime Minister met in the Oval Office for some 50 minutes, with Foreign Minister Shamir, Vice President Bush, Secretary of State Haig, Richard Allen, Ambassador Evron and Ambassador Lewis).

PRESIDENT: We have had a good meeting in the other room. A good part of the meeting was involved in getting ourselves acquainted. We did touch upon a number of matters and the Prime Minister would like to say something about them. Mr. Prime Minister, would you like to begin?

PRIME MINISTER: Thank you, Mr. President. In evaluating the situation, I would like to make a distinction between matters relating to the defense of Israel and common interests pertaining to the world situation. With regard to the defense of Israel, we have always demonstrated our preparedness to defend ourselves. We have never asked another nation to fight our battles during the five wars. One such war was the War of Attrition, and for us it was an outright war. Throughout all these trials we sustained our independence and so we shall in the future. We shall never ask anybody to send soldiers to sustain our independence. For

this is our duty and our duty alone. Mr. President, we have a wonderful young generation -- serene and devoted and ready for self-sacrifice whenever we are attacked. We hate war but we understand that we always must be prepared, that we be strong in order to deter aggression. Always, we must be ready to do what needs to be done to defend ourselves. As in the past, so in the future -- the defense of Israel is the duty of Israelis. In this room I can tell you that we now have the possibility to mobilize 700,000 well-trained soldiers. Our army is an army of civilians which is comprised almost totally of reserves.

I now come, Mr. President, to the matter of common interests. In our time, with the expansion and aggressiveness of the Soviet Union, we face one problem which should unite us in a community of interests -- how to defend human liberty. I believe that in this we do have a deep common interest. We should seriously and determinedly consult on strategic cooperation. I must tell you, Mr. President, that we do not have much time to lose. The Middle East situation is serious. The Soviet Union presently has 2,000 of its best tanks in Libya -- what you call pre-positioning -- as well as missiles and MiG-25s and even MiG-27s. Few Libyans even fly such planes. In Syria, there are 1,000 tanks at the disposal of the Soviets, in addition to the 2,600 tanks in the Syrian army. And these include the T-72 which is one of the best tanks in the world. This tank can sustain a direct frontal hit without damage -- and tanks move forward. As I say, they have in storage in Syria, 1,000 tanks for their own use in addition to the missiles and planes. In such a situation, after Afghanistan and Ethiopia, we have here proof of how the Soviet Union is prepared to involve itself on the spot, as

they helped the Somalis at the time. You will recall that the Soviet Union directly assisted the Somalis in attacking Ethiopia in the Ogadan Desert. I wish you to know, Mr. President, that four years ago when I met your predecessor, early that morning I received a cable, an S.O.S. from Mangistu (the ruler of Ethiopia) in which he wrote to me, "Save my country". He asked me to talk to the President of the United States. I wish you to know that before I spoke to your predecessor about matters concerning my country, I informed him of this message. When I received it, I remembered how the Italians had invaded Ethiopia before the Second World War. And I said to President Carter: we have to do something to help the Ethiopians against the Soviet Union. And then suddenly, the Soviets changed policy and began helping the Ethiopians against the Somalis. They rendered assistance to the Ethiopians and pushed back the Somalis from the Ogadan Desert. They simply switched sides overnight. Ethiopia is now completely under communist rule. Sadat talked to me about it. Sadat has shown me on the map and tells me how he is surrounded (by the communist threat) but then I show him on the map a little pimple (Israel) and I ask him, how should we feel?

Mr. President, we have a common interest and we should cooperate. I suggest to you that during our stay here, we should agree basically on such cooperation. If you give your agreement, I suggest we ask our Defense Minister to work out the details with your Secretary of Defense. We should deal during our stay with strategic cooperation between us on defense matters and then our colleagues could work on the details.

PRESIDENT: We can agree to that. Fine.

PRIME MINISTER: Arik, do you wish to add something?

SHARON: I would just like to emphasize that we agree to this cooperation. We have been facing Soviet expansionsim since 1955. We see the Soviet aggressive strategy and no doubt they are moving forward. Israel can do things, Mr. President, that other countries cannot do. We have the stability of a real democracy. We are on the Mediterranean. Israel is a country positioned from which we can act both in the Mediterranean theatre and in Africa. We are capable of embarking upon cooperation immediately. We have American equipment which we can put at your disposal in the shortest time. We have the needed infrastructure, including military industry, other industries, airfields and so forth. We have a long-arm strategic capability, as for example, Entebbe and Baghdad. We have the possibility to give an air umbrella for distances of hundreds of miles into the Mediterranean or the direction of the Persian Gulf, to enable American troops to operate in case of need. Altogether, we have the means for long-arm cooperation if you decide to move troops into the area, and we can do it immediately. We are happy to hear from you that you are interested. Together, we can elaborate practical plans.

PRESIDENT: As I said in the other room, we are allies and we share common values. The meetings you will have with Secretary Weinberger and Secretary Haig will reflect this.

PRIME MINISTER: Thank you, Mr. President.

Now, as you said in the Oval Office, you would be derelict in your

duty as President if we did not have a chance for a hearing.

To our deep regret, Saudi Arabia is a confrontation country of its own volition. It joined in all the wars against Israel and has never signed an agreement with Israel. I wish to tell you in confidence, that we tried time and again to get in touch with the Saudis but did not succeed.

They support the organization called the P.L.O. It is an organization bent on our destruction. This should be an axiomatic understanding. They write it down. We cannot repeat the 1930s when people said that Mein Kampf was mere propaganda. It was not propaganda. That embodiment of all evil in mankind, to use a Churchillian expression, meant every word he wrote. We cannot disbelieve an enemy who says he wants to destroy us. The P.L.O. is bent on our destruction. It is written into their Charter. A few months ago in Damascus, Fatah, the main component of the P.L.O. passed a resolution. They wrote that the Fatah movement is a movement of national liberation whose aim is the liquidation of the Zionist entity, politically, militarily, culturally and ideologically. Please note the word "liquidation" with its special association. When the Saudis give that organization those hundreds of millions of dollars, they help an implacable enemy of our country. Then, there was the meeting of the P.L.O. itself in Damascus. And they passed a resolution which spoke of the strategic alliance led by the Soviet Union. This is an euphemism for serving Moscow. We have all the facts. Beirut has become a world center of terrorism. They reach Europe and perhaps one day the whole of the Western hemisphere.

Mr. President, I will start not from the AWACS but refer first to the problem of the F-15s you intend supplying to Saudi Arabia. They will have 60 F-15s. This is very serious for us. After all, we are close neighbors; they are on our doorstep, just across the border. All the systems to be supplied to the F-15s will immensely enhance their capability to reach all of Israel's towns. I suppose that if ten reach Tel Aviv we shall -- and I say this without boasting -- shoot down eight of them, but two of them will wreak havoc. If they have these fuel tanks, they will be able to reach Tel Aviv not only from Tabuk but from any part of Saudi Arabia.

Then, there is the matter of the proposed sale to the Saudis of the AIM 9L missiles. This is the most advanced missile in the world and it will give the Saudis a qualitative edge over our air force. Until now, there was no case of an air war in which we lost the battle but if they get those missiles, this might well put us in jeopardy.

And then there is the matter of the refueling aircraft which, again, shall enlarge the F-15 capability giving them a range up till the Mediterranean. Mr. President, this touches directly on our national security.

I shall now refer to the AWACS. Let me say in brief that our country will be completely transparent if they have the AWACS. When General Jones came to visit me he told me at the time that the Saudis will have in their territory 4 AWACS under complete American control. I did not say one word of objection. But now they will own the AWACS and even if there are Americans on those planes, the Saudis will have control. Now, the Saudis have strategic cooperation with Jordan which, as you know, has refused to join

the peace process. And Jordan is allied with Iraq which is an implacable enemy of Israel. Iraq participated in all the wars against us and has never signed an agreement of any kind with us. In the Yom Kippur War they fought against us with an armored brigade. They now have nearly 1,000 tank carriers which can cross the desert in 48 hours- It used to take days, the tanks travelling on their own tracks, many of them arriving at the front damaged. But now they have the carriers, mainly from West Germany. This will enable them to carry three armored divisions directly to the front in no time. This constellation -- Saudi Arabia with Jordan and Jordan with Iraq -- represents a new and serious change. If the Saudis own the AWACS we will be completely transparent. Our experts have told us that every plane will be seen, that every helicopter will be seen. We have 12 airfields and the majority of them will be naked. And the information will then go to the Jordanians and then to the Iraqis. No one can control this. Our experts have concluded (the Prime Minister reads from paper) : "In Saudi hands, the AWACS long-range detection capability will enable the aircraft to cover the whole territory of the state of Israel and will grant the Saudis an early warning capacity for the detection of all air activity over Israel." Israel has no strategic depth and we must have some minimum early warning capacity. For we are an army of reserves. With your permission, Mr. President, I shall ask Arik to show you the details.

SHARON: I would, with your permission, like to add a few words on the question of Iraqi troops against us. In 1948, the Iraqis sent troops to the West Bank and occupied its northern part which it handed over to Jordan only in 1949. 20,000 Iraqi soldiers were involved. In 1967

Iraq participated with two armored divisions and in 1973 Iraq sent three armored divisions to the Golan Heights. The Saudis also participated in all the wars against us. For many years the Saudis deployed troops in the southern part of Jordan.

I must emphasize that we understand that the United States should supply weapons to the Arab states -- but why the most sophisticated? We cannot compete in numbers. Our advantage lies in our ability to carry on air-to-air close combat. The Arabs have never managed to do this. They never had the psychological strength to face our pilots in the air. But once you supply them with these most sophisticated weapons and missiles, we shall suddenly lose our superiority. I suggest to you that this weakens the free world if we are going to lose our superiority. We will not be able to fight them and overcome them as we did in the past. This constitutes a major change in the Middle East. Mr. President, they are not going to fight the Soviets. The Arab countries have internal problems and for that they need weapons but not the most sophisticated. I would like now to show how the AWACS in Saudi hands would cover the whole of Israel. I will ask General Saugui to show you, Mr. President, the viewgraphs.

(Saugui together with Sharon walks over to the President and explains the different viewgraphs. Haig, Bush, Weinberger, Allen, Meese and McFarlane look on).

SHARON: The number of airfields we had was 12 but after our withdrawal from Sinai we will only have 7.

(President to Weinberger: I understand that they are not going to be equipped for ...)

WEINBERGER: They (the AWACS) have no ground capability unless the target is racing along above 60 nautical knots.

SHARON: On the ground they can follow every movement if the speed is above 60 nautical miles, meaning every aircraft taking off from the runway will be shown and every helicopter in low flight will be seen. As for naval units, they, because of the color of the sea, etc., can be traced even at much slower speeds. All our airfields will be covered and our helicopters seen. At the present time the Saudis are supplying the Jordanians and Iraqis with real-time information, and we see that they are informing the Jordanians about every movement in the area, using their radars in the north. The Saudis need not participate in actual war. They can sit quietly by and supply information to the others. And Jordan, Iraq and Syria together have 7,000 modern tanks and 700 modern jets.

BURG: I would just like to add that what we talk about is the highest compliment to the sophistication of American arms --- because your arms are so good, we feel so bad.

PRIME MINISTER: Mr. President, Dr. Burg is our wittiest Minister. Our oldest and our longest in office.

BURG: I hope it will continue. It is like those stories of science fiction when you have a knight in armor and a ray penetrates the armor and leaves him naked. The eagle eye of the AWACS can look at us, undress us and report to the others. Against the background of the big West-East discussion to which the Prime Minister has referred, this special thing should not be misunderstood. Syria remains a particular ally of the Soviet Union. With all the many points of understanding between the U.S. and Israel, on this one point it is a real fear that compelled the Prime Minister to raise the subject. We must/see it against the background of Saudi Arabia giving money and arms to the P.L.O.

PRESIDENT: As I said to the Prime Minister, all these things you have said, I can empathise with you and can understand your concerns. But I wish to say that we are trying to continue along the path of peace in the Middle East and this is predicated, I believe, that given time, we can bring Saudi Arabia around just as Egypt has been brought around, and bring it into the peace group. Now, these planes will not be available until 1985. This gives us time. We have reason to believe that Saudi Arabia is a key as, for example, the recent Lebanon issue. We believe that we can bring them to a point like Egypt and become a key to others to do the same thing. We have to have momentum. We must maintain the credibility with them to build upon this. We are allies; there is no way we would sit by and let them disturb the balance and put you at a disadvantage. We won't let it happen. We are aware of the instability in Saudi Arabia and I can tell you that we won't let another Iran happen. We give you the assurance that we will do this with our eyes open and the first priority

of our country is the security of Israel. We are pledged to that. We ask your understanding about what we are trying to accomplish. We won't just give in. We are involved. This is our position.

HAIG: I think, as a military man, and as one whose concerns are close to Sharon's, that it is vitally important that it be understood that we are not going to take the initiative that would undermine your security. The security of Israel is our primary Middle East objective and we won't institute a policy that undercuts that objective and which would endanger Israel. We are in a situation, in a dialogue, that had been started beforehand, and for other political reasons has been enhanced somewhat. We won't institute policies with Saudi Arabia that would undercut our interests with Israel. There are 5 years ahead and the history of those next five years are vital. We need Saudi Arabia in a constructive position and not as someone acting mischievously in the Middle East. Thus far, we have seen this (Saudi constructive action) in the Sudan, in the effort to bring Pakistan back into a Western orientation, and in Habib's recent mission. Five years is sufficient time to make an assessment. America will be involved in this system from the cradle to the grave. There is no way for it to operate for two days without us. There will be safeguards and overlapping safeguards. I can assure you that if we fail to provide the AWACS -- and we won't fail to provide -- then Britain will surely move to do so. Their NIMROD has a better range and radar. As one who was involved in the NATO negotiations, I can tell you that the Saudis displayed great interest. The British Foreign Secretary told me that they are prepared to immediately reopen the NIMROD line. Does it serve our joint purpose to put British interests in Riyadh as a substitute

for American interests? I don't think so. We are going to have transfer arrangements with Saudi Arabia which will guarantee safeguards and overlapping safeguards from the cradle to the grave and which will prevent the worst prognosis you speak about. We have instantaneous alternatives to shut off these systems. I would be less happy with the F-15 systems than with the AWACS. The AWACS are not that sophisticated and I think the matter is somewhat inflated. We go into this with our eyes open.

PRESIDENT: May I add: You mention the weaponry the Soviet Union is supplying in the Middle East. We believe, as deeply as you, that the real threat is the Soviet Union. But we also believe we are the only country that has a chance to take those surrogates away from the Soviet Union. If we turn away from Saudi Arabia, we may well turn them towards the Soviet Union as the major country to be connected with. If we seek peace, we must make sure that they see us as the major power to depend on rather than the Soviet Union. Peace in the Middle East depends on keeping the Soviets out. I doubt whether Libya will send out any more planes looking at American planes. As I say, peace in the Middle East is dependent on keeping the Soviet influence from the Middle East. All we can ask is your understanding. We are going into this with our eyes open. We have 5 years to develop this relationship and we can change our course if need be. Maybe we have made an opening that could be extremely important. Who would have thought that two men could have come together and made the peace between Egypt and Israel.

PRIME MINISTER: Mr. President, that happened for two reasons. Sadat was in Romania and he asked President Ceausescu two questions: he said to him:

you talked to Prime Minister Begin. Is he a strong man and is he a man of peace. He was told, yes. He then flew to Teheran and it was on the plane -- so he told me -- that he decided to go to Jerusalem. He made a speech in his parliament and said he is ready to come and address the Knesset. Five minutes later I sent him an invitation. And then your Ambassador came to me and said that Sadat wanted a written invitation and I sent it to him immediately. And so it came about. I would like to say to you, Mr. President, that five years is quite a long period of time. But, Mr. President, a nation does not live on borrowed time. What will be the situation in the Middle East in which armament quantity becomes of itself quality. This is the question we face. The Middle East is being bombarded with weapons from the Soviet Union, from its satellites, from Britain, from France, from Italy, and now by the United States to Saudi Arabia. As I told you in the Oval Office, your rationale for the neutron bomb was a very courageous decision. The ratio of 1:5 is a new qualitative dimension in Europe. You need defensive weapons to deter those 60,000 tanks. This is now our own main pre-occupation. In tanks we have a ratio of 1:3. We can live with it. But 5:1 -- then we shall be in a dangerous situation. We shall win but the cost in casualties will be tragic. This is our main problem. Mr. President, I believe that sensitivity towards casualties is a measure of civilization. We feel this much more than any other country because we lost one-third of our people. In Israel we have suffered 15,000 killed. By American proportions, these are horrible casualties.

PRESIDENT: You are right.

PRIME MINISTER: You always stressed that you will keep the qualitative edge.

PRESIDENT: Your military superiority is vital to us and we won't stand by and see that changed.

PRIME MINISTER: Thank you. This massive supply of weapons to Arab countries creates as in Europe, a situation not only of quantity but of quality. We really must pay attention, therefore to quantity. I say so in complete candor for we speak as free men. We will be out-qualitised.

PRESIDENT: We won't let that happen.

PRIME MINISTER: (addressing himself to the Secretaries of State and Defense). Gentlemen, can you refute the facts our colleagues have brought to you? I would like to know.

WEINBERGER: I think that on the agreement concerning the AWACS you should bear in mind the points made by Haig with whom I entirely agree. It is essential to complete the transaction in the hope to bring Saudi Arabia around. It is also important to remember the possibility that this would have a major impact to help the security of Israel and the whole world which would not be the case with the NIMROD. Otherwise, they would have planes without restraint. The Saudis really need the planes to look towards Yemen and Ethiopia and ^{you and} we need this to look into Iraq and Iran. If that capability is added to the region, this will be an enormous benefit to Israel and the U.S. and this is a major factor governing our decision. As the President

said, no arrangement will be made that will give a qualitative advantage against Israel. This is an American policy. My own feeling is that the only real Saudi need for it is to protect themselves along their Southern and Western flanks. The completion of the sale will be a benefit to all.

HAIG: Habib is here and we still have to talk about Lebanon (at State Department lunch). I believe this has been a most helpful discussion.

PRIME MINISTER: Mr. Secretary, we are very worried and very concerned. You say maybe the Saudis may be won over. We are their neighbors and we see no sign of moderation, no sign of it. They have their so-called peace plan. I wish you to know it is a plan how to liquidate Israel in phases. It says in that so-called plan about recognizing the right of all the states in the region to live in peace. They do not even mention the name of Israel. All the Arab states could make the same statement because they do not recognize Israel as a state. We are the "Zionist entity". We are not frightened; we are worried.

PRESIDENT: I know.

PRIME MINISTER: We have to care for our children.

PRESIDENT: Your continuing existence and stability and qualitative supremacy is essential to our well-being. I can only say that just as once Egypt would have signed such a statement as you quoted just before,

we believe Saudi Arabia will eventually be brought around. If not, we will take corrective action.

Meeting between President Reagan and Prime Minister Begin
at the White House, Washington, D.C.
September 9, Wednesday, 11:10 a.m.

PRESENT: American side -- The President, The Vice President, Haig, Weinberger, Meese, Kirkpatrick, J. Baker, M. Deaver, Allen, McFarlane, Veliotis, Lewis, Habib, Kemp.

Israeli side -- Prime Minister, Shamir, Burg, Sharon, Evron, Kuberski, Kadishai, Tamir, Sagui, Poran, Bar-On, Avner, Nehushtan, Tehila.

(Prior to the meeting, the President and the Prime Minister met in the Oval Office for some 50 minutes, with Foreign Minister Shamir, Vice President Bush, Secretary of State Haig, Richard Allen, Ambassador Evron and Ambassador Lewis).

PRESIDENT: We have had a good meeting in the other room. A good part of the meeting was involved in getting ourselves acquainted. We did touch upon a number of matters and the Prime Minister would like to say something about them. Mr. Prime Minister, would you like to begin?

PRIME MINISTER: Thank you, Mr. President. In evaluating the situation, I would like to make a distinction between matters relating to the defense of Israel and common interests pertaining to the world situation. With regard to the defense of Israel, we have always demonstrated our preparedness to defend ourselves. We have never asked another nation to fight our battles during the five wars. One such war was the War of Attrition, and for us it was an outright war. Throughout all these trials we sustained our independence and so we shall in the future. We shall never ask anybody to send soldiers to sustain our independence. For

this is our duty and our duty alone. Mr. President, we have a wonderful young generation -- serene and devoted and ready for self-sacrifice whenever we are attacked. We hate war but we understand that we always must be prepared, that we be strong in order to deter aggression. Always, we must be ready to do what needs to be done to defend ourselves. As in the past, so in the future -- the defense of Israel is the duty of Israelis. In this room I can tell you that we now have the possibility to mobilize 700,000 well-trained soldiers. Our army is an army of civilians which is comprised almost totally of reserves.

I now come, Mr. President, to the matter of common interests. In our time, with the expansion and aggressiveness of the Soviet Union, we face one problem which should unite us in a community of interests -- how to defend human liberty. I believe that in this we do have a deep common interest. We should seriously and determinedly consult on strategic cooperation. I must tell you, Mr. President, that we do not have much time to lose. The Middle East situation is serious. The Soviet Union presently has 2,000 of its best tanks in Libya -- what you call pre-positioning -- as well as missiles and MiG-25s and even MiG-27s. Few Libyans even fly such planes. In Syria, there are 1,000 tanks at the disposal of the Soviets, in addition to the 2,600 tanks in the Syrian army. And these include the T-72 which is one of the best tanks in the world. This tank can sustain a direct frontal hit without damage -- and tanks move forward. As I say, they have in storage in Syria, 1,000 tanks for their own use in addition to the missiles and planes. In such a situation, after Afghanistan and Ethiopia, we have here proof of how the Soviet Union is prepared to involve itself on the spot, as

they helped the Somalis at the time. You will recall that the Soviet Union directly assisted the Somalis in attacking Ethiopia in the Ogadan Desert. I wish you to know, Mr. President, that four years ago when I met your predecessor, early that morning I received a cable, an S.O.S. from Mangistu (the ruler of Ethiopia) in which he wrote to me, "Save my country". He asked me to talk to the President of the United States. I wish you to know that before I spoke to your predecessor about matters concerning my country, I informed him of this message. When I received it, I remembered how the Italians had invaded Ethiopia before the Second World War. And I said to President Carter: we have to do something to help the Ethiopians against the Soviet Union. And then suddenly, the Soviets changed policy and began helping the Ethiopians against the Somalis. They rendered assistance to the Ethiopians and pushed back the Somalis from the Ogadan Desert. They simply switched sides overnight. Ethiopia is now completely under communist rule. Sadat talked to me about it. Sadat has shown me on the map and tells me how he is surrounded (by the communist threat) but then I show him on the map a little pimple (Israel) and I ask him, how should we feel?

Mr. President, we have a common interest and we should cooperate. I suggest to you that during our stay here, we should agree basically on such cooperation. If you give your agreement, I suggest we ask our Defense Minister to work out the details with your Secretary of Defense. We should deal during our stay with strategic cooperation between us on defense matters and then our colleagues could work on the details.

PRESIDENT: We can agree to that. Fine.

PRIME MINISTER: Arik, do you wish to add something?

SHARON: I would just like to emphasize that we agree to this cooperation. We have been facing Soviet expansionsim since 1955. We see the Soviet aggressive strategy and no doubt they are moving forward. Israel can do things, Mr. President, that other countries cannot do. We have the stability of a real democracy. We are on the Mediterranean. Israel is a country positioned from which we can act both in the Mediterranean theatre and in Africa. We are capable of embarking upon cooperation immediately. We have American equipment which we can put at your disposal in the shortest time. We have the needed infrastructure, including military industry, other industries, airfields and so forth. We have a long-arm strategic capability, as for example, Entebbe and Baghdad. We have the possibility to give an air umbrella for distances of hundreds of miles into the Mediterranean or the direction of the Persian Gulf, to enable American troops to operate in case of need. Altogether, we have the means for long-arm cooperation if you decide to move troops into the area, and we can do it immediately. We are happy to hear from you that you are interested. Together, we can elaborate practical plans.

PRESIDENT: As I said in the other room, we are allies and we share common values. The meetings you will have with Secretary Weinberger and Secretary Haig will reflect this.

PRIME MINISTER: Thank you, Mr. President.

Now, as you said in the Oval Office, you would be derelict in your

duty as President if we did not have a chance for a hearing.

To our deep regret, Saudi Arabia is a confrontation country of its own volition. It joined in all the wars against Israel and has never signed an agreement with Israel. I wish to tell you in confidence, that we tried time and again to get in touch with the Saudis but did not succeed.

They support the organization called the P.L.O. It is an organization bent on our destruction. This should be an axiomatic understanding. They write it down. We cannot repeat the 1930s when people said that Mein Kampf was mere propaganda. It was not propaganda. That embodiment of all evil in mankind, to use a Churchillian expression, meant every word he wrote. We cannot disbelieve an enemy who says he wants to destroy us. The P.L.O. is bent on our destruction. It is written into their Charter. A few months ago in Damascus, Fatah, the main component of the P.L.O. passed a resolution. They wrote that the Fatah movement is a movement of national liberation whose aim is the liquidation of the Zionist entity, politically, militarily, culturally and ideologically. Please note the word "liquidation" with its special association. When the Saudis give that organization those hundreds of millions of dollars, they help an implacable enemy of our country. Then, there was the meeting of the P.L.O. itself in Damascus. And they passed a resolution which spoke of the strategic alliance led by the Soviet Union. This is an euphemism for serving Moscow. We have all the facts. Beirut has become a world center of terrorism. They reach Europe and perhaps one day the whole of the Western hemisphere.

Mr. President, I will start not from the AWACS but refer first to the problem of the F-15s you intend supplying to Saudi Arabia. They will have 60 F-15s. This is very serious for us. After all, we are close neighbors; they are on our doorstep, just across the border. All the systems to be supplied to the F-15s will immensely enhance their capability to reach all of Israel's towns. I suppose that if ten reach Tel Aviv we shall -- and I say this without boasting -- shoot down eight of them, but two of them will wreak havoc. If they have these fuel tanks, they will be able to reach Tel Aviv not only from Tabuk but from any part of Saudi Arabia.

Then, there is the matter of the proposed sale to the Saudis of the AIM 9L missiles. This is the most advanced missile in the world and it will give the Saudis a qualitative edge over our air force. Until now, there was no case of an air war in which we lost the battle but if they get those missiles, this might well put us in jeopardy.

And then there is the matter of the refueling aircraft which, again, shall enlarge the F-15 capability giving them a range up till the Mediterranean. Mr. President, this touches directly on our national security.

I shall now refer to the AWACS. Let me say in brief that our country will be completely transparent if they have the AWACS. When General Jones came to visit me he told me at the time that the Saudis will have in their territory 4 AWACS under complete American control. I did not say one word of objection. But now they will own the AWACS and even if there are Americans on those planes, the Saudis will have control. Now, the Saudis have strategic cooperation with Jordan which, as you know, has refused to join

the peace process. And Jordan is allied with Iraq which is an implacable enemy of Israel. Iraq participated in all the wars against us and has never signed an agreement of any kind with us. In the Yom Kippur War they fought against us with an armored brigade. They now have nearly 1,000 tank carriers which can cross the desert in 48 hours- It used to take days, the tanks travelling on their own tracks, many of them arriving at the front damaged. But now they have the carriers, mainly from West Germany. This will enable them to carry three armored divisions directly to the front in no time. This constellation -- Saudi Arabia with Jordan and Jordan with Iraq -- represents a new and serious change. If the Saudis own the AWACS we will be completely transparent. Our experts have told us that every plane will be seen, that every helicopter will be seen. We have 12 airfields and the majority of them will be naked. And the information will then go to the Jordanians and then to the Iraqis. No one can control this. Our experts have concluded (the Prime Minister reads from paper) : "In Saudi hands, the AWACS long-range detection capability will enable the aircraft to cover the whole territory of the state of Israel and will grant the Saudis an early warning capacity for the detection of all air activity over Israel." Israel has no strategic depth and we must have some minimum early warning capacity. For we are an army of reserves. With your permission, Mr. President, I shall ask Arik to show you the details.

SHARON: I would, with your permission, like to add a few words on the question of Iraqi troops against us. In 1948, the Iraqis sent troops to the West Bank and occupied its northern part which it handed over to Jordan only in 1949. 20,000 Iraqi soldiers were involved. In 1967

Iraq participated with two armored divisions and in 1973 Iraq sent three armored divisions to the Golan Heights. The Saudis also participated in all the wars against us. For many years the Saudis deployed troops in the southern part of Jordan.

I must emphasize that we understand that the United States should supply weapons to the Arab states -- but why the most sophisticated? We cannot compete in numbers. Our advantage lies in our ability to carry on air-to-air close combat. The Arabs have never managed to do this. They never had the psychological strength to face our pilots in the air. But once you supply them with these most sophisticated weapons and missiles, we shall suddenly lose our superiority. I suggest to you that this weakens the free world if we are going to lose our superiority. We will not be able to fight them and overcome them as we did in the past. This constitutes a major change in the Middle East. Mr. President, they are not going to fight the Soviets. The Arab countries have internal problems and for that they need weapons but not the most sophisticated. I would like now to show how the AWACS in Saudi hands would cover the whole of Israel. I will ask General Saugui to show you, Mr. President, the viewgraphs.

(Saugui together with Sharon walks over to the President and explains the different viewgraphs. Haig, Bush, Weinberger, Allen, Meese and McFarlane look on).

SHARON: The number of airfields we had was 12 but after our withdrawal from Sinai we will only have 7.

(President to Weinberger: I understand that they are not going to be equipped for ...)

WEINBERGER: They (the AWACS) have no ground capability unless the target is racing along above 60 nautical knots.

SHARON: On the ground they can follow every movement if the speed is above 60 nautical miles, meaning every aircraft taking off from the runway will be shown and every helicopter in low flight will be seen. As for naval units, they, because of the color of the sea, etc., can be traced even at much slower speeds. All our airfields will be covered and our helicopters seen. At the present time the Saudis are supplying the Jordanians and Iraqis with real-time information, and we see that they are informing the Jordanians about every movement in the area, using their radars in the north. The Saudis need not participate in actual war. They can sit quietly by and supply information to the others. And Jordan, Iraq and Syria together have 7,000 modern tanks and 700 modern jets.

BURG: I would just like to add that what we talk about is the highest compliment to the sophistication of American arms --- because your arms are so good, we feel so bad.

PRIME MINISTER: Mr. President, Dr. Burg is our wittiest Minister. Our oldest and our longest in office.

BURG: I hope it will continue. It is like those stories of science fiction when you have a knight in armor and a ray penetrates the armor and leaves him naked. The eagle eye of the AWACS can look at us, undress us and report to the others. Against the background of the big West-East discussion to which the Prime Minister has referred, this special thing should not be misunderstood. Syria remains a particular ally of the Soviet Union. With all the many points of understanding between the U.S. and Israel, on this one point it is a real fear that compelled the Prime Minister to raise the subject. We must ^{also} see it against the background of Saudi Arabia giving money and arms to the P.L.O.

PRESIDENT: As I said to the Prime Minister, all these things you have said, I can empathise with you and can understand your concerns. But I wish to say that we are trying to continue along the path of peace in the Middle East and this is predicated, I believe, that given time, we can bring Saudi Arabia around just as Egypt has been brought around, and bring it into the peace group. Now, these planes will not be available until 1985. This gives us time. We have reason to believe that Saudi Arabia is a key as, for example, the recent Lebanon issue. We believe that we can bring them to a point like Egypt and become a key to others to do the same thing. We have to have momentum. We must maintain the credibility with them to build upon this. We are allies; there is no way we would sit by and let them disturb the balance and put you at a disadvantage. We won't let it happen. We are aware of the instability in Saudi Arabia and I can tell you that we won't let another Iran happen. We give you the assurance that we will do this with our eyes open and the first priority

of our country is the security of Israel. We are pledged to that. We ask your understanding about what we are trying to accomplish. We won't just give in. We are involved. This is our position.

HAIG: I think, as a military man, and as one whose concerns are close to Sharon's, that it is vitally important that it be understood that we are not going to take the initiative that would undermine your security. The security of Israel is our primary Middle East objective and we won't institute a policy that undercuts that objective and which would endanger Israel. We are in a situation, in a dialogue, that had been started beforehand, and for other political reasons has been enhanced somewhat. We won't institute policies with Saudi Arabia that would undercut our interests with Israel. There are 5 years ahead and the history of those next five years are vital. We need Saudi Arabia in a constructive position and not as someone acting mischievously in the Middle East. Thus far, we have seen this (Saudi constructive action) in the Sudan, in the effort to bring Pakistan back into a Western orientation, and in Habib's recent mission. Five years is sufficient time to make an assessment. America will be involved in this system from the cradle to the grave. There is no way for it to operate for two days without us. There will be safeguards and overlapping safeguards. I can assure you that if we fail to provide the AWACS -- and we won't fail to provide -- then Britain will surely move to do so. Their NIMROD has a better range and radar. As one who was involved in the NATO negotiations, I can tell you that the Saudis displayed great interest. The British Foreign Secretary told me that they are prepared to immediately reopen the NIMROD line. Does it serve our joint purpose to put British interests in Riyadh as a substitute

for American interests? I don't think so. We are going to have transfer arrangements with Saudi Arabia which will guarantee safeguards and overlapping safeguards from the cradle to the grave and which will prevent the worst prognosis you speak about. We have instantaneous alternatives to shut off these systems. I would be less happy with the F-15 systems than with the AWACS. The AWACS are not that sophisticated and I think the matter is somewhat inflated. We go into this with our eyes open.

PRESIDENT: May I add: You mention the weaponry the Soviet Union is supplying in the Middle East. We believe, as deeply as you, that the real threat is the Soviet Union. But we also believe we are the only country that has a chance to take those surrogates away from the Soviet Union. If we turn away from Saudi Arabia, we may well turn them towards the Soviet Union as the major country to be connected with. If we seek peace, we must make sure that they see us as the major power to depend on rather than the Soviet Union. Peace in the Middle East depends on keeping the Soviets out. I doubt whether Libya will send out any more planes looking at American planes. As I say, peace in the Middle East is dependent on keeping the Soviet influence from the Middle East. All we can ask is your understanding. We are going into this with our eyes open. We have 5 years to develop this relationship and we can change our course if need be. Maybe we have made an opening that could be extremely important. Who would have thought that two men could have come together and made the peace between Egypt and Israel.

PRIME MINISTER: Mr. President, that happened for two reasons. Sadat was in Romania and he asked President Ceausescu two questions: he said to him:

you talked to Prime Minister Begin. Is he a strong man and is he a man of peace. He was told, yes. He then flew to Teheran and it was on the plane -- so he told me -- that he decided to go to Jerusalem. He made a speech in his parliament and said he is ready to come and address the Knesset. Five minutes later I sent him an invitation. And then your Ambassador came to me and said that Sadat wanted a written invitation and I sent it to him immediately. And so it came about. I would like to say to you, Mr. President, that five years is quite a long period of time. But, Mr. President, a nation does not live on borrowed time. What will be the situation in the Middle East in which armament quantity becomes of itself quality. This is the question we face. The Middle East is being bombarded with weapons from the Soviet Union, from its satellites, from Britain, from France, from Italy, and now by the United States to Saudi Arabia. As I told you in the Oval Office, your rationale for the neutron bomb was a very courageous decision. The ratio of 1:5 is a new qualitative dimension in Europe. You need defensive weapons to deter those 60,000 tanks. This is now our own main pre-occupation. In tanks we have a ratio of 1:3. We can live with it. But 5:1 -- then we shall be in a dangerous situation. We shall win but the cost in casualties will be tragic. This is our main problem. Mr. President, I believe that sensitivity towards casualties is a measure of civilization. We feel this much more than any other country because we lost one-third of our people. In Israel we have suffered 15,000 killed. By American proportions, these are horrible casualties.

PRESIDENT: You are right.

PRIME MINISTER: You always stressed that you will keep the qualitative edge.

PRESIDENT: Your military superiority is vital to us and we won't stand by and see that changed.

PRIME MINISTER: Thank you. This massive supply of weapons to Arab countries creates as in Europe, a situation not only of quantity but of quality. We really must pay attention, therefore to quantity. I say so in complete candor for we speak as free men. We will be out-qualitised.

PRESIDENT: We won't let that happen.

PRIME MINISTER: (addressing himself to the Secretaries of State, and Defense). Gentlemen, can you refute the facts our colleagues have brought to you? I would like to know.

WEINBERGER: I think that on the agreement concerning the AWACS you should bear in mind the points made by Haig with whom I entirely agree. It is essential to complete the transaction in the hope to bring Saudi Arabia around. It is also important to remember the possibility that this would have a major impact to help the security of Israel and the whole world which would not be the case with the NIMROD. Otherwise, they would have planes without restraint. The Saudis really need the planes to look towards Yemen and Ethiopia and ^{you and} we need this to look into Iraq and Iran. If that capability is added to the region, this will be an enormous benefit to Israel and the U.S. and this is a major factor governing our decision. As the President

said, no arrangement will be made that will give a qualitative advantage against Israel. This is an American policy. My own feeling is that the only real Saudi need for it is to protect themselves along their Southern and Western flanks. The completion of the sale will be a benefit to all.

HAIG: Habib is here and we still have to talk about Lebanon (at State Department lunch). I believe this has been a most helpful discussion.

PRIME MINISTER: Mr. Secretary, we are very worried and very concerned. You say maybe the Saudis may be won over. We are their neighbors and we see no sign of moderation, no sign of it. They have their so-called peace plan. I wish you to know it is a plan how to liquidate Israel in phases. It says in that so-called plan about recognizing the right of all the states in the region to live in peace. They do not even mention the name of Israel. All the Arab states could make the same statement because they do not recognize Israel as a state. We are the "Zionist entity". We are not frightened; we are worried.

PRESIDENT: I know.

PRIME MINISTER: We have to care for our children.

PRESIDENT: Your continuing existence and stability and qualitative supremacy is essential to our well-being. I can only say that just as once Egypt would have signed such a statement as you quoted just before,

we believe Saudi Arabia will eventually be brought around. If not, we will take corrective action.

MEETING ADJOURNED about 12:20 p.m.

QAR 23/1

TOP SECRET

Breakfast meeting between President Reagan and Prime Minister Begin
at the White House, Washington, D.C., Cabinet Room
Thursday, September 10, 9:10 a.m.

PRESENT: American side: The President, the Vice President, Haig, Weinberger, Meese, Kirkpatrick, J. Baker, M. Deaver, Allen, McFarlane, Veliotis, Lewis, Habib, Kemp.

Israeli side: Prime Minister, Shamir, Burg, Sharon, Evron, Kuberski, Kadishai, Tamir, Sagui, Poran, Bar-On, Avner, Nehushtan, Tehila, Uri Porath.

THE PRESIDENT: We are going to have to eat and talk at the same time; we are going to have to talk with our mouths full. I will ask Secretary Haig to bring us up-to-date on the various meetings that have taken place since yesterday morning.

HAIG: One of the topics for discussion which has not yet been touched upon is the peace process. I speak on behalf of the President when I say that we want everybody to understand that we are fully behind the Camp David Accords and we remain committed to that process. We are very anxious to get moving on the autonomy talks. I believe our meetings have been very productive so far. Yesterday, at lunch, we had a very detailed discussion on the Lebanese issue and we agreed to put together a group this afternoon on this to work out an integrated appraisal.

Mr. Sharon yesterday raised proposals in the discussion on the strategic relationship. A great deal could be done over time with some limitations, but I think it is time to get started. There are three areas which Secretary Weinberger has touched upon. It may be possible to put together a draft of a memorandum of understanding (m.o.u.) on these matters.

SECRET

-2-

WEINBERGER: Mr. President, we talked about two or three areas where there is possibility of agreement of the type of things we can put into a m.o.u. or a draft of one. There is a desirability of prepositioning medical supplies. Israel's medical facilities are extremely good. Then, perhaps, to begin contingency planning on contingencies that might affect the Middle East as a whole. Perhaps in that connection reference can be made to the defense of the region as a whole, some port calls of our ships and general planning. Perhaps this could be included in a m.o.u. or a draft of one to be put together shortly. This could be the beginning.

SHARON: I emphasized yesterday that as far as cooperation is concerned, though important, it no doubt involves us with many problems. It is hard to believe that we can get involved with the U.S. without in a way having our hands tied. Therefore, we believe that to embark upon this cooperation it should be on a wide-range of activities. Yesterday I mentioned several fields of activity. I spoke about the long-range air, long reach strategic capability of Israel. We have this at present, though limited to our own needs. We believe that with ^{these} means that we can also support you immediately. We understand the sensitivity of this with regard to your involvement in Arab countries. Any such arrangement will demand many things from us and from you but this would not be against the Arab countries but the purpose of it would be to deter the Soviets. Then we talked about the prepositioning of armor. We still have had no detailed discussion on this. I don't know whether you think in terms of an armored division or core -- 365 tanks or 1,000 tanks -- and how long they will be there. We have the capability

../3

to start this immediately. Of our 3,000-odd tanks, most of our equipment -- 2,000 -- are American. We thought in terms of putting some of these tanks at your disposal immediately. For that we must be compensated for by payment thus enabling us to produce our own tank, the Merkhava, and this will, of course, involve you in the further shipment of tanks to Israel. Within months we can hand over to you a certain number of tanks. As for the details, I hope to be able to discuss them with Secretary Weinberger. These, then, are two fields:

- (1) the long-range strategic power
- (2) the prepositioning of armor.

There is a third field and this is how to deploy in Israel aircraft by using our aviation industry for maintenance -- aircraft in the European theatre, the Persian Gulf or the West Asian theatre. We can maintain 150 aircraft at a time -- F-15s, F-16s and Phantoms.

Then, we have offered medical support. My proposal would be that this be integrated with our existing medical system, i.e, to use existing hospital facilities and expanding them as need be.

We offer you an umbrella if one day you have to move an airlift into the Middle East. Israel is like an aircraft carrier with such a capacity. To have this umbrella we would need a certain number of F-15s and F-16s and were you to have to embark on an airlift into the area, we would have the capacity to protect the heavy planes.

I wish to say a word about the balance of intelligence. We are suffering heavy damage as a result of the peace -- which is a good thing in itself -- and we have to a large extent lost our defensive capacity by withdrawing from Sinai. Also, because of the deployment of Syrian missiles in Lebanon, we do not have a cover of the most sensitive places in Syria.

SECRET

-4-

Our answer would be to have a satellite of our own, which we know is complicated, or to get satellite photographs through a ground station which would be established in Israel. Our army is based almost solely on reserves. The standing army is very small. We have a 24-hour system of mobilization and we are in crucial time for at least 3 days until the mobilization is carried out. If we do not get immediate information, we face major threat.

So, when we speak of strategic cooperation, we talk of a wide range of activities. I cannot speak on behalf of the Prime Minister but I would like to express a personal view ...

PRIME MINISTER: When you express a personal opinion -- speak on my behalf.

SHARON: When somebody cooperates in many areas we understand we cannot do everything we would like to do. But we face the same problem of containing the Soviets and we are ready to do it.

PRIME MINISTER: Mr. President, the remarks made by my colleague General Sharon are most important. I would like to add two items. First, the airfields. I do not understand why my good friend Sadat did not agree to put the Etzion air base at your disposal. We were prepared to put that airfield at your disposal both before the peace treaty and afterwards. From that air base you can fly to any part of the Middle East. But I don't want to embarrass Sadat; he is very touchy about it. Maybe you will take it up with him again. I wish to say that we are ready to put at your disposal the two airfields you have built for us in the Negev. Maybe

it will require the lengthening of runways and other adjustments. Secondly, we have two deep water harbors -- Haifa and Ashdod. The Sixth Fleet likes to come to Haifa. When I visited the Nimitz, Rear Admiral Shultz told me that the sailors love to visit Haifa. When I boarded the Nimitz I was greeted with whistles and I thought it was some kind of demonstration but the Admiral told me it was their welcome. The Captain, he said, tell the sailors that if you will behave you will see Haifa, and when they come they enjoy a friendly welcome. So, send your specialists and we will be prepared to put those harbors at the disposal of the Sixth Fleet.

As the Secretary of State had mentioned the peace process, I shall ask Dr. Burg, the Chairman of our Autonomy Committee, to explain where matters stand concerning those talks. When I met two weeks ago President Sadat in Alexandria, we reached agreement in half-a-minute on the renewal of the talks. They will be renewed on 23 and 24 September. That night, when I met with Sadat in Alexandria, we could not get hold of Atherton. Sadat said to me we have forgotten to inform our American friends, but we did so immediately afterwards. I wish to suggest that we leave the location of the talks as decided, that they be held in Cairo. I read in the press that perhaps they should be convened in New York but I think they should take place in the region itself. Perhaps afterwards, subsequent talks might be held here. We have real proposals to make on how to activate the talks. May I say that normalization is being completely revived in all spheres and this is one of the main results of Alexandria. In a few days' time we shall be receiving a large delegation from Egypt to discuss commerce, agriculture, irrigation, etc. Sadat needs irrigation like air to breathe and we can help.

BURG: In a nutshell, I would like to say that the outcome of Camp David was in two areas -- the peace treaty and the understanding that there should be autonomy talks for a self-governing authority for the Arab inhabitants of Judea, Samaria and the Gaza District. This was the philosophy. But philosophy is one thing and brass tacks is something more difficult. Where were we stuck? The Prime Minister said that one of the main problems of Egypt is irrigation but on this matter we have irritation. The philosophy of the talks ranges between two extremes. We do not want to be absolute rulers of more than one million Arabs and secondly, we cannot afford a Palestinian state. It would be a communist state, irridentist and a danger to our lives. Between these two points, the idea of a self-governing authority was conceived. We met several times. We did quite a good job on technicalities -- on how the electorate would vote, the supervision of the elections, etc. But we did not make progress on one important matter and I can put that into a mathematical formula. $\text{Autonomy is not sovereignty. Sovereignty minus } x \text{ is autonomy.}$ Our problem was to determine the size of the x . For Egypt, autonomy was seen as a corridor to an Arab state and for us, instead of an Arab state, a substitute for an Arab state. These discussions were interrupted by a time factor that has lasted for 15 months. For 15 months Egypt did not want to come to the table of negotiation. I do not know why. Sometimes Israel might have given them an excuse such as the Jerusalem Law, but that was just an excuse. I do not know what brought about the change of Sadat's mind and I can but guess. Perhaps it has to do with the drawing closer of April 1982 when we shall conclude the withdrawal from Sinai. Perhaps this creates a psychological linkage to the fulfilment of the peace treaty.

Mr. President, to date, Israel has fulfilled the treaty 100%. Perhaps Sadat thinks it is good to have autonomy talks generating certain results before April 1982. Ten days ago the decision was taken for talks to begin. I believe a memorandum of understanding -- a popular word these days -- can be reached to have a m.o.u. that would put aside things on which no understanding can be reached. We have a time-table. On September 23, we meet in Cairo and I would like that we conclude a schedule that would cover a number of months for dates of meetings, procedures, level, etc. I believe it is possible. With your assistance -- you are active partners, so it is written -- we could move along with this part of the peace process. There are many obstacles. The Palestinians do not join in and I believe this is because of the PLO terror. The PLO is not only against Jews in Israel or in Vienna but it also kills Arabs. The policy which Sharon embarked upon these last few weeks might encourage the Palestinians to join. These are the essentials.

HAIG: I think, Mr. President, that this discussion is very helpful. Tomorrow we shall meet and flesh out a detailed work plan. What Dr. Burg has said is very close to our thinking. The level of the participants will depend on the working level which will come up with a firm agenda and bench marks.

With regard to the strategic dialogue, General Sharon's thinking is way ahead of ours. This is as it should be. We have not yet given as much thought on the matter. We are still in the process of rebuilding a rapid reaction capability in the Middle East and this discussion is still involved

with budgets and what would be available on prestationing. I wish to emphasize that we have practical limitations and not philosophical ones with concepts. We are just now in the process of rebuilding our strength and this is a practical matter. I also wish to emphasize the sensitivity of the matter because of the inter-relationship with the peace treaty and we must avoid the perception that the U.S. and Israel are colluding with each other at the expense of Arab states. We are talking about Soviet intervention and internal disorders in the region.

PRIME MINISTER: Did we not put emphasis on this yesterday?

HAIG: We did.

WEINBERGER: The planning authority for things of this kind rests with the joint Chiefs of Staff. They are dealing in detailed military planning. It occurs to me that the proper forum should include the joint Chiefs of Staff. There is great attraction in the Sharon suggestion -- the availability of added military strength. We would like to work on this in which our joint Chiefs can meet with people Sharon will delegate.

PRIME MINISTER: An excellent idea. (jocularly) .. if General Sharon joins your joint Chief for some two weeks, it won't do any harm.

WEINBERGER: I am not in a position to decide.

SHARON: Mr. Prime Minister, will you tell our people at home.

PRIME MINISTER: I will take care of that.

SECRET

- 9 -

PRESIDENT: I must tell you that after one of your earlier victories in one of your tragic wars, there was talk in the U.S. of making a deal with you. You give us some of your General staff and we will give you General Motors and General Electric. (laughter).

PRIME MINISTER: There should be formed a committee of both sides. Would you prefer our friends to come here or you come to us.

WEINBERGER: Either way. I have not thought it through in that detail.

PRIME MINISTER: I would suggest our colleagues come here.

SHARON: I believe the first phase should be on the ministerial level.

HAIG: I think it would be good. We must be very careful about publicity.

SHARON: We have to find the time. I believe for you it won't be convenient before the end of October . (jocularly) .. this is within the 50-day period.

WEINBERGER: We have a NATO meeting then. We will discuss it further tomorrow.

HAIG: General Sharon made a perceptive remark as though maybe we are regulating timing on this dependent on other timing. Not so. We are talking about Joint studies which are different from the past, that are carefully coordinated at ministerial level. As far as the State Department is

SECRET

-10-

concerned, Mr. President, we enter into this with good will. And with the intention to make specific progress and not just rhetoric as the Prime Minister said the other day.

EVRON: (jocularly) .. He was quoting somebody -- you, Mr. Secretary.

ALLEN: What would be proper terminology for such a forum -- a Joint Committee for Cooperation?

HAIG: I would not characterize it now. We are launching a process of strategic relationship.

SHARON: I would like to emphasize again that we have been involved in a "strategic dialogue" for six years. Our intention is not to continue to proceed with such an academic dialogue but to start to work (on tangible matters) immediately -- not to deal just with the analysis of situations in Africa or elsewhere but to try to take steps and needed precautions to contain Soviet expansionism, which is a mutual interest.

PRESIDENT: Why not? Yes.

I believe we have used up our time. There will be further meetings between the members. I wish to reiterate again that we are allies. We are partners, it is a two-way street. I know how beneficial this relationship has been to the United States. It has to be mutual. I look forward to the further meetings to flesh out what we have discussed. And now I wish to say one thing that has not yet been said by me. Certain things are said in the press and I have come to the conclusion one should only read the

funnies, the comics. I wish to state that it is our intention to state that the view expressed so often before that we shall not negotiate with the Palestinians. We will never negotiate with them until they recognize the right of Israel to exist and abandon their present position. Until then, we shall never negotiate with the Palestinians.

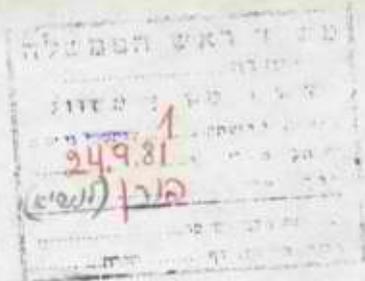
I hope all of you are as happy as we for these last two days. And I hope there will be many such ones in the future.

PRIME MINISTER: As head of the Israeli delegation, I want to express my gratitude to you for our very serious, friendly and productive discussions. I believe we have made real progress. Our friendship has been deepened and our understanding has grown. Even when we differ, we do so in a manner of listening to each other very attentively. I therefore wish to restate the invitation of yesterday. We would like to receive you and Mrs. Reagan in Jerusalem in a grand reception.

PRESIDENT: After your conversation with Mrs. Reagan last night, you have an ally in that.

Handwritten signature:
C. A. R. / 101

TOP SECRET

Prime Minister

Working Luncheon with Secretary Haig and Prime Minister Begin

Department of State, James Madison Room
Wednesday, September 9
1:00 p.m.

PRESENT: American Side -- Sec. Haig, Allen, Kirkpatrick, Clark, Habib, McFarlane, Lewis, Wolfowitz, Veliotis, Hill, Draper, Kemp.

Israeli Side -- Prime Minister, Shamir, Burg, Sharon, Evron, Tamir, Sagui, Bar-On

The meeting was devoted to Lebanon.

HAIG: I believe we have a shared conceptual approach to Lebanon. We have suggested to you some ideas to be carried out in phases but I would like to emphasize that there is no sanctity in this and in our thinking. Three principles are the guidelines for our concepts:

- (1) The security of northern Israel.
- (2) To seek to get the Syrians out of Lebanon.
- (3) To achieve the strengthening of the central government of Lebanon.

As I said, our phased plan is not secret. We do not seek through it a vehicle which would result in a tricky PLO connection. Our condition on talks with the PLO remain absolutely firm. They are the recognition of Israel and acceptance of 242 and 338. As long as this Administration is in power, I cannot visualize a change on this. Yet, the Palestinians are a certain, even if distant, participant in what is happening in Lebanon, because we want to change their role. In particular, we want them to

remove their weapons. But this does not imply any contact between ourselves and the Palestinians. We have tried to bring in other Arab participants and how they achieve this is their business.

PRIME MINISTER: I have heard you with great interest. I would like to inform you what has happened after the Cessation of Hostilities because those happenings are important. General Sharon and his colleagues will go into greater detail but I must tell you that the terrorists have broken all the basic understandings which were the basis of my agreement with Philip Habib. The first basic understanding which they broke was in the introduction of heavy weapons into the area. There are now 18 emplacements of 130 millimeter guns in this area. Some of these can reach the Galilee and all of them can shell the Hadad area. Secondly, the terrorists seem to have interpreted the wording "Cessation of Hostilities" between the territory of Lebanon and the territory of Israel as giving them a license to attack in Judea and Samaria and elsewhere. Should this continue, I want to tell you that this would be utterly unacceptable. They have also attacked outside of the Middle East in Vienna and elsewhere. In other words, if they interpret the Cessation of Hostilities in the north as a license to attack elsewhere, this is unacceptable.

The introduction of heavy weapons into the area is a most serious problem. You will recall that our main preoccupation was to put the Galilee out of range. This has not happened. Also, the missiles have not been removed and there has been no return to the status quo ante. We do not want war with Syria but if the situation continues, it might happen.

As far as the Christians are concerned, we have helped them over the years and have given them weapons for tens of millions of dollars. The Maronites under Bashir's leadership are effective but they cannot withstand the regular army of Syria. As you will recall, they approached us and asked us if we would not object if they would make a declaration of cutting their ties with Israel. I cabled them at that time in reply and my reply was in two parts: first, that we do not like the tone of this demand which was put to them because the connotation is negative; but the second part of my reply was that if they accept this demand, we would not object as we cannot assume the responsibility for the lives. As you will recall, they did not quite understand this message and we had to clarify this shortly afterwards. Throughout the years, we advised them not to divide Lebanon and not to create an independent state because they were not strong enough to do so. But we assumed some responsibilities for the consequences by aiding them and this was not an insignificant aid, neither for them nor for us. The Syrians continued to put pressure upon them and subsequently asked them to sign another document in which they would confirm that Israel is the enemy of all Arab states. This Bashir refused to do.

There is another problem. There will be Presidential elections in Lebanon next year. It is definite now that Sarkis will not stand in those elections and that, of course, creates considerable problems. May I emphasize that the Lebanese problem is a political issue and not a military one.

HAIG: We here are aware of your sacrifices and contributions on this issue. And are grateful for your patience on the violations of the Cessation of Hostilities which have occurred. As far as Vienna is concerned, we were told that the crime was carried out by a splinter group, but I do not want to suggest by saying this, that Arafat is a paragon of virtue, even though he seems to be for the moment somewhat more responsible than in the past. I have not heard that Sarkis definitely decided not to run.

HABIB: Everything the Prime Minister has said confirms that the cease fire has held relatively well. Israeli caution and patience has paid off. It is also quite clear that the radicals will seek to undo the process.

The underlying understandings on the Cessation of Hostilities were:

- (1) The removal of heavy weapons.
- (2) The expansion of UNIFIL's area of operation into the Tyre pocket and the Beaufort area.
- (3) Increasing the capability of the central Lebanese government.
- (4) The continuation of the Bet-e-din process, the purpose of which is ultimately to bring about the withdrawal of the Syrians from Lebanon and the reconciliation of the various Lebanese factions.

All this, with the purpose of gradually resolving the Lebanese problem. When we tried to fashion this, we naturally took into account the Christians. We were hopeful that this would reassure the Maronites in general and Bashir in particular. In the series of meetings which we had with them, we had the impression that indeed he had been somewhat reassured. Bashir has

told us that he has improved his position and for the first time dealt directly with some responsible Syrian officers. He appears to feel now a bit safer.

When we suggested the phases, we believed that we could start with the easier measures. Some of this you carried out without a quid pro quo. There was no attempt to have a quid pro quo. We are fully aware that the Prime Minister does not like this. We believe that we can proceed with this in the future in order to try and spare Israel from any threat from that direction. I believe that we can only move the Syrians out under Saudi pressure. We ought to try and attempt this before the 1982 elections in order to avoid that these elections be held under Syrian gun. You might be aware that Sarkis cannot run again under the present Lebanese constitution. Therefore, an idea has occurred to try and change the constitution in such a way so that his re-election is not excluded. This, of course, will take some adjustments. It is quite clear that the next President of Lebanon will have to be elected by some deal as it has always been done before.

We do not want you to jeopardize your attitudes towards the PLO through a quid pro quo. However, it is clear that we do have ways and means to try and control what happens on the ground through other parties.

HAIG: We have some hope for a somewhat more constructive French attitude on Lebanon. It is even possible to believe that the tragic death of their Ambassador was a result of an already perceived changed French attitude.

HABIB: I believe that the Iranians were most likely responsible for this.

BURG: What happens to the terrorists acting outside of Lebanese territory?

HABIB: As you know, we are completely opposed to terrorism from any source. Quite obviously, we would not ignore this. But I believe that we should not allow a particular terrorist act to be able to dictate to us and destroy the fragile arrangements which we have started.

SHARON: I have to emphasize facts. The general situation in Lebanon has not improved. The opposite is true. The situation in Zahle is worse. The Syrians are moving forward step-by-step in order to take over the whole of Lebanon. I am sorry to say that the picture is different from the description we have just heard. I will try and show you what has really happened (Minister Sharon displays a map). As you can see on the map, these are the January 1976 boundaries of the Christian area and that year the Syrians invaded the southern part. In 1978, the Syrians took over the northern part of Lebanon (Tripoli) and in April 1981 they captured the Zanin Heights. Since then, they have advanced westwards. In former years, they withdrew before winter came eastward from the mountains but now they are moving daily westwards. Sometimes tens of yards, sometimes hundreds. They are moving tanks, constructing roads and entrenchments. In most of these activities there is a terrorist participation. One should not forget that the free Lebanese area is not longer along the coast than 24 miles, and not wider than 17 miles. The Christians from the north tell us that they sense an increasing danger.

HABIB: It might be worthwhile to recall that when Syrian troops entered in 1976 into Lebanon, it was in order to try and save the Christians from the PLO. In 1978, they were called in by Franjieh. As far as the Zanin mountains are concerned, it is my information that at the last meeting the Syrians agreed not to move westwards. Bashir seems to have also obtained an agreement that the Syrians will not shell east Beirut. That is of particular importance to him and that of four crossing points.

Obviously, the Syrians want to dominate the Lebanese but the Lebanese will struggle against this and the Saudis do not want the dismemberment of Lebanon. One should also recall that the Syrians have problems at home.

SHARON: Bashir has Israel's sympathy. Israel was the only one to support the Maronites. But our problem at present are not the Maronites, but the Syrians who want to take over Lebanon. There are 500 Syrian tanks in Lebanon, including at the border the 91st Armored Brigade. This is a threat which we cannot accept.

HABIB: Elements of the 91st Brigade were about to move into Lebanon and we prevented this.

SHARON: We regard the Syrians in Lebanon as a threat which we cannot tolerate. Our facts are different from yours. They do not have to take over every single inch of Lebanon. They might leave for their own reasons, some area free of their occupation, but this will not change the basic problem. Take

the question of elections. The Lebanese parliament has 90 members. 66 are sufficient to elect a President. And those 66 will be transported to the session by the Syrian armored cars. Those are not free elections or elections at all.

As far as the Cessation of Hostilities is concerned, we accepted your word. We assumed that the terrorists would not augment their weapons but they did that in particular in those places from which they could hit us most effectively. I have visited Hadad a short time ago in order to convince him to stick to the Cessation of Hostilities agreement. At that time, I saw with my own eyes how the terrorists openly dug in and constructed positions.

PRIME MINISTER: There were many attacks on Hadad and we persuaded him to hold his fire.

SHARON: Two nights ago the terrorists shelled Hadad and four days ago one of his cars was blown up by a newly laid mine and one man was injured. There have been 17 incidents since the agreement. There were terrorist attacks in Vienna, in Rome, Athens and Paris. There have been violations on the Jordan border. These violations could not have occurred without active Syrian help. Jordan tries to do everything in its power in order to prevent them from occurring but they do not always succeed. There was an attempt against Eilat.

PRIME MINISTER: Jordan is really trying to prevent those violations.

SHARON: The terrorists have even tried to act from Egypt. We talked it over with our Egyptian colleagues. One of our patrols was attacked in the southern Gaza strip. All this means that they only feel restricted by the agreement on the Lebanese border and nowhere else. We believe in political solutions, not in a military one, which would be easy to carry out. There are three major problems in Lebanon: One is Syria, the second, the terrorists. It might be worthwhile knowing that last year 1,700 terrorists from abroad were trained in Lebanon. They came from Angola, Mozambique, Europe, Central America and other countries. In other words, Lebanon became the center of the world-wide terrorist activity. The third problem in Lebanon is how to establish a free and capable government in that country. These problems can only be solved integratively. As long as the terrorists or the Syrians are there, one cannot solve this. We need the evacuation of the terrorists from the UNIFIL area. The same as far as heavy artillery is concerned. We need greater responsibility for UNIFIL. We also believe that the regiment of Lebanese army not under Syrian control should be deployed in the south. The Syrians must be evacuated from Beirut and even from the north. Elections ought to be held under international supervision and eventually, Hadad's troops to be reintegrated into the Lebanese army. Those are some ideas and some suggestions.

HABIB: I must say that our ideas are not unidentical. They do move in similar directions. Let us keep the list and try and integrate our ideas.

BURG: I would like to suggest that more detailed talks on this should be held between our experts.

HAIG: I believe we had a very good exchange here. We are impressed with your information and we ought to sit down and exchange the information. This would be a basis. If you accept this we ought to do this on an urgent basis. We cannot afford to drag our feet on that. We ought to have the urgent sessions on an intimate basis.

In turning to a different subject, the strategic aspects of our relations, here we should put some meat on the bones. There are three areas which we might want to deal with: (1) the prepositioning (which is at the present time a little bit restrained by the sheer availability of weapons). (2) Medical supplies; (3) modest joint exercises; (4) Joint contingency planning of a solid kind.

I would like to be sure that we are all jointly satisfied. I would like to make some very general remarks. We were very pleased to have you here and I would like very much to welcome in particular, Foreign Minister Shamir who has always represented to me the epitomy of professional diplomacy at its very best. I also would like to welcome Minister Sharon who has given us such an able example of his capabilities, and Minister Burg whose contribution throughout all Israel's Cabinets are well-known. I know the President gave a great deal of thought to his remarks this morning and he very much means what he has said, that we are partners and allies.

PRIME MINISTER: I would like to make two short proposals. One, that if we cannot assure free Presidential elections in Lebanon and other areas, elections without Syrian armored cars, we might consider to postpone the

TOP SECRET

-11-

elections until the Syrians are out. If the elections are postponed, then Sarkis continues to be in charge. Bashir has recently been rather satisfied with his cooperation with Sarkis. The second suggestion is that Minister Sharon should also see you with the Secretary separately, apart from the talks which he is going to hold with Secretary Weinberger. I hope you might agree to that.

Prime Minister Begin then raised his glass and toasted the Secretary. Meeting broke up around 14:30.

טופס מברק צפון

מחלקת הקשר - ניו-יורק

אקציה

עלה
אליג'ו

דפים _____ סמך _____

סיווג בטחוני: _____ שמר _____

דחיות: _____

תאריך זיהוי: 10/700

מס. מברק: 38

לשימוש
מח
הקשר

אל: רוטינגטון-נחושתי
קדישאי, פורן ופארט

דע:

מאח: סגן קרבכל

פגישה רוח"ם עם מנהיגים שחורים.
הפגישה הערך כסחוכנן ביום שני ה-14.9 ב-0930. המנהיגים הוזמנו ע"י ארגון
שחתפו כ-30 מנהיגים שייצגו את כל הארגונים החשובים בארה"ב כגון ה-N.A.A.C.P.

URBAN COALITION, URBAN LEAGUE

BEN HOOKS, BLACK MAN 100 ועוד.

VERNON JORDAN

WILLIAM COLEMAN שר החקירות לשעבר ועוד.

רשימה מלאה ורקע על האירגונים והמנהיגים אעכיר בנספד.

החקירה כולל החקירה השחורה מוזמנה ויאופשר להם לצלב בסוף הארוע.

ביארד ראסלין דמספר מנהיגים יקריאו הודעה לעתונות לאחר הפגישה אוחה נקבל סחר ויענו

לשאלות עתונאים בחדר העתונות בסלון. יש לקבוע האם רוח"ם ירצה לאשר דברים לעתונות

בחום הארוע. אנא חשובכט החרפה.

ראסלין ציין שיש לצפות לאוירה אוהדת, אך צפוייה שאלות בנושא יהסי ישראל דרום אפריקה,

הכושים העבריים, בעיות עדתייות בארץ ואולי בנושא מו"ם עם אש"ף.

בר-ט

תאריך: 10.9.68 השולח: א. בר-נר אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK
כ"ד באלול חשמ"א
23 בספטמבר 1981

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017

OXFORD 7-5500

ש מ ר

אל : מנהל מצפ"א

מאה : א. בר-נר, ניו-יורק

הנדון : פגישת רה"מ עם מנהיגים שחורים - 14.9.81

מצ"ב רשימת המנהיגים שהוזמנו לפגישה ושרובם הגדול השתתף בה. הפגישה זומנה לפי יוזמתנו ע"י באירד רסטין בחסות B.A.S.I. דומני שהיה זה הפורום של המנהיגות השחורה הנכבד ביותר עמו נפגש ראש ממשלה ישראלי אי פעם. יש לציין שבנוסף למנהיג B.A.S.I. באו הפעם מנהיגים שאינם חברים בארגון והמקובלים בקהילה השחורה. בארה"ב כגון ורנון ג'ורדן, בן הלקס ועוד (הלקס לא יכול היה להשתתף אך קיבל ההזמנה ברצון). השיחה שהתפתחה הייתה גלוייה, עניינית ושוטפת ונוצר בסיס להמשך דיאלוג ופיתוח הבנה עם מנהיגות חשובה זו. בהמשך לפגישה עם רה"מ אנו מזמינים בימים אלו את המנהיגים להרצאה שישא שר החוץ ב-4.10 בפני

ה- Foreign Policy Association
להלן עיקרי השיחה

1. כושים עבריים - הנושא הועלה ע"י מריון לוגן שביקרה בארץ במשלחת רסטין.

בינואר 1981. רה"מ הדגיש שלא קיימת גזענות בארץ, שהבעיה אינה גזענית וכי יש להסנהיגים לנסות להשפיע על בן-עמי קרטר שיחדש מלהטיף את החזרה של היהודים אין זכות על ארץ ישראל ושלכושים העבריים הזכות שהם מתכוונים לממשה. כמו כן הבטיח רה"מ להעלות הנושא עם שר הפנים. (ראו נא מברקי בנדון). אגף הודיעוני האם ומה המצב בנדון.

2. Affirmative Action. הנושא הועלה ורה"מ נשאל האם הוא שוחח על כך

עם הארגונים היהודיים. מדובר במאמץ דתיקה להבטיח לשחורים בארה"ב קוונטום במקומות עבודה, אוניברסיטאות וכדומה ובכך לסייע לקידום. ארגונים יהודיים מסויימים הביעו התנגדות לכך כהון החשש שעיקרון הקוונטום יפגש בסופו של דבר ביהודים. מה עוד שהסטוריה היהודים נפגעו קשות מעקרון זה ברוסיה הצארית וכו'. חלק מהמנהיגים החלונן במיוחד שה-א.ד.ל. פועל נגד הדתיקה ובעבר עשו כך גם ארגונים יהודים אחרים. הם הסבירו שההתנגדות היהודית יוצרת משקע שלילי בקרב הקהילה השחורה בארה"ב שמוצא ביטוי גם ביחס שלילי כלפי ישראל.

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK N.Y. 10017

OXFORD 7-5500

- 2 -

- השגריר עברון ציין שהנושא פנימי אמרקאי ואין לישראל זכות להתערב בו. רה"מ ציין דברים דומים שהקולה היהודית בארה"ב היחה ונשארה אוהדה כענין השחורים בארה"ב. רה"מ הוסיף שכאדם פרטי יהיה אולי מוכן להעביר מסר ל-א.ד.ל.
3. הבעיה הפסטינאית הנושא הולע ה ע"י ורנון ג'ורדן כולל בעיית המו"מ ⁷¹אש"ף, האחזיווח וכדומה.
- רה"מ הסביר במפורט את נושא האוטונומיה, אח הסיבות לאי-יכולתנו לנהל מו"מ עם אש"ף חוך הדגשת היות אש"ף סוכן של בריה"מ.
4. השוואת ישראל לדרא"פ הנושא הועלה במפורט.
- רה"מ הסביר שאין כל בסיס להשוואה, כי בעוד שלשחורים בדרא"פ אין זכות הצבעה, לערביי ישראל יש זכות זו ואם ערביי יו"ש ועזה יבקשו אזרחות ישראלית הם יקבלוה.
5. הרג אזרחים בביירות רה"מ הסביר במפורט את המצב לפני פעולת צה"ל נגד המפקדות בביירות ואת המניעים לפעולה. רה"מ הביע צער עמוק על פגיעה באזרחים. עם חוס הפגישה נמסרה לעחונות ההודעה המצ"ב, רה"מ מסר דברים להקשורת ולאחר מכן נפגשו מספר מנהיגים עם העחונאים הרבים שנכנסו לאולם בסוף הפגישה. הארוע זכה לכיסוי טוב בחקשורת ובמיוחד בשלוזיה.
- לסכום : מפגש חיובי מאוד. אני ממליץ להמשיך במפגשים דומים בעתיד עם רה"מ ועם אישיוח ברמה גבוה ומתאימה לכך אשר חבקר בארה"ב.

ב ב ר כ ה,
 א. בר-נר
 /ס קונסול כללי

העחקים : המנכ"ל
 המשנה למנכ"ל
 השגריר
 מר י. קדישאי, מנכ"ל לשכה רה"מ

Statement to the Press of the
Black Americans in Support of Israel Committee

We, all who have been working for social justice in the United States, are fully convinced that individual freedoms are possible only in those States which respect human personality and consequently adhere to the democratic philosophy of government.

Since Israel is such a State, in fact the only democracy in the Middle East, we welcomed the opportunity for a free discussion with Prime Minister Begin.

We discussed a number of questions concerning Israeli policy, to which the Prime Minister responded. Our meeting, carried on in the most amicable spirit, was for us extremely useful.

We made clear to Mr. Begin our support for a free and democratic Israel with secure borders.

We indicated that we will do all possible to encourage the American people, the Reagan administration, and the Congress, to assist Israel to remain free and her borders to remain secure.

This we do, realizing that democracy is indivisible, and that any threat to democracy anywhere in the world, diminishes freedom everywhere.

קונסוליה הכללית של
ישראל בניו יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

Meeting with Prime Minister Begin and
Black Leaders

Monday, September 14, 1981, at 9:30 a.m.
in Room 29A of the Waldorf Tower

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017

OXFORD 7-5500

PROGRAM

Mr. Bayard Rustin, Chairman of the Black Americans in
Support of Israel (BASIS), will
introduce the Prime Minister.

P.M. Begin   Remarks by the Prime Minister.

Discussion

There will be approximately 25-30 participants, whose
names follow

Bayard Rustin	B.A.S.I.C., and Hon. President of the A.Philip Randolph Institute.
Carl Holman	President of the National Urban Coalition.
Benjamin Hooks	Executive Secretary of the N.A.A.C.P.
Dorothy Haight	President of the National Council of Negro Women.
Hon. William Coleman	Former Secretary of Transportation of the United States.
Franklin Thomas	President of the Ford Foundation.

(continued...)

קונסוליה הכללית של
ישראל בניו יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017

OXFORD 7-5500

(list of participants continued)

David Dinkins	City Clerk of New York, and a candidate for Manhattan Borough President.
Mary Berk Nichols	Assistant to Governor of New York, Hugh Carey.
Earl Graves	Publisher of <u>BLACK ENTERPRISE</u> magazine, and Black Economic Forum.
Arthur Barnes	President of 100 Black Men, and head of the New York Urban Coalition.
Leontyne Price	Metropolitan Opera
Adrian DeWind	Civil Rights Attorney
Dr. Robert Weaver	Former Secretary of Housing and Urban Development of the United States.
Vernon Jordan	President of the National Urban League.
Alexander Alben (Joe)	Vice-President of the National Urban League.
Jack Greenberg	Director of the N.A.A.C.P. Legal Defense Fund.
Marion Logan	Special Assistant to the New York State Commissioner of Transportation.
William Pollard	Civil Rights Director of the AFL-CIO.
Dr. Bernard Gifford	Provost of Syracuse University.
Fredrick C.K.O'Neal	President of Actors' Equity.
Charles Bloomstein	Retires Vice President of New York State Friends Group.
Phil Baum	Associate Director of the American Jewish Congress.

הקונסוליה הכללית של
ישראל בניו-יורק

CONSULATE GENERAL
OF ISRAEL IN NEW YORK

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017

OXFORD 7-5500

additional participants

Clarence Mitchell	Lobbyist for Leadership Conference on Civil Rights.
Mildred Love	Vice President for Programs of the National Urban League.
Lionel Hampton	Eminent Musician and Public Figure.
Velma Hill	Director of Public Employees Department of SIEU, the Service International

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

מלון

אל: מנהל המוצח, מצפ"א

דף _____ מחוד _____ דפים _____

ד: המנכ"ל שרוש

שיווג בטחוני: שמר

מאות: סגן הקונב"ל

דחפוח:

081839

940/97

תאריך וז"ח: } לשימוש
מס. מברק: } חת
הקשר

מגישה רוח"מ עם צוות מצומצם של מועדון הנשיאים.

הבוקר ה-8 לספט' נערכה הפגישה במסגרת ארוחת בוקר. השתתפו סקוודרון, שינדלר, ברקוביץ, יאנוביץ, ברמן, נוביק, גב' קווסלר, יהודה הלמן. המצד הישראלי: השגריר ~~הממונה~~, כלום קונב"ל נ"י ויהודה אכנר.

רוח"מ התמקד בשלש נקודות:

1. איווקס

ישראל שוללת אספקה האיווקס והציוד הנוסף ל-F-15 המחזקים הכוח הסעודי.

2. שליחות חביב

רוח"מ ציין שיעלה בפני הממשל את נושא השליחות ויבקש לדעת מה התכוון הממשל לעשות כדי לממש את השליחות המקורית שלטמה נשלח.

3. אוטונומיה

יעלה בפני הממשל את סכום שיחותיו עם סאדאח באלכסנדריה בנושא ויחזור על שלילה כל אפשרות של שחוף אש"ף בשיחות כלשהן.

המנהיגים בקשו לדעת האם ישראל מהכרזת לעמוד איתן בנושא איווקס, מכאן שהסנצורים התומכים בנו חוששים לעמוד במבוכה אם נביע להבנה עם הממשל אשר חתן לגיטימציה יעיסקה.

רוח"מ הבהיר שייפגש עם הסנצורים ויציג בפניהם נמוקיבו נגד היזוק כוחה של סעודיה חוץ מתן תוספת המעניקה יתרון איכותי משמעותי לסעודיה. דבר שאין לו הקדים ביחסי הכוחות ישראל-ערב.

בר-נר

מהת ומה סקרית מנל מלמא גבולא קטרב מנל מנל פני

תאריך: 8.9.81 השולח: א. בר-נר אישור מנהל המחלקה: חתימה:

אל: המשרד 97 סתוד _____ דמיס _____

סיווג בטחוני: סודי _____

דחיפות: מיידי _____

מאת: השגריר נאו"ס _____

תאריך וזיח: _____

מס. מברק: _____

141500

399

לשימוש
פני
הקשר

אליצור, ארב"ל 2.

1. קירקסטריק נפגשה הבוקר עם רוה"מ לשיחה שנשאה בעיקרה אופי של שיחה נימוסין. מצידם נכח גם גרשמן ומצידנו הח"ט.
2. סיפרה במהלך השיחה כי בישיבה המועצה האמריקנית לבטחון לאומי שתתקיים מחר היא תציע כי ארה"ב תודיע מראש למסתתפי סבא"א כי אם תושעה ישראל או יפסק הסיוע הניתן לה ע"י סבא"א, תפסיק ארה"ב את השתתפותה בעבודת סבא"א. הוסיפה שלדעתה הודעה כזו מראש לא רק תמנע אי הבנות אלא אף את נסיונות ההתנכלות לישראל.
3. אשר לכתב האמנתנו בעצרת הביע דעתה שלא נשקף לו כל סכנה. סיפרה כי בהיותה בפאקיסטן אזר לה שה"ח אגא שהי כי גם פאקיסטן תעשה למניעה כל צעד בכיוון זה. בשבוע שעבר ביקר אצלה שבבנגלדש קייזר (אחד המועמדים לנשיאות העצרת) ובין השאר סיכם עימה עצה כיצד למנוע פגיעה כלשהי בכתב ההאמנתנו.

בלום

למה רחוק ספרתי מניס מ/ל אליצור אר"ל 2 לפיכך אשפך וקטרי
אמה רמק/ארכ

דף 1... מתוך... דפים

סוג בטחוני שומר.....

דחירות.....

אל: המסד

תאריך דז"ח 14.09.51 ספט' 81

מס' סכר.....

מס' סכר

מצפ"א

מפגש רו"מ עם חברי בית הנבחרים.

1. רו"מ היה אורח ועדת החוץ של בית הנבחרים. נכחו כ-60 מורשים, ביניהם הספיקר אוניל, מנהיג המיעוט מייקל, מצליף הרוב פוליי, יו"ר הועדה זבלוקי. הנוכחות הגדולה והופעתו של אוניל הבליטו החשיבות שחברי הבית הקנו להופעה רו"מ. יצויין כי הנשיא סאדאט נתקבל ע"י כ-20 חברי בית ולא כובד בנוכחות הספיקר ומנהיג המיעוט.

2. בדברי הפתיחה נתגלו הבדלים בין אוניל לבין מייקל. אוניל הבטיח כי הבית לא ירשה פגיעה בבטחון ישראל. מייקל, ברמזו לאוואקס, הדגיש כי האנטרס האמריקני חייב להיות השיקול העליון. עם זאת, גם מייקל חזר למחויבות ארה"ב לבטחון ישראל. ברומפילד שאל על גודל האיום שהעסקה הסעודית מציבה בפני ישראל. רו"מ וראש אמ"ן פירטו את הסכנה הבטחונית הצפויה.

3. המילטון רואה במדיניות החדשה של הממשלה בגדמ"ע התפתחות חיובית. שאל לגבי אפשרות של מחוות נוספות אשר יתרמו לשיפור האוירה. רו"מ ציין כי ישראל לא תרשה פעילות אשי"פ בגדה. פינדליי אשר ביקש לדבר כידיד ישראל שאל לגבי אפשרות החלת האוטונומיה גם לגבי האדמה ולא רק התושבים. רו"מ דחה זאת.

4. סולרו שאל האם ישראל מתכוונת להפציץ שנית מטרות צבאיות של אשי"פ הממוקמות בקרב אזרחים כפי שקרה בבירות. רו"מ ביקש לתקנו באמרו שישראל לא הפציצה את בירות אלא, את מטה אשי"פ שמוקם בכוונה תחילה בקרב אזרחים. ציין המדיניות המסורתית של המנעות מפגיעה מכוונת במטרות אזרחיות.

קני-סל

למח"מ משרד הביטחון והגנה / א"א סמ"מ / מ"מ רמ"מ / מ"מ אג"מ

ט פ ס מ כ ר ק

דף 1... סתור 3... דפים

סודג בטחוני... סודי

דחיסות

תאריך רז"ח: 1355!! ספט' 81

מס' מברק 164

אל: הלשנה

150 / לוגה - ע. לוי

פגישת רה"מ עם 8 סנטורים בבלייר האוס (10/9/81)

השתתפו הסנטורים ג'קסון, קנדי, מויניהן, מצנבאום, פקווד, לקסלט, בוטביץ וקסטן.

רה"מ אמר שברצונו לטפח להם היום על ביקורו באלכסנדריה ובוושינגטון.

הביקור באלכסנדריה היה הטוב ביותר מ-11 פגישותיו עם סאדאת וקירב את שתי

המדינות יותר מאי פעם. המצרים החליטו לפני 14 חודשים להפסיק השמות מסיבות

שלהם ובחירוצים שונים (בחירות וכד'). בפגישה שאל את סאדאת אם נחדש את המו"מ

וסאדאת הסכים תוך 30 שניות ואף נקבע מועד. בשבוע הבא תבוא משלחת גדולה ממצרים.

הנורמליזציה לא שותקה אך היתה אינדיבידואלית. הגם שהמצרים היו מעוניינים מאד בסיוענו

בשטח החקלאות. מצרים זקוקה להשקיעה וסאדאת היה מעוניין מאד בזה. כעת זה יחודש.

הטכס התרבות אושר. התיירות היא חד-צדדית לכן יפגשו שני שרי התיירות וינסו

להגיע ליותר סימטריה.

רה"מ הסביר דעתו על הסיבות לחידוש: סאדאת סבור שברה"מ רודפת אותו ולשם כך מקיפים

אותו בארצות השכנות. בלוב מאכסנים הסובייטים 2,000 טנקים מודרניים כולל T-72

הטנק הטוב ביותר בעולם, ומטוסים כולל מיג-27. בסוריה אלפי טנקים. בתימן - קובנים

ורוסים. סאדאת חושב שבעיניו תוקלנה את יסתדר עם ישראל. לא פרסמנו זאת - אך

הגענו להבנה אסטרטגית.

בארצנו לא היינו יכולים לטפל בקנאים כמו שנעשה במצרים. הקנאים המוסלמים באיראן

ובמקומות אחרים עלולים להחזירנו לימי הביניים. סאדאת ראוי לאמון. 1,500 העצורים

על ידו הם גם אויבי השלום.

הביקור בושינגטון. העתונות טעה בהערכתה. הזכיר ניוזוויק, המאמר בטיים. חמור מאד

וגם וושינגטון פוסט אינו עתון ידידותי. המציאות סתרה את דברי העתונות. הביקור טוב

והנשיא הוא שהחליט ליצור את האוירה החמה.

הסכמנו עקרונית על שיחוף פעולה אסטרטגי מעשי. ששנים קיימנו דיאלוג ולא יצא מזה דבר.

"שאלתי את הנשיא אם נמשיך לדבר או נחחיל לעשות כי אין לאבד זמן". רה"מ הזכיר המצב

באיראן והסכנה שהטודה"תחלט על איראן ותזמין את הסובייטים. הציע לנשיא ששרי הבטחון

ייפגשו ויעבדו פרטים. היום נפגש השר שרון עם המזכיר הייג ומחר ייפגש עם שר ההגנה,

אשר היה חם לרעיון כאשר נדון בפגישה בחדר הקבינט. בשיחות יושם "בשר" על הרעיון

העקרוני ויהיה שיחוף פעולה אסטרטגי (מעשי).

ט ד פ ס ט ב ר ק

דף 2... מתוך 3... דפים
סוג בטהוני... קוד?

אל

דחיפות.....

תאריך ד"ח.....

מס' מברק 164.....

רה"מ הסביר הבחנתו בין בטחון ישראל ובין הדיפת ההתפשטות הסובייטית. בהגנת ישראל נטפל אנו ולא נבקש אחרים להלחם למעננו. אך הנושא השני הוא ענין משותף.

הצענו את בסיס עציון ולא מובן מדוע עציון שונה מראס באנס. ארה"ב בונה שני בסיסי אויר בנגב. אם יהיה צורך נעמידם לרשות ארה"ב כי זהו ענין משותף ובאיזור

יש לנו : Community of Interest.

רה"מ אמר שבסיכום היה ביקור טוב. היום הופיע בשני בתי הקונגרס. לפני כמה שבועות דיווחו לו שהתמיכה בנו הצטמצמה. לא הרגיש בזה היום. היתה אוירה ידידותית והיו שאלות - גם על איווקס. הסברנו בקונגרס כפי שהסברנו בבית הלבן. אכן כל אחד נשאר בדעתו אך אפשר לסכם: המזכיר הייג גם הוא סבור שהביקור היה טוב, גם העתונות טובה, אפילו העתונות הישראלית.

בפרק השאלות העלה סנטור פקווד שיש שמועה באילו רה"מ מרכז את עמדתו בענין איווקס. אמר שלא לה בקונגרס שיוצאים למערכה בענין רצוי שידעו מראש על שינוי עמדה. רה"מ השיב שאין זה המצב כלל. הנושא כעת בוויכוח בין שתי זרועות השלטון והוא אינו נוקט בו עמדה. אך כרה"מ ישראל הסביר עמדתו לנשיא גם בעזרת פחות.

סנטור ג'קסון שאל איזה הסדר אסטרטגי מעבדים כעת. הזכיר הסכנה באיראן ואפשרות השתלטות סובייטית. ג'קסון הביע דעתו שיש רק שלוש מדינות באיזור שיכולות לעצור התפשטות סובייטית: תורכיה, ישראל ומצרים, אך הממשל אינו עושה מאמץ להפגין זאת לסובייטים. במקום זאת יש חוסר בהירות. ג'קסון הזכיר שישראל יכולה לגייס: 700,000 חיילים תוך 72 שעות מאומנים היטב וזה כוח אמין כלפי הסובייטים. התורכים הם לוחמים טובים אך יש להם בעיות פנים. (לא טרח לפרט כושרה של מצרים). ג'קסון הביע חשש שהסובייטים עלולים לעשות דבר לא מחושב עקב בעיות פנים שלהם, בעיות פוליטיות וכד'.
רה"מ הגיב שעם תורכיה יש לנו שתוף פעולה בתחום אחד בלבד שהוא מעדיף: לא לפרט. אמר שלגבי כוחה של ישראל השתמש בשיחות עם ארה"ב באותם מספרים. הוסיף שח"א הישראלי הטוב בעולם ויש לו נסיון קרבי. רה"מ אמר שאנו יכולים לתת מטריה הגנתית, מאות מילין לתוך היס התיכון לנושאות מטוסים וכיוצ"ב החשופים שם. הזכיר תקרית לוב.

כנקודה שניה ציין רה"מ שריון. ישראל בונה טנק מצויין. כמו כן אנו מוכנים להעמיד לרשות ארה"ב טנקים אמריקניים שברשותנו. אמר ששהב"ט הציע אפילו ארמיה משוריינת שלמה. רה"מ ציין שיהיה בזה חידוש כי אפשר יהיה להביא בחשבון גם התקדמות על פני הקרקע.

ט ו פ ס ט ב ר ק

דף...3...מתוך...3...דפים

סוג כטחוני...T.12...

לחירות.....

תאריך רז"ח:.....

טס' סברק...164.....

סימון הקוד

אל:

רה"מ סיפר שכבר יש התחלה של שיחוף בשירותי רפואה, ארה"ב חשבה לקבל שירותים אלה במצרים אך הגיעה למסקנה ששם אין התנאים מתאימים לצרכים ופנו אלינו וכבר הוסכם בשטח זה.

רה"מ הזכיר גם נמלים בישראל (חיפה ואשדוד). אמר שאנשי הצי אוהבים לבקר בארץ שם אוכלוטיה ידידותית. לגבי בטיטי אויר אמר רה"מ שאם סאדאת יאמר לא סופית בענין הבטיסים בסיני, יהיו שני שדות בנגב שהם גם קרובים לדרי חימן וטעודיה.

רה"מ סיפר שמזכיר ההגנה הציע שתמונה ועדה של המטות הכלליים של שתי המדינות. הוחלט לשמור על כך בסוד.

הסנטור ג'קסון אמר שלפני כמה חדשים אמרו לו בממשל שלא רוצים להחזיק חיילים אמריקניים בישראל כי זה ירגיז את הערבים. שאל אם יש לרה"מ הבטחה בענינים הנ"ל. רה"מ השיב שאין לו הבטחה אך החשש הזה התרכך. אמר שהאווירה ששררה מעידה שרתיעה זו שייכת לעבר. הנשיא רוצה בכך. רה"מ אמר שהיה זה הייג שדיבר על חמרונים משותפים ולא הוא.

אבילאה

לה יום טובה עם
מילון מתקן

ס ר ט ס

דף! מתוך 6 דפים

סוג בטחוני סודי

דחופות 7777

תאריך רדח: 1525 נספס

מס' סודי

המסד + אפקט
+ 4

51
20
12
10
10

מנכ"ל דע: שהביט.
בן-אהרון-ניי.

להלן רשום שיחת רה"מ ופנליתו עם חברי ועדת יחסי החוץ של הסנט ביום 10.9.81.
נוכחים:

מישראל: רה"מ, שה"ח, שהביט, שהפ"נ, השגריר, אלוף סגיא, אלוף מרון, בן אהרון,
נחושטן.

חברי הסנט: CHARLES H. PERCY (R. - Ill.); HOWARD H. BAKER, JR. (R. Tenn.);
CLAIBORNE PELL (D. R-I.); JOHN GLENN (D.- Ohio); CHARLES McC., MATHIAS JR
(R.-Md.); RICHARD C. LUGAR (R.- Ind.); CARL LEVIN (D.-Mich); TED STEVENS
(R.-Alaska); LARRY PRESSLER (R.- S.D.); JESSE HELMS (R.-N.C.); ROGER W.
JEPSEN(R.- Iowa); ARLEN SPECTER (R.- Pa.); RUDY BOSCHWITZ (R.-Minn.):
JOSEPH R. BIDEN JR. (d. Del.)

והשגריר לואיס.

פרסי (יו"ר הועדה): אנו מברכים אותך בחמימות ה' רה"מ . כבוד גדול הוא לנו
לארח אותך היום. אתה כאן בן בית, יותר וותיק מרבים מהחברים הנוכחים. אנו
מגלים אותך בהערצה רבה. כידוע לך הדיון כאן סודי ביותר, סגור לפני העתונות
והדיון יהיה חפשי.

אנו מברכים גם את השגריר לואיס, הידוע כמרחח גדול בעניני המזה"ת.

סנ. בייקר : (מנהיג הרוב בסנט) אני מצטרף לסנטור פרסי לברכות. אנו שמחים להודמנות
לארח אותך ה' רה"מ. אנו מרגישים קרבה אליכם. אנו מעריצים אנשים המצליחים בפוליטיקה
וכלנו מעריכים אותך על הצלחתך בבחירות בארצך. נברך אותך בינינו בחמימות ובהערצה

שהה רה"מ אהרון ניין (קצת) אהרון ניין
אהרון ניין

51, 20, 206 ט"ו מברק

ברוך הבא.

סנ. פל: (מנהיג המעוט בועדה) כאחד שמתנגד לאיוקט אני מבקש שתספר לנו על כוונות ממלתך; מהן תכניותיך בקשר לגדה המערבית והאם אתה מתכוון להמשיך בהתנחלויות או לעבות אותן ולחזק את נוכחותכם שם.

רה"מ: אציג תחילה את עמיתי השרים והיועצים המלויים אותנו (מציג את הנציגים הישראליים אחד אחד). אני מסכים שזו משלחת נכבדה מאד המבקרת בארה"ב. אשיב על כל שאלה שתשאלו. אנו מקוה שתשובותי יספקו אתכם. אנשה כמיטב יכולתי. אנו רוצים להיות נאמנים לחלוטין לקמפ דיוד. כפי ששמעתם סדאח אומר שישראל מקיימת כל מלה בחוזה השלום.

שיחות האוטונומיה הופסקו לפני כ-14 חדשים וד"ר בורג יסביר הבעיות הכרוכות בכך.

המרו"ם על בטוס הנורמליזציה מתחדש שוב. בשיחותי עם סדאח הוא הדגיש את דאגתו מהסובייטים מלוב, מאחיופיה, וביחוד ממנהיג לוב. אתם יודעים מיהו. הנשיא סדאח מודאג וכיוון שאנו שותפים אנו צריכים להיות יותר חזקים.

קבלנו החלטה חיובית מאד. השיחות על האוטונומיה יפתחו בהיום 29 בספטמבר בקהיר.

המפתח לאוטונומיה הוא רשות המנהל העצמי (SCA) (AC) כך כתוב בקמפ דיוד.

החושבים צריכים לבחור את המועצה. הסכמנו על דרכי הבחירות אבל יש עוד דברים שעלינו להגיע לידי הסכם.

אנו נקים כל מלה בחוזה השלום.

אשר להתנחלויות, אומר לכם כי פגשתי בסנטור דאמטו בישראל. הוא ראה את הסלעים ביו"ש מסם אפשר להגיע לכל ישוב בישראל עד לשפת הים. זו ארץ קטנה. לכן אם שאלתם אשיב לכם. אולי לא נסכים בינינו. יש לנו זכות מלאה לחיות שם ביו"ש. יגידו: היסטוריה. אומות חיות על היסטוריה. שם יסדנו מלכותנו. עם גדלו נביאינו. לכן יש לנו זכות לחיות שם.

... 13

ט ד פ ס ס כ ר ק

דפ... 3... מתוך... 6... דפים

סוג בטחוני.....

דחיות.....

תאריך וז"ח.....

מס' טברק... 51, 201, 206

אל:

לא יעלה על דעתי כרה"מ של ישראל לאסור על יהודים לחיות עם. זו אמונתי העמוקה, שיש לנו זכות לחיות עם, על אדמת אבותינו. נכון שאנו כבשנו את יו"ש מירדן. אבל זו נחלת אבותינו.

יש סבה נוספת - הבטחון:- ראו היכן הישובים - על סלעים. לא בשלנו איש מרכושו ולא גרשנו איש מכפרו. בגבעות הסלעיות יש בטחון. משם אפשר לזרוע רצח על עמנו. כדי להבטיח שלום ללא שפיכת דמים אנו מקיימים את הישובים ושומרים כך על חיינו.

דברתי 3 שעות עם הנשיא סדאת. הוא לא הזכיר במלה אחת בעיה זו. דברנו עם הנשיא ריגן ואנשי הממשל. גם בשיחות אלה לא הוזכר נושא זה. זו בעיה מרכזית לבטחוננו החיוני.

עכ. פרטי: אפנה את השאלות אל השרים האחרים ואתה ה' רה"מ תוכל בינתיים לאכול משהו. שה"ח מר שמיר, אולי תאמר לנו מה חושבת ישראל על הענין המשותף לרה"ב ולישראל בעקר לאיום הסוביטי. האם יש לכם ענין סעודיה תהיה לצדנו - בלי קשר לאיוקס?

שה"ח שמיר: היה בדעתי לאמר כמה מלים על סעודיה. קיים פער גדול בין התדמית של סעודיה כאן לבין המציאות, כפי שאנו רואים אותה. לנו אין יחסים אתה, כידוע. אנו מסתכלים במציאות בלבד. החפקיד של סעודיה בלבנון למשל: הבעיה העיקרית של הטרגדיה הבלנונית היא הכבוש הסורי והכבוש של אש"ף. מה תפקידה של סעודיה? היא מכסה את ההוצאות של הסורים בלבנון. בלי כסף זה יהיה קשה לסוריה להחזיק צבא עם.

סעודיה לאכה באש"ף בנדיבות רבה בכסף ובנשק. סעודיה תומכת בכוחות הערביים שהרטו את לבנון. אמנם היה לסעודיה תפקיד כלשהו בהפסקת פעולות האיבה בלבנון אך היא פעלה לזכותו ולטובתו של אש"ף שהיה על סף התמוטטות.

כיום יש דרך אחת אל השלום. - זהו קמפ דייויד. סעודיה מתנגדת בחריפות להסכמי ק.ד. פהד כוון חציו בעקר אל ק.ד. בכל יום תשמעו הדעות הקיצוניות ביותר היוצאות מסעודיה נגד תהליך ק.ד.

... / 4

ט ו פ ס ט ב ר ק

דף... מתוך... דפים

סרוג בטחוני

דחיסות

תאריך רז"ח: 51, 201, 206 מס' מברק

אל:

רה"מ: אני מציע שכעת ידבר שהבי"ט שרון על האיווקס.

שהבי"ט שרון: תחילה אומר כמה חילים על לבנון. אוסיף לדבר שהי"ח שמיר שמלבד התמיכה של סעודיה באש"ף עד עתה, סעודיה נספקת בימים אלה נשק לאש"ף. כך אמרתי הבוקר לנשיא. עד היום במשך כמה שנים מאז 1976 הסיויים משתלטים בהדרגה על לבנון, לאט לאט ובהתמדה על האיווקס אנקס מאלוף שגיא להטביר אח השקפום והמפות שהביא עמו.

אלוף שגיא: (מטביר את השקפיו) והמפות לפיהם מכוסים כל 7 שדות התעופה בישראל ע"י מכ"מ מטוסי הביזון). אם המטוסים יטוסו 150 ק"מ בתוך סעודיה רק ש"ו ברמת דוד לא יהיה מכוסת. רה"מ: אנו מציגים לפניכם, הנהי הסגט, את הענין כפי שהצגנו אותו לפני הנשיא.

אנו מאמינים שהעסקה מסכנת את בטחוננו. הנשיא שמע אותנו בהגינות ואח"כ הביע את דעתו. ההחלטה היא בידכם. לא נתערב בה. אבל אם שאלתם נשיב לכם בכל גלוי הלב. אמרתי לנשיא שכך אציג את עמדתנו לפניכם. באזור ישראל לא אתערב בין הזרוע המבצעת לבין הזרוע המחוקקת בא"ב.

שהבי"ט שרון: אנו רואים באספקת נשק לסעודיה סכנה רבתי (MAJOR DANGER) לבטחוננו. אנו מתכווין גם למטוסי F-15 שהם לא פחות מסוכנים לנו מהאיווקס. הסעודים לא ילחמו שתי דקות בסוב-טיס. השאלה היא מדוע הם זקוקים לנשק מתוחכם כל כך.

סנ. ביידן: אנו משקיפים על בעיה זו מבחינת האינטרס האמריקאי, ללא קשר לאינטרס הישראלי. אחת השאלות העומדות על הפרק היא: מדוע אתם כה מודאגים...

רה"מ: אכן אנו מודאגים מאד.

סנ. ביידן: האם אתם תתנו פומבי לדאגתכם זו?

רה"מ: אנו מאמינים שזו סכנה חמורה מאד לבטחון ישראל. במסיבת העיתונאים היום כך אמרתי.

סנ. ביידן: חלק מאתנו מאמינים שיהיה וכוח האם נכון מה שנאמר בשקפים והמפות שאתם הצגתם לפנינו, ואם הסעודים יסכימו שלא לטוס לכוון ישראל. הממשל כך אולי יטען. אם אכן כך יעשו האם תשנו את דעתכם?

שהבי"ט שרון: זה לא ישנה את דעתנו. הרבה דברים נאמרו, והשתנו אחר כך. הסעודים ספקו נשק לעירק ולאש"ף. כך קרה גם ב-1978 כאשר הובטח שלא יטופק לסעודים ציוד התקפי ל-F-15.

אל:

51, 201, 206

סנ. הלמס: האם לא דברתם ולאפסכתם עם הנשיא בנושא זה?

רה"מ: כל צד הביע את עמדתו וכל צד נשאר בדעתו.

הלמס: חבל. חוששני שתקבל החלטה שאח"כ לא נתן יהיה לטנותה. אני מצטער שלא הצעתי נסיון בכיוון הדברות בנושא זה.

רה"מ: יש אומרים שהסעודים יגטיחו בחשאי שלא לטוס לעבר הצד הישראלי. אינני מאמין בכך.

סעודיה היא מהמדינות העשירות בעולם. הנה הסכמנו להפסיק פעולות האיבה. השטח של חדר

כלול גם הוא בהסדר זה. למרות זאת הוא מופגז בקביעות. אשיף ממשיך ברצח יהודים באירופה.

זו אינה הפסקת פעולות איבה. אנו רוצים להתמיד בה אבל ראו מה קורה. הנשיא סדאח אמר לי

סעודיה שלמה לאשיף 20 מליון דולר. הסעודים לא יסכימו לעולם להגביל מרצונם את הטיטות.

סנ. פרסי: אני, כסנטור הלמס, חושש שהנשיא נמצא בסכנה מבחינת יוקרתו. יש עדין דיונים

רבים לפנינו בנושא זה, ואני מצטער שהבעיה לא מצאה את פתרונה.

סנ. גלן: הנכון שבעיה ההתנהלות לא נדונה עם הנשיא?

רה"מ: כן. היא לא נדונה.

סנ. גלן: אני מופתע. בעיה זו נדונה בהרחבה בעתונות. האם היה לכם ברור כלשהו עם הממשל

על השמוש שלכם בנשק אמריקאי בפעולות התקפיות? האם נושא זה הובהר בין הממשל לבינכם?

רה"מ: בעיה זו לא נדונה כלל. המזכיר הייג בקבלו את פנינו בשדה התעופה אנדרוס אמר לי

במסוק שכל מה שהיה בינינו בחדשים האחרונים נשים מאחורינו. אשיב, סנטור גלן, לשאלתך

לגופו של עניין.

הרי אפשר להחדין בנושא זה לנצח.

ראשית על הכור העיראקי: אומר לכם על דברתי שכור זה נועד ליצר פצצה גרעינית. גם ממשל ארה"ב

אומר כך. ידענו על כך זה חודשים רבים. היה לנו מידע שביולי או בספטמבר השנה עמדו להפעיל

את הכור ע"י הכנסת החומר הרדיואקטיבי. ידענו שנשיא עיראק רצה שהכור יופעל ב-17 ביולי

יום "ההפיכה". ידענו שאם אכן יופעל, לא נוכל לעשות דבר. אם אז נפוצץ אותו הקרינה שתסוחרר

ט ו פ ס

ד.פ. 6... מתוך 6... דפים

סוג בסחונני.....

דחיסות.....

תאריך דז"ח:.....

מס' מברק 51, 201, 206

24

הפגע במאות אלפי החושבים בנגדאד, גם י.דים ונשים. הילדים הם לא אויבינו ולא יכולנו לשבת בשקט ולהמתין עד אשר ייצרו את הפצצה. יש לזכור שגם האיטלקים, נוסף לצרפתים, עזרו לעיראק ביצור הפלוטוניום.

צדאם חוסין רצה ליצר שלש פצצות כאלה. פצצה אחת של 20 קילוטון מסוגלית לגרום ל-200 אלף קורבנות. שלש הפצצות היו גורמות ^{אלף} 500 קורבנות והיו מביאות חורבן לישראל. בכל מלימותינו ילדינו לא נפגעו.

במלחמת יום הכפורים נפגענו תחילה. בסוף אריק היה 120 ק"מ מקהיר וצבאנו היה 40 ק"מ מדטסק. ילדינו לא נפגעו. כעת עמזה לפנינו סכנה חמורה מאין כמוה. סדאם חוסין פנה אחייכ בפומבי אל הצרפתים שיעזרו לו ליצר פצצה אטומית. הוא גרוע מקדאפז. הוא שהחל בהכנות ליצור הפצצה. הצטערנו שנפגע אזרח צרפתי בהפצצת הכור. לא הייתה לנו ברירה.

על הפצצת מטה אשיף בבירות אדגיש שאנו חוקפים רק מטרות צבאיות: קטושות, תותחים וכו'. מלימות חוד הנגיז פעם את צור. בקשתיו שיחדל. לא רצינו שיפגעו אזרחים.

במשך 11 ימים היגזו ישובינו בצפון יום ולילה. הכל היו במקלטים, בהנאים גרועים מאד. ביום אחד היו 3 הרוגים אחד מהם נצול מחנה ההשמדה אושוויץ. נפצעו גם 25 אחרים - חלקם קשה. אז לא יכולנו ליתן להם, לאשיף, חסיון לנצח, כי הסתחרו בין אזרחים. קבלנו החלטה קשה מאד. הצטערנו על הקרבנות האזרחיים. היינו צריכים להתגונן.

סנ. גלן: מופתענו שנושאים אלה הנמצאים על סדר היום לא הועלו בשיחותיכם.

סנ. בוטביץ: מה יקרה אם, אנו לא נמכור האיווקט לסעודים זהם יקנו אצל הבריטים הי"נמרודי? האם נכון שטוריה לא הכירה עד עצם היום הזה בלבנון ולא קיימה עמה קשרים דפלומטיים?

שהבי"ט שרון: היינו מעדיפים שגם הבריטים לא ימכרו נשק לסעודיה. אבל אם נגזר כך מוטב שהמטוסים יהיו בריטים מאשר אמריקאים. במלחמה נצטרך להוריד את המטוסים ונעשה כך אם הם יהיו בריטים.

לא נוכל להפילם אם הם יטונו עם צוותים אמריקאיים. נכון שהטורים לא הכירו בלבנון ולא קיימו עמה יחסים דיפלומטיים.

נחושתן

דפים 2 מתוך 1 97

אל: כנסיות - משרד החוץ

סיווג בטחוני:

דחיות:

141430

תאריך וזמן:

386

מס. סמ"ס:

למיטת
הוד
הקשר

57

מאת: בדפוס שוטב

*Statement issued by the Israel Embassy,
Washington:*

Before leaving Washington today (Friday September 11), the Prime Minister of Israel, Mr. Menachem Begin, received a delegation of Christian leaders headed by Dr. Jerry Falwell. On Sunday he will receive another delegation of Christian leaders in New York. This group, headed by Dr. Franklin Littell, represents the National Christian Leadership Conference for Israel.

The two groups speak for many millions of Americans -- Roman Catholics, Protestants, Evangelical and Eastern Orthodox Christians -- who have constantly supported Israel in her striving for peace and security.

As on previous such occasions, the Prime Minister will thank Israel's Christian friends for their understanding, encouragement and help. He will also report on the situation in Jerusalem where the holy shrines of all faiths are protected and freedom of worship is guaranteed by law.

תאריך: 14.9.81 | השולח: משרד החוץ | הישג: משרד החוץ | המעלה: משרד החוץ | חתימה: משרד החוץ

טופס מברק גלוי

מחלקת הקשר - ניו-יורק

דפים 2 מתוך 2 9ד

אל: כנסיות - משרד החוץ

סיווג בטחוני:

דחיות:

דע:

תאריך וזיח:

מס. מב. ק:

לשיתוף
ע"י
הקשר

מאת: ג'ורג' שומרון

386

(A greeting and pledge to Menachem Begin, Prime Minister of Israel, delivered in his meeting with American Christian churchmen, at the Waldorf-Astoria, New York City, 13 September 1981, at 4:00 P.M.)

Mr. Prime Minister:

We are here to express the good will of American Christians toward the people of Israel. We want also to express our personal good wishes to the great man, once freedom fighter and now statesman, whose courage and strength mean so much to all free men.

In the struggle with despotic systems, with the terrorism they use against their own peoples and in assault on others, Israel and its Prime Minister deserve the praise and the bidding prayers of faithful Christians as well as loyal Jews.

The federation of which I have the honor to be President has local and regional groups of Catholics and evangelical Protestants and liberal Protestants. We differ on many issues, doctrinal and practical. But on one theme we pray and march together:

May the hand of the Lord uphold His people
and scatter their enemies,

And may Jerusalem be blessed with peace. AMEN.

Sincerely yours

Franklin H. Littell
Franklin H. Littell

תאריך: 14.9.81 / השולח: ג'ורג' שומרון / הישג: מנהל המחלקה / חתימה: *[Signature]*

סודי ביותר

תיק מסמכים

נסיעת ראש הממשלה ושרים לווינגטון 9-10.9.81

1. תכנית הביקור

- 1.1 תכנית הביקור (השגרירות , וושינגטון)
- 1.2 השתתפותינו בשיחות עם ראשי הממשל (לשכת בר-און)

2. לבנון

- 2.1 לבנון - האינטרסים הישראליים
- 2.2 התכנית האמריקאית להסדר בלבנון
- 2.3 לבנון - מרכז לחוסר יציבות באזור

3. אייוואקס

- 3.1 עיסוקת הנשק האמריקאית עם סעודיה
- 3.2 המסמך - דגום של מסמך 1.4
- 3.3 מכירת מטוסי "אייוואקס" לסעודיה : משמעויות וסיכונים

4. מצרים

- 4.1 יחסי ישראל - מצרים
- 4.2 שיחות סאדאת בווינגטון

5. גרעין

- 5.1 מצרים - פעילות גרעינית ואשרור ה-NPT : נתונים ומשמעויות
- 5.2 הפעילות הגרעינית הפקיסטאנית
- 5.3 הפעילות הגרעינית הסורית
- 5.4 הפעילות הגרעינית הלובית

6. אסטרטגיה

- 6.1 המישור האנטי סובייטי
- 6.2 אזור הקריבים ואפריקה - הצעות לשיחת שה"ח עם מזכיר המדינה

7. העולם הערבי

- 7.1 עירק - כמרכיב במערכת האיומים על אינטרסי ארה"ב במז"ת
- 7.2 המז"ת והעולם הערבי - מוקדים של אי יציבות וסכסוכים
- 7.3 לוב

ԱՐԻՔ ԱՐԻՔ

ՈՒՅՑ ԱՐՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

I. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.1. Արձակագրություն (նկարչական, բնութագրական)
- 1.2. Արձակագրության տեսություն (համառոտ)

II. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.3. Արձակագրության պատմություն
- 1.4. Արձակագրության տեսություն
- 1.5. Արձակագրության պատմություն

III. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.6. Արձակագրության տեսություն
- 1.7. Արձակագրության տեսություն
- 1.8. Արձակագրության տեսություն

IV. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.9. Արձակագրության տեսություն
- 1.10. Արձակագրության տեսություն

V. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.11. Արձակագրության տեսություն
- 1.12. Արձակագրության տեսություն
- 1.13. Արձակագրության տեսություն
- 1.14. Արձակագրության տեսություն

VI. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.15. Արձակագրության տեսություն
- 1.16. Արձակագրության տեսություն

VII. ԱՐՑՈՒՄ

- 1.17. Արձակագրության տեսություն
- 1.18. Արձակագրության տեսություն
- 1.19. Արձակագրության տեսություն

8. מדיניות ארה"ב

- 8.1 אספקת נשק אמריקאי למדינות ערב
- 8.2 התבטאויות של הייג וויינברגר בתקופה האחרונה
- 8.3 החיזור האמריקאי אחרי סוריה - השלכות

9. סעודיה

- 9.1 המשטר הסעודי - דרכי פעולתו (לרבות תהליך קבלת - ההחלטות) ואינטרסיו בזירה הפנימית והחיצונית
- 9.2 תכנית - פהד מ-7.8.81 - ביטוי לקשיחות יסודית
- 9.3 קווים להפרכת תדמיחה "המתונה" של סעודיה

10. אש"פ

- 10.1 מעמד אש"פ
- 10.2 אש"פ - גורם לאי יציבות באזור
- 10.3 ארה"ב - אש"פ

11. שוונת

- 11.1 מצב יהודי סוריה : נייר רקע עבור רה"מ לקראת ביקורו בארה"ב
- 11.2 מהנדי אתיופיה

8. ԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՏԵՐԻԱԿԱՆ ԿՐՈՒՄ

- 1.8. Կարգի կարգադրման հարցերի կրոն
- 2.8. Կարգադրման մեջ առկա բնութագրի արժեքի անմիջական
- 3.8. Կարգադրման արժեքի արժեքի - արժեքի

9. ՄԱՐԿԱԿԱՆ

- 1.9. Կարգադրման - բնութագրի (հարցի արժեքի կրոն - արժեքի) արժեքի արժեքի արժեքի
- 2.9. Կարգադրման - արժեքի արժեքի - արժեքի արժեքի արժեքի
- 3.9. Կարգադրման արժեքի արժեքի արժեքի արժեքի

10. ՄԱՐԿԱԿԱՆ

- 1.10. Կարգադրման արժեքի
- 2.10. Կարգադրման - արժեքի արժեքի արժեքի
- 3.10. Կարգադրման արժեքի - արժեքի

11. ՄԱՐԿԱԿԱՆ

- 1.11. Կարգադրման արժեքի : արժեքի արժեքի արժեքի արժեքի
- 2.11. Կարգադրման արժեքի

תוכנית ביקור רה"מ בארה"ב

המראה מנמל התעופה בן-גוריון	08:00	6.9	יום א'
נחיתה בניו יורק בנת. קנדי	16:55		
מנוחה בניו-יורק		9.7	יום ב'
ארוחת צהרים פרטית עם וואנס ורעיתו במלון	12:30		
ארוחת ערב פרטית עם חברים בניו-יורק במלון	19:00		
ארוחת בוקר עם סקוודרון ומנהיגים יהודיים במלון	08:00	8.9	יום ג'
המראה מלה-גוארדיה לושינגטון (במטוס 21 מקומות לפמליה הישראלית).	10:00		
נחיתה בנמל התעופה אנדריוס בושינגטון	11:00		
הגעה לבלייר האוס	11:30		
פגישה עם הייג בבלייר	12:00		
קבלת פנים על מדשאת הבית הלבן	10:00	9.9	יום ד'
פגישה עם הנשיא בבית הלבן	10:30		
ארוחת עבודה עם מזכיר המדינה במחמ"ד (כ-20 משתתפים בסה"כ במקביל ארוחת צהרים של גב' הייג לגברות במחמ"ד	13:00		
פגישה עם מזכיר האוצר דונלד ריגן ו-AID	16:30		
פגישה עם מזכיר ההגנה ויינברגר בבלייר	17:00		
ארוחת ערב של הנשיא בבית הלבן	ערב		
ארוחת בוקר עם הנשיא בבית הלבן	09:00	10.9	יום ה'
פגישה עם סגן הנשיא בוש בבלייר	10:30		
מסיבת עתונאים (זרים וישראלים) בשרתון - קרלטון	12:00		
ארוחת צהריים עם ועדת החוץ של הסנט בגבעת הקפיטול	13:00		
פגישה עם ועדת החוץ של בית הנבחרים בגבעת הקפיטול	14:30		
פגישה עם 7 סנטורים בבלייר	17:30		
פגישה עם קייסי בבלייר	18:15		
ארוחת ערב של השגריר בפורטרט גלרי	20:00		
פגישה סיכום עם הייג בבלייר	08:30	11.9	יום ו'
פגישה עם עתונאים ישראלים בבלייר	09:45		
פגישה עם סנטור ג'קסון בבלייר	10:30		
פגישה עם ג'רי פ'אלוול ואנשי דת בבלייר	11:30		
פגישה עם דר' לונג (ציר ביהנ"ב) בבלייר	12:00		
פגישה עם ליין קירקלנד (AFL-CIO) בבלייר	14:00		
טכס פרידה והמראה לניו-יורק	15:00		
מנוחה		12.9	יום שבת
פגישה עם מועדון הנשיאים המורחב בוולדורף אסטוריה	21:00		
הופעת טלוויזיה בתכנית "פגוש את העתונות" ברשת N.B.C. ראש הממשלה צריך להיות באולפני B.N.C ב-11:30).	12:00	13.9	יום א'
פגישה עם אנשי דת נוצריים NCLC FOR ISRAEL (עם נשיא האגודה F. LITTELL) - במלון	16:00		
פגישה עם לינוביץ במלון	16:30		
הופעה בוועידת חרות במלון רוזולט בניו-יורק	17:30		
הענקת פרס מטעם מועצת בתי הכנסת - במלון	ערב		
ארוחת ערב עם אנשי חרות במלון			

"MORNING" - CBS	07:00	14.9.81	יום ב'
הופעה בחדשות			
פגישה עם גב' קירקפטריק במלון	11:30		
ארוחת צהריים עם אנשי הבונדס ותעלת הימים במלון	12:30		
פגישה עם דר' קיסנינג'ר במלון	16:00		
קבלת פנים מטעם ראש עיריית ניו-יורק קוצ' בבנין העירייה	17:30		
כנס יהודי במלון שרתון	19:30		
ארוחת בוקר עם אנשי המגבית במלון	08:00	15.9.81	יום ג'
המראה לפליינס - ג'ורג'יה לפגישה עם הנשיא קרט	09:30		
ארוחת צהריים עם קרט	12:30		
המראה מפליינס לניו-יורק	14:30		
(בבוקר בפליינס יתלווה אל ראש הממשלה יחיאל קדישאי)			
המראה ארצה	18:00		

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: כו' באב התשמ"א

26 באוגוסט 1981

מספר:

31-10-1981
מ.מ.ק.
מ.מ.ק.
מ.מ.ק.

- סודי -

אל: מר י. בן-אהרון, מנהל לשכת השר
מאת: לשכת המשנה למנכ"ל

הנדון: בקור רה"מ בארה"ב - השתתפותינו בשיחות עם ראשי הממשל

1. שיחות עם הנשיא

א. בשיחה הראשונה בין רה"מ והנשיא (תחקיים בשעה 10.00 ב-9/9), ברבע שעה הראשונה יתלוו מהצד האמריקאי: מזכיר המדינה הייג והשגריר לואיס. מצידנו שהיח והשגריר.

כעבור כרבע שעה יעברו כל הנוכחים ל- CABINET ROOM ויצטרפו מהצד האמריקאי סגן הנשיא בוש, מזכיר ההגנה ויינברגר, אלן ואחרים בסה"כ מהצד האמריקאי כ-12 איש. מצידנו יצטרפו: שר הפנים, שר הבטחון, קדישאי, קוברסקי, אלוף טמיר, בר-און, הכט, פורן, אבנר ונחושטן.

ב. ארוחת בוקר בין הנשיא ורה"מ (בשעה 09.00 ב-10/9), תחקיים בהתחלה ב-4 עיניים לגבי ההמשך טרם ידוע, גם השגריר לואיס שביקר אצל המשנה לא ידע פרטים.

2. השיחות עם מזכיר המדינה הייג

א. בארוחת עבודה עם הייג (תחקיים במחמיד בשעה 13.00 ב-9/9) מהצד האמריקאי בסה"כ 10 אנשים: הייג, קלרק, אלן ויוליטוס, לואיס מקפרליין, שניים מהקונגרס, שניים מבין האישים הבאים: שטוסל, באקלי, וולסוביץ וברט. מצידנו יתלוו לרה"מ: שהיח, שר הפנים, שר הבטחון, השגריר, קדישאי, קוברסקי, טמיר, בר-און, אבנר, נחושטן.

ב. פגישה שניה עם מזכיר המדינה (תחקיים בשעה 17.30 ב-10/9) מהצד האמריקאי יתלוו להייג השגריר לואיס, ויולוטוס ועוד מישהוא שטרם נקבע. בסה"כ 4 אנשים. מצידנו יתלוו לרה"מ: שהיח, שר הפנים והשגריר.

3. פגישה עם מזכיר המדינה ויינברגר (תחקיים בשעה 17.00 ב-9/9)

מהצד האמריקאי יתלוו לויינברגר: קארלוצ'י, ווסט, מישהוא מראשי המטות המאוחדים (אולי ג'ונס) ויולוטוס והשגריר לואיס. בסה"כ 6 אנשים. מצידנו יתלוו לרה"מ: שהיח, שר הבטחון, השגריר, אלוף טמיר והספח הצבאי האלוף מרון.

4. פגישה עם מזכיר האוצר דונלד רייגן (טרם נקבע מועד סופי) בהשתתפות אנשי A.I.D.
מהצד האמריקאי יתלוו למזכיר האוצר שניים ממשרדו, רשיש, ראש סוכנות הסיוע מקפרסון
והשגריר לוואיס.
מצידנו יתלוו לרה"מ : שה"ח, שר הבטחון, השגריר, טמיר, בר-און, והלפרין.

לנוחיותך מצי"ב טיוטת תכנית בקור רה"מ בארה"ב.

ב ב ר כ ה ,

נחן

נחן מרון

DIRECTOR GENERAL

המנהל הכללי

ד' באלול התשמ"א
3 בספטמבר 1981
דק/467

סודי ביותר

אל: שר החוץ

הנדון: לבנון - האינטרסים הישראליים

כללי

1. כל פתרון פוליטי של משבר לבנון חייב, כדי לענות על האינטרסים הישראליים, להכליל האלמנטים הבאים:-
  - א. מניעת הפיכת לבנון למדינת "חסות" של סוריה. הצבא הסורי חייב לסגת מלבנון ונשיא לבנון צריך להבחר באופן עצמאי וללא לחצים סוריים;
  - ב. האופי הדמוקרטי הפרו-מערבי של לבנון צריך להשמר ויש למנוע הכללת לבנון במערך הכלל-ערבי בכלל ובחזית הסירוב בפרט.
  - ג. הגורם הנוצרי - מרוני צריך לשמור על מעמד בכורה הן בשלטון המרכזי והן בצבא.
  - ד. חופש הפעולה של אש"ף בלבנון צריך להפסק ואין לאפשר מצב בו הפלשטינאים ינהגו בלבנון כמדינה בתוך מדינה וימשיכו מעשי האיבה נגדנו.

השיחות בארה"ב: דרכים להשיג יעדים אלה:

2. בשיחות בארה"ב ובכלל עלינו לעמוד על הנקודות הבאות:-
  - א. המטרה המשותפת של ארה"ב ושלנו צריכה להיות לבנון עצמאית, ריבונית, דמוקרטית פרו-מערבית, ללא כוחות זרים בה.
  - ב. לכך יש לחתור להוצאת הצבא הסורי מלבנון ופרוק נשקם של הפלשטינאים (הערה: ראה להלן לגבי הנושא הפלשטינאי).
  - ג. כדי להשיג המטרות הנ"ל יש להגיש סיוע לכוחות הלבנונים (קרי בשיר ג' מייל) שמהווים כיום הכוח היחידי בתוך לבנון המונע השתלטות סורית על כל המדינה.
  - ב. באותו זמן, ובתאום עם הכוחות הלבנוניים יש לחזק את השלטון המרכזי וצבא בצורה שלא תחזק אוטומטית הגורמים הפרו-סוריים (הערה: הזרמת נשק כיום לצבא לבנון תביא לחיזוק היחידות הפרו-סוריות בצבא לבנון ותגרום לתוצאות שליליות. יש קודם לעבד תוכנית המבטיחה שליטה לבנונית - לאומית - קרי נוצרית - על הצבא).

DIRECTOR GENERAL

המנהל הכללי

- ד. יש לעודד הנוצרים להגיע לקשרי ברית עם בורמים מתונים ופרו-מערביים בקרב השיעה, הדרוזים ואף הסוני. יוזמה כזו תבטיח העליונות של הגורמים הפרו-מערביים במדינה.
- ה. אין לחזור ל-Status quo ante של "הסדר 1943" שפשט את הרגל. יש לעבד תוכנית של קנטוניזציה לפי המודל השוויצרי בו יהיו קנטונים נוצריים, שיעיים, דרוזים וסונים. ביירות תהיה באיזור הנוצרי. אד"ל יהיה קנטון נוצרי-שיעי.

הפלשטינאים

3. הפלשטינאים מהווים בעיה מיוחדת בשבילנו, כי אין לנו כמובן כל רצון לראות מצב בו ישובו לארץ ישראל (יו"ש ועזה), כפי שהנוצרים היו רוצים (הערה: קיימים חילוקי דעות בינינו לבין הנוצרים לגבי מספר הפלשטינאים בלבנון: לפי הערכתנו ישנם פחות מ-200,000; לפי הנוצרים ישנם יותר מחצי מיליון).
4. הרצוי היה שיתיישבו בארצות אחרות, ובמיוחד בסוריה ובעיראק אך אין להניח שיותר ממעוט קטן יסכים להגר. לגבי אלה שנשארים קיימות האופציות הבאות:-
- א. לפרק את נשקם, להופכם לאזרחים לבנוניים וליישבם בקנטון או תת-קנטון (למשל בין הליטאני לבין הזהראני). זוהי תוכנית שאמין ג'מייל (אחיו הבכור של בשיר) דוגל בה.
- ב. לפרק את נשקם אך לא להופכם לאזרחים לבנוניים (כדי לא להפר המאזן הסטטיסטי בין מוסלמים ונוצרים), אלא להפעיל לחץ מתמיד בכל האמצעים כדי לעודדם להגר - זו התוכנית שבשיר ג'מייל דוגל בה (הוא דורש שישראל תסכים לקבל "מכסה" ביהו"ש).
5. מבחינתנו החשוב הוא להצר את חופש הפעולה הצבאי והפוליטי שלהם.

סכום

6. ככלל ניתן לקבוע שהסיוע שלנו לנוצרים בלבנון הצדיק את עצמו, מחטעמים הבאים:-
- א. הנוצרים מהווים מכשול רציני לשאיפות הקוריות והם מחלישים המערך הסורי נגדנו.
- ב. הנוצרים מהווים איום על המאחז האש"ף בלבנון.
- ג. הנוצרים מהווים בני-ברית לנו במדינה שהיא שכנה לנו, דבר שמהווה תוספת בטחונית - פוליטית משמעותית למצבנו האינטרטגי באיזור.

ב ב ר כ ה

דוד קמחי

לוטה:-סקירה על לבנון של המוסד
-סקירה של אמ"ן על התוכנית האמריקאית-או"םית
לגבי לבנון

3.9.81

סודי ביותר

א ל: מנהל לשכת המנכ"ל

התכנית האמריקאית להסדר בלבנון

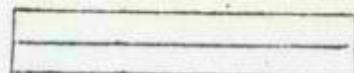
להלן הערותינו, המובאות על דעת ראש המרכז, לתכנית הנ"ל,

כללי

1. בסכום הכללי רב בה השלילי על החיובי ויישומה רצוף מכשולים.
2. מאלף הדבר שהנושא הלבנוני הוא התחום הראשון של יחסי החוץ בו מגבש ממשל רייגן מדיניות אופרטיבית. יש להניח שהממשל פועל מחשש שהמצב הנפיץ בלבנון עלול להתפתח לעימות גלוי שיעמיד בסכנה את האינטרסים האמריקאים באזור.
3. השלכה מידית חמורה כתוצאה מכך שכל הגורמים בלבנון מוכנסים לתכנית ושותפים בביצועה היא התפתחות דיאלוג אמריקאי-אש"פי בנושא הלבנוני העלול לשמש בסיס אפשרי לדיאלוג רחב יותר.

הערוחנו לסעיפי התכנית ולשלביה

4. חיזוק יוני"פיל
קיימת בעייתיות מבחינת הרכב כוחות יוני"פיל באוריינטציה שלהם כלפי גורמי הכח השונים בשטח. בהתאם לנסיון העבר לדבר יש גם השפעה שלילית על יחסי מדינות יוניפיל עם ישראל.
5. חיזוק הממשל הלבנוני והשגת פיוס לאומי. המגמה חיובית בתנאי שהממשל ישקף בכואה אמיתית של מערכת הכוחות בלבנון ולא גוף הנתון לשליטה סורית, ואילו "הפיוס הלאומי" יהיה מקובל ומוסכם על דעת כל הגורמים שם.
6. השגת נסיגה סורית בשלבים. היעד חיובי אך יש לקבל הסכמה סורית עקרונית לכך מלכתחילה. תמוה שהממשל האמריקני נמנית בשלב זה מלהתייעץ עם סוריה.
7. תמיכת בשיר בפיוס ובממשל המרכזי
המהלך הוא חד צדדי ויש להבטיח שגם הגורמים האחרים יקבלו את העקרון הנ"ל.

שלב א'

8. הסגת הנשק הכבד שביד המחבלים צפונה מהליטאני. כיצד הדבר יאומת ומי הגוף שיפיק על כך?
9. פעולת התיווך הערבי להפגת המתיחות בין סוריה והנוצרים. המהלך מכוון להביא לניתוק הנוצרים מישראל ולהפקרתם לחסדי הסורים (ואש"פ).
10. הוצאת הנשק הכבד מאד"ל. תערער את מאזן הכוחות בדרום לטובת אש"פ ותחשוף את המובלעת הנוצרית לתקיפות המחבלים ללא יכולת הגנה.
11. הפסקת טיסות חיה"א בגובה נמוך, מהווה פגיעה חמורה בכושר המבצעי וההתרעתי של ישראל.

שלב ב'

12. הגבלת כוחות אש"פ באיזור יוניפי"ל בין 150 ל-200 מחבלים. בעקרון כל נוכחות מחבלים באיזור יוניפי"ל שלילית וגם סותרת את העקרון של FREE ZONE. כהסכמה על הפחות מספרם ניתנת לגיטימציה לנוכחות השרירותית של המחבלים.
13. הכנסת צבא לבנון לצור. העקרון חיובי אך הקושי הוא מהו ההרכב העדתי של כח זה ולאיזה שליטה הוא בחון.
14. הוצאת צה"ל מאד"ל ונסיגת חדאד מעמדות המריבה. המהלך שלילי ופוגע באינטרסים הבטחוניים של ישראל.
15. הורדת צבא לבנון לדרום (מעל 1,500 חייל) - ראה סעיף 13.
16. תחילת הנסיגה הסורית מכיריות. יש לדרוש הקדמתה לשלב הראשון של התוכנית.

שלב ג'

17. חידוש הפגישות עם קציני צבא לבנון. חיובי כתנאי שלא יעשה במסגרת ועש"ו(כפי שהלבנונים תובעים).
18. תוספת עמדות והגדלת חופש התנועה של יוניפי"ל באד"ל. מכוון לפגוע במובלעת וכן בנוכחותנו שם.
19. הוצאת הטילים מהבקעה. יש להתחיל בפינויים בשלבים הראשונים של ביצוע התוכנית.

מסקנות

20. המגמה הבסיסית המונחת ביסוד התכנית האמריקנית מיועדת להביא להשקטת האזור אך עדיין מבלי להתוות תכנית להסדר כולל.

להלן השלכותיה על הגורמים השונים:

21. ישראל

א. מבחינה צבאית. כל פעולה של ניתוק הנוכחות הפיזית הישראלית בדרום (נשק כבד, טיסות, וכד') פוגעת בכושר המבצעי וההרתעתי של ישראל בגבולה הצפוני.

ב. מבחינה מדינית. התכנית חוליק לניתוק הקשרים עם הנוצרים.

22. סוריה

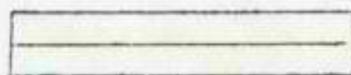
א. מבחינה צבאית. ע"פ התכנית הנסיגה הסורית מלבנון אינה כוללת נסיגה מהבקעה.

ב. מבחינה מדינית. יש בכך משום הכרה פורמלית בנוכחות הסורית בלבנון. מהלך זה משתלכ עם התווך הערבי החותר להשאיר את הטיפול בבעיה הלבנונית במסגרת ערבית, לצמצם את נוכחות סוריה אך לתת לה מעמד לגיטימי בלבנון.

23. לבנון

א. מבחינה צבאית חוסר בהירות לגבי הרכב הצבא הלבנוני ותחת איזו שליטה יהיה נתון.

ב. מבחינה מדינית העדר הסכמה על אופיו של הממשל ומהות הפיוס הלאומי, מה עוד שהמאחז הסורי הפיזי בבקעה מצמצם את ריבונות הממשל.

24. נוצרים

א. מבחינה צבאית פרוק כוחם הצבאי והפגיעה ביכלת ההגנה שלהם.

ב. מבחינה מדינית. בידודם (ניתוק הקשרים עם ישראל) והחלשתם מעמדם במשוואת הכוחות בלבנון.

25. יוניפיל

א. חיזוק מעמדם מעלה מחדש את השאלה של הרכב הכוחות ויחסי ישראל עם המדינות המשתתפות בהם.

ב. השארת כוח מחבלים בדרום פוגעת ביעילות יוניפיל לבצע משימותיו.

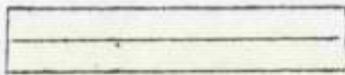
26. אש"פ

א. מבחינה צבאית. שלבי הוצאתו מהשטח הם איטים, אין אפשרות ממשית לאמת זאת ולפקח על כך. בסופו של דבר הוא זוכה לנוכחות פיזית ולהכרה בה.

ב. מבחינה מדינית אש"פ שותף להסדר ומקבל מעמד של גורם מדיני מוכר ולכך השלכות ממאירות מעבר להסדר בלבנון.

היבטים שלא נדונו בתכנית

27. פח"ע אין אזכור לכל נושא הפח"ע ולהתחייבות של אש"פ שלא לבצע פעולות כנגד א.ד.ל. וישראל מתחומי לבנון (יבשה, אויר, ים).

משרד החוץ
המרכז למחקר
מדיני

-5-

28. נוכחות המחבלים בצפון. ההסדר אינו דן בפעילות הצבאית של המחבלים בצפון (מפקדות, לוגיסטיקה וכד').

29. סיוע צבאי למחבלים. לא נזכרות הגבלות על המשך חימוש המחבלים בידי גורמים ערבים (סוריה, לוב, רד"ת ועוד) ואחרים. (כרה"מ ומדינות מזא"ר)

מח' ערב 2 / והיבטים צבאיים.

לבנון - מרכז לחוסר יציבות באזור

1. היות לבנון זירת קבע לעימותים אלימים בינעריבים, זאת לצד היותה החוליה החלשה והחזית הפרוצה בעימות ערב-ישראל, הפכו אותה לבסיס של חוסר יציבות המסכן ~~אל~~ רק את לבנון עצמה אלא את האזור כולו.
2. אש"פ וסוריה הם הגורמים הראשיים האחראים במישרין למצב זה כאשר פעלו ופועלים בשיטטיות להרס התשתית המוסדית של לבנון, התפוררותה החברתית ולכך שהשלטון המרכזי אינו יכול לתפקד כבכל מדינה מתוקנת.
3. מצב זה משרת את האינטרסים של גורמים אלה:
  - א. המחבלים הקימו לעצמם איזור שליטה נרחב המשתרע ממובלעת צור ועד דרום ביירות, תוך שהם מטילים אימתם על האוכלוסיה המקומית, שחיה היומיומים הפכו ללא נשוא, ותוך שהם מאיימים על בטחונם ואף קיומם של גורמים אחרים במדינה ובראש וראשונה הנוצרים.
  - ב. אזלת יד הממשל הלבנוני כתוצאה ממצב האנרכיה הווה קרקע פוריה להפיכת המדינה לבסיס לטרור הבינ"ל בדמותם של מחנות אימונים המתנהלים ע"י אש"פ המיועדים לתנועות ניאו-נאציות, הבאים מדרום אמריקה (ניקראגואה, סאן-סלבדור) ומאירופה (תורכיה). קבוצות טרור אלה נעזרות באש"פ להפיכת המשטר במקומותיהם.
  - ג. סוריה חותרת להפוך את לבנון לפרוטקטורט סורי, תוך הריסת מרכיבי העצמאות והבטחון של הנוצרים. בהשתלטותה על חלקים גדולים מלבנון, הפכה הממשל הלבנוני לנתון לחסדה ובמידה רבה לבלתי עצמאי.
4. יעד נוסף ולא פחות חשוב הוא היות לבנון בעיני דמשק זירה שבאמצעותה הם פועלים לסיכול מהלכי השלום באזור. אפשר להיזכר בכך שסוריה יוצרת בלבנון מדי פעם בפעם מוקדי מתיחות אלימים אשר מעידים על נחישותה לנהל מאבק בלתי מתפשר בתהליך השלום באזור. אין זה מקרה שבשעה שרוה"מ בגין והנשיא סאדאת נועדו באלכסנדריה לקידום תהליך השלום, התכנסה בדמשק חזית הסרוב בנוכחות קד'אפי וראשי ארגוני המחבלים.

5. הפעילות הסורית-אש"פית ההרסנית בלבנון פתחה פתח לבחישה בקלחת מצד גורמים ערבים רדיקלים אחרים ובראשם לוב ועיראק, אך אפילו ברה"מ ועושי דברה.

6. קד'אפי השולל בתכלית השלילה קיום ישראל רואה בלבנון תחנת יציאה לעימות צבאי עמה. הוא אף מתרגם את מדיניותו לשפת מעשה בצורה של חימוש המחבלים, כולל בטילים שהועברו מלוב לאחרונה והוצבו ב-3 מקומות בלבנון. ועוד ידו של קד'אפי נטויה.

7. גם עיראק אינה טומנת ידה בצלחת ורואה בלבנון זירה לעימות עם סוריה על רקע היריבות האינהרנטית בין שתי המדינות. במסגרת זו היא מעודדת את תומכיה שם ליצור מתיחות ולהקשות על כל הסדר שאינו תואם את האינטרסים העיראקים. יצויין שאפילו המלחמה בין עיראק לאיראן מתנהלת גם בזירת לבנון - בין תומכי עיראק לשיעים.

8. הבחישה בקלחת הלבנונית לא רק שמונעת כל הסדר אפקטיבי לתועלת האוכלוסיה שם, אלא יוצרת מצב מסוכן של חבית נפץ לאזור בכך שהגורמים הערבים, המעורבים והמסוכסכים מחבלים בינם לבין עצמם, מנהלים את מאבקם מלבנון.

ראשי פרקים לסיוע ישראלי ליישוב הבעיה

9. השאיפה בלבנון צריכה להיות החזרת המצב לקדמותו, דהינו: טרם התבססות המחבלים במאחזיהם הנוכחיים וטרם הפלישה הסורית לשם.

10. ביתן לעשות זאת ע"י:

א. פינוי הדרגתי של הפזחות הסורים משם, מאחר וסוריה רואה בלבנון נכס אסטרטגי למנועת היותה "קרב הפזצה" לישראל ואיום עליה, אפשר לנסות לבטל ~~א~~ חשש זה ע"י מתן ערבויות שישראל לא תתקוף את סוריה. כמובן במידה וסוריה מצידה תעשה ~~ג~~ ג.

ב. לכוננות חד משמעית של המחבלים לקבל עליהם את מרות הממשל החוקי בלבנון, ולחדול מכל פעילות פח"ע לעבר ישראל, צעד ראשון בכיוון זה חייב להיות התפרקותם מהנשק הכפף שבדיהם (כדרום ובצפון), לכך ~~א~~ א לתלוות לאחר מכן צעד דומה מצד יתר הארגונים המזוינים, כולל הנוצרים, אלה ירגישו בטחון רב יותר ובכוננות לתרום חלקם בהסדר הגורם המאיים עליהם, קרי אש"פ, יופיח שפניו להסדר אמת. ישראל יכולה כמובן להשתמש ביחסיה הטובים עם הנוצרים, כדי לעודדם לויתורים מצדם אם יתברר שיתר הגורמים עושים כן.

ג. הוצאת היחידות הפלס' הנוחמות והקנסת כוחות או"ם למובלעת צור. המדובר בכוחות משמעותיים שיכנסו לאזורי המחבלים וימנעו כל נסיון של המחבלים לרדת דרומה. הכפיון שנרכש עם דוניפי"ל הוא פיסודו של דבר חיובי, אם כי מוגבל ולכוחות האו"ם ברשמי הצלחות פלשהו במניעת הסתננות מחבלים בכיוון ישראל.

11. העיקר = בלי הוצאת הסורים וניטרול מוחלט של מחבלים לא יושג כל פתרון בלבנון.

מדינת ישראל

(21)

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: ב' באלול התשמ"א
1 בספטמבר 1981

מספר:

אל : המנכ"ל
מאת : א. רובינשטיין

הנדון : עיסקת הנשק האמריקאית עם סעודיה

1. העיסקה שבה מדובר עתה כוללת ככל הידוע, מלבד מטוסי ה"אוקס", גם ציוד נוסף למטוסי ה-F-15 שבידי הסעודים.
  2. כידוע אי מכירתו של ציוד נוסף העלול להפוך את המטוסים להתקפיים נשללה בהבטחה של מזכיר ההגנה ליו"ר ועדת החוץ של הסנט בווינגטון ערב אישור המכירה המקורית במאי 1978. בהתחייבות (מברק 165 מ- 9.5.78 מווינגטון) נאמר בין השאר כי הגם שה-F-15 עשוי לשאת שלושה טנקי דלק חיצוניים, לא יכלול המטוס שהסעודים מבקשים ציוד העשוי להוסיף לו טווח, ולא יהיו לו מיכלי עזר נוספים. כמו-כן נאמר, כי הסעודים לא בקשו ואין בדעת הממשל לספק מערכות שיגדילו את הטווח או יגדילו את כושר ה-ground attack של המטוסים. הבטחות אלה לסנט מופרות עתה. אבי מפנה תשומת הלב לשאלה אם הוגש מסמך מצדנו לסנטורים המתריע על הפרות אלה (ואולי אחרות, שאנשי מקצוע יכולים לגלותן ולתארן).
  3. אגב אורחא, בדיון בוועדת הסנט ביום 3.5.78 מסר ואנס כי סעודיה מתחייבת להשתמש במטוסים לשם "שמירת הבטחון הפנימי" (?), ואילו סגנו כריסטופר אמר כי "אין לי ספק שסעודיה משמשת גורם ממחן, היא תמכה ביזמת השלום...". (הדגשה שלי). (מברק 66 מ- 3.5.78 מווינגטון).
- כיום מזמרים הסעודים זמירות אחרות, בקשותיהם התרחבו, ותמיכתה ביזמת השלום שלא היתה מעולם ידועה, גוועה לאחר קמפ-דייויד.

ב ב ר כ ה ,

א. רובינשטיין

העתק : מנהל לשכת השר
לשכת המשנה למנכ"ל

מסי 66

גשעלח: 031800 מאי 78

נתקבל: 040107

מייד

אלהמשרד

שעת: ווט

מנכ"ל-הבי"ב, זע דיניצ ניו יורק (פ)

היום קיימה ועדת החוץ של הסנט יום ההירינגס הראשון בנושא עסקת החבילה
ההירינגס נכחו הסנטורים: ספרקמן-יוייר, פל, גלן, צ'צ, טוונ, קלדק,
סייס, מאקגוורן, סרבנס, ביידן, וגב המפרי.

זים הופיעו: וואנט-מזכיר המדינה (כריסטופר הופיע מטעמו כאשר נאלץ
לשוב כשעה לאחר התחלת ההירינגס. בראון - שר ההגנה. גנרל גונס-מטות
משולבים, פאול וורנסי-הועדה לפקוח ופרוז נשק.

סזלב עיקרי שאלות הסנטורים והשובות העדים:

ספרקמן: מתי תחל הטפדת המטוסיים ל-3 המדינות.

בראון: הספקת ה-F-8 למצרים תחל בסוף השנה הנוכחית ותמשך עד 1981.
הטפדת ה-F-15 לסעודיה תחל בשליש הרביעי של 1981 ותמשך עד 1984.
הטפדת ה-F-16 לישראל תחל ב-1981 ותסתיים ב-1982, הטפדת ה-F-16 לישראל כבר
בצעת במטרת הסכם קודם.

ספרקמן: האם גם לאחר ההספקה בתא"י ימ לעיל ישמר המאזן?

בראון: כן, ה-F-8 שווה למיג 21 אשר נמצא כעת ברשות מצר"ים. ה-F-15 ינתן
לישראל כחוספת לכוחת האווירי. מטוסי ה-F-16 יבראו במקום מטוסיים אשר יתבלו.
עסקה תגביר עליונות ישראל על שכנותיה.

קייס: בראון אמר שאם לא נעזור לישראל עכשיו נצטרך לצאת להגנתה מחר.
לדעתי-אינן זו הקביעה הנכונה. אנו צריכים להכיר בכך שעצמאות ישראל חיונית

= 2 =

היותי כארחב-קיום שראל מבטיח הגנת אירופה וארהב.
ונכח זוהי עובדה.

קייס: אני שמח על נביעתך זו. ישראל חזקה בעל הסטודים המתונים
ועל ארהב.

קייס: אני רוצה לאגז לעצמי הסודית קייס. ישראל חזקה היא אינטרס עליון
על ארהב. כולנו מסכימים על כך.

קייס: אני, בכל ליב, מסכים.

קייס: בפרסומת למטוס F-16 מודעה חברה מאקדונלד-דאגלאס לשנת אפשרויות
התקפות של המטוס. כיצד יבטיח הממשל שהסעודים לא ישתמשו במטוס כהתקפה.

קייס: אינני ה-F-16 ומטוס התקפה. ילדו הסעודים יחזקו לזמן רב
על מנת שייסימ, חלקי חלופה ל...
קייס: מטוסים עי... מטוס ה-F-16 הפצצת על ה-F-16.

קייס: ה-F-16 אינו מטוס טורף להפצצה. ה-F-16 טוב ממנו. ויאז הסעודים
במטוס לחתקפו על ישראל-המצויינת בהגנה אווירית ונזילה ישראלי
על הגנה על שטח. תחילת זאת שעות המורה מצד הסעודים. לשם המטוסים
התקפות.

קייס: האם זה גורם שחזרנו ישראל יכול להיות מושג של שעה.

קייס: איב ביכולת הרבים לעשות... נעויד.

קייס: בדיווח שכתבת ב-1974 נגזר אומי סעודיה המטוסים-המטוס שנקבע

על יזכר .

ג'ונס: 40 משוסי מ לחליפ הוליסנינג. הם מאז הדיוח שונן דברים באזור באופן קיצוני.

יעבא: האם יוכלו הסעודים להגן על עצמם נגד בוזים.

ג'ונס: לא נגד בוזים אבל נגד זרזים תימנ עירק ואולי חבש.

ג'ונס: ארזה מספקת כמחצית כמות הנשק שנמצא בידי המדינות הבלתי מזדהות. אנן דוחפים נשק לסעודיה תוך תקווה שהסעודים יחתמו על ככ שלא יעבירו המשוסיים. מסמך זה לא יהיה שווה הרבה. מה ימנע את סעודיה להשתמש במשוסיים להתקפת ישראל.

ג'ונס: אם בעת מלחמה תתקייף ישראל את סעודיה תשתמש סעודיה במשוסיים להגנה. אינן הם טובים לדבר אחד. אפשר להשתמש בהם להגנה אוירית. שמוש יהיה יביא בעקבותיו הפסקת הספקת חלפים. אינן בטחון של מאת אחוזים שאין ידוע.

ג'ונס: האם היטלנו הגבלות בשמוש במשוסיים ?

ג'ונס: סעודיה מתחייבת להשתמש במשוסיים לשם שמירת הבטחון הפנימי.

ג'ונס: מה תעשה ישראל בשנות ה-80 אם אשפי יזום מלחמה. האם לא תתקייף ישראל במשוסיים העלולים לסכנה.

ג'ונס: תלוי באיזה שדות תעופה בסעודיה יחננו המשוסיים. באם יהיו במשוסיים חזקים, זהרנ ומושיט. לא יהיה זה בזוכמה אם ישראל תתקייף אותם. אם יהיה בטובוק-המשוסיים יותקפו. אלה הטיבויות הטובות ביותר שיש בידינו.

ג'ונס: בסיס טובוק ניתן להתקפה מאתר והוא חשופ לחרידה מעל כמים. ר' ויתו
*/...

- 4 -

3- דקות של כוננות.

בידן : החלטת הממשל לא תעזור לפתרון הסכסוך במצת.

מדאנן : אני מאמין שהמכירה תעוזר פתרון בסכסוך. הסעודים לא יפנו ליעתי לכוביטיים אם נדחה בקשתם. הם יפנו לצרפת. פניה נכזזת יהא רעה מבחינה פוליטית.

גלנ : האם אתה חושב שגם נדחה הבקשה הסעודית תשפיע החשבתו על סעודיה.

סטיטוטר : אינ לי טפק. סעודיה תאמץ גודמ מסתב היא תמנה ויירזמת השלום.

מלנ : מה תזא האפינת ההלטה שלילית לגבי מצריים ?

סטיטוטר : מצריים רואה בארהב כספק כלי נפק. מעמד טאוזוז בקרב צבאו תעורר זא יוחלט שלא לספק למצריים המטוטים.

גלנ : מטרתנו הרז שונה להביא הצדדים לשולחה. הויזונים. נרוע הוחלט הממשל על עסקת החביכה גתה.

סטיטוטר : הצענו זאת עתה בגלל שהמדינות הנוגעות בידם בקשר זאת עתה. שלשת הוודינות רוצות השונה מאתנו כבקשתנו.

גלנ : הסעודים אמרו שפול כחשב החיזק למנן שמוש ב-15 F לטטרות אויר קרקע. הואם אנו שוחחנו על כל עם הסעודים.

גונס : לא לדעת. לא יהיה שינוי משום שינוי נדוהתי.

5

שטון : האם הסעודים תומכים בסאודאת ?

דיסטופר : כן .

שטון : מדוע אם כן הם טוענים שדרוש עיון מחזש הדיכור של סאודאת . האם
גבול הנמשל להשיג ערכויות מהסעודים שיתמכו בסאודאת במיזזה ויקבלו המשדירים .

דיסטופר : לא ידוע לי .

שטון : אני מנסה לגלות מה יקרה ליוזמת סאודאת אם ימכרו המשדירים . נראה
שהייר בייפארדי מאצ יי ב-21 דנא שסעודיה תשתמש באמצע לקדום מטרות הייבוי .

דיסטופר : בעת חתימת מסמך העברת המשדירים נקבל ערכויות מהסעודים שלא
יועברו למדינה שלישית .

שטון : המצרים סומכים עלינו שנספק להם ציוד . האם אנו החוייבנו לכך ?

דיסטופר : אין לנו מחוייבות אלא לגבי עסקה זאת .

שטון : אנו חייבים לעזור בהשגת השלום . מיזע שלא נקבל החוייבות
סעודים יפעלו להשגת השלום .

דיסטופר : אין אני מאמין בכפייה . ובלחצ על הצודים .

סרבנס : אם בסורקים או העירקים יתקיפו את ישראל והישראלים יצאו

5/...

= 6 =

למלחמת קינג - האם יוכלו הסעודים לצאת עם ה-F-16 ולחשתתף בקרבות אוויר.

תשובה: זה מאד היפותטי.

שאלה: האם פעלו הסעודים יחד עם הסורים בתרגיל צבאי משותף וכו' הפעילות
F-5 ?

תשובה: אינן אני יודע. הסעודים השתמשו בהם לבדם.

שאלה: אינן אני מטכ"ם עמכם שלמטוס אינן יכולת התקפית.

תשובה: אני זושב ש-F-15 מטו"ר ובחזק את הישראלים. פרטום מסומכ והוגבה
מכיוון שהמטוס בעל יכולת הפצצה טובה מאד. האם לא יוכלו להשתמש במטוסים
להגנת מפציצים סעודים ?

תשובה: הסעודים יכולים להשתמש בהם כחלק ממוקפה מאורגנת.

שאלה: צריך להטיל הגבלות על המכירה לסעודיה. סעודיה לא תזכה במחיר
גבוה ושלום. הסעודים לא הודיעו מעולם כי לישראל זכות לוחקיים
עם חייבת לעשות אותם הויתורים שאנו דורשים מישראל. העדויות שטאוד
לירושלמים וחייב לישראל אינן זה כדי לקדם שלום.

תשובה: החייבות קייסנגר לסעודיה לא הובאה לידיעת הועדה. אינן הועדה
חייבת לסעודיה דבר.

ג' תמ"ר

הערה: המברק נשלח לראש הממשלה ולשר החוץ. המברק נשלח לראש הממשלה ולשר החוץ.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין ובטחון המדינה
יחסי-חוקי סודות רשמיים.
תשי"ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס-מסווג

טודי

טודי

אל: המשרד

מאת: רוטינגטון

מס 165

בשלה 092100 מאי 78

חתמבל 100405 מאי 78

מנכל, רביב, דע צ'חנובר ביו יורק.

הבילת המסוטים. למברק 164 (82)

לחלף מכתב חטונטא טהגיש מזכיר והתבנה לוערת החוץ של הסיכנס:

MAY 8
DRAFT

DEAR MR. CHAIRMAN--

DURING RECENT CONVERSATIONS WITH YOU AND OTHER MEMBERS OF YOUR COMMITTEE, A NUMBER OF QUESTIONS HAVE BEEN RAISED REGARDING THE CHARACTERISTICS OF THE F-15 AIRCRAFT WE PROPOSE TO SELL TO SAUDI ARABIA AND REASSURANCES AS TO THE PURPOSES FOR WHICH SAUDI ARABIA WILL USE THE AIRCRAFT. I WOULD LIKE TO RESPOND TO THESE QUESTIONS AND ATTEMPT TO RESOLVE ANY UNCERTAINTIES THAT MEMBERS MAY HAVE FELT REGARDING THE PROPOSED SALE.

I. THE F-15 AIRCRAFT.

THE F-15 WE PLAN TO SELL TO SAUDI ARABIA WILL HAVE THE SAME CONFIGURATION AS THE INTERCEPTOR MODEL APPROVED FOR THE U.S. AIR FORCE. DURING THE DEVELOPMENTAL PHASE OF THE F-15, INITIAL PLANS CALLED FOR GIVING THE AIRCRAFT A GROUND ATTACK CAPABILITY. HOWEVER, TECHNICAL DIFFICULTIES AND THE AVAILABILITY OF OTHER AIRCRAFT WITH SUPERIOR STRIKE CAPABILITIES LET THE AIR FORCE TO ALTER ITS PLANS AND TO LIMIT THE ROLE OF THE F-15 TO THAT OF AN AIR SUPERIORITY FIGHTER. CONSEQUENTLY, THE DEVELOPMENT OF NEW GROUND ATTACK SYSTEMS FOR THE F-15 WAS DISCONTINUED IN 1975.

THE SAUDIS CHOSE THE F-15 BECAUSE OF ITS EXTENDED PATROL CAPABILITY AND SUPERIOR AIR DEFENSE CHARACTERISTICS (INCLUDING AN ADVANCED, ALL-WEATHER AIR-TO-AIR RADAR SYSTEM). THE F-15 BEST MEETS THE SAUDI REQUIREMENTS FOR

כל המוסר תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בסחון המדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים).

משרד החוץ

מחלקת השגר

מברק נכנס-מסווג

- 2 -

THE AIR DEFENSE OF A VAST TERRITORY. IN CHOOSING THE
SAUDIS REJECTED AIRCRAFT WITH POWERFUL GROUND
ATTACK CAPABILITIES SUCH AS THE F-16.

AS THE SAUDIS HAVE SELECTED THE F-15 TO DEFEND THEIR NATIONAL TERRITORY, IT WOULD BE FOLLY, AS THE CHAIRMAN DESIGNATE OF THE JCS, GENERAL DAVID JONES, OBSERVED IN TESTIMONY, TO USE THE F-15 OFFENSIVELY AGAINST NEIGHBORING COUNTRIES. THIS IS PARTICULARLY SO VIS-A-VIS ISRAEL, WHOSE AIR STRENGTH IS, AND WILL BE, SO MUCH GREATER. NOT ONLY WOULD THE F-15 BE RELATIVELY INEFFECTIVE IN AN OFFENSIVE MODE, AND THE RISK OF LOSS OF THE AIRCRAFT HIGH, BUT ITS USE AWAY FROM SAUDI ARABIA WOULD LEAVE VITAL OIL FACILITIES, URBAN CENTERS AND MILITARY INSTALLATIONS WITHOUT NECESSARY AIR DEFENSE COVER. FROM THE STANDPOINT OF MILITARY PLANNING, IT WOULD MAKE NO SENSE WHATSOEVER TO ACQUIRE AN AIRCRAFT WITH THE CHARACTERISTICS OF THE F-15 WITH AN IDEA OF USING IT AS A GROUND ATTACK AIRCRAFT. I AM CONFIDENT THE SAUDIS HAVE NO SUCH INTENTION.

LIKE THE USAF MODEL, THE F-15 FOR SAUDI ARABIA WILL BE EQUIPPED WITH DEFENSE ARMAMENT, NAMELY FOUR AIM-9J SIDEWINDER AIR-TO-AIR MISSILES, FOUR AIM-7F SPARROW AIR-TO-AIR MISSILES AND A 20 MM. GUN.

THE AIRCRAFT CAN CARRY THREE EXTERNAL FUEL TANKS, BUT THE PLANE REQUESTED BY THE SAUDIS WILL NOT BE EQUIPPED WITH SPECIAL FEATURES THAT COULD GIVE IT ADDITIONAL RANGE. SPECIFICALLY, THE PLANES WILL NOT HAVE CONFORMAL FUEL TANKS ("FAST PACKS"), I.E., AUXILIARY FUEL TANKS THAT CONFORM TO THE BODY OF THE PLANE, AND THE SAUDI KC-130 TANKERS DO NOT HAVE EQUIPMENT FOR AIR REFUELING OF THE F-15.

SAUDI ARABIA HAS NOT REQUESTED THAT THE PLANE BE OUTFITTED WITH MULTIPLE EJECTION RACKS (MER 200) WHICH WOULD ALLOW THE PLANE TO CARRY A SUBSTANTIAL BOMB LOAD. THE U.S. WILL NOT FURNISH SUCH MER'S, AND DESIGN, MANUFACTURING, TESTING AND CERTIFICATION OF A MER SYSTEM FOR THE F-15 WOULD NOT BE FEASIBLE BY ANOTHER COUNTRY WITHOUT US AUTHORIZATION. WHILE AIRCRAFT COULD CONCEIVABLY CARRY THREE STANDARD MK 84 BOMBS, THEY WOULD EACH REPLACE AN EXTERNAL FUEL TANK. THIS WOULD GREATLY SHORTEN THE AIRCRAFT'S RANGE AND INCREASE ITS VULNERABILITY. MOREOVER, IN CONTRAST TO THE F-16, THE F-15 DOES NOT HAVE A RADAR SYSTEM DESIGNED FOR BOMBING.

THE SAUDIS HAVE NOT REQUESTED AND WE DO NOT INTEND TO SELL ANY OTHER SYSTEMS OR ARMAMENTS THAT WOULD INCREASE THE RANGE OR ENHANCE THE GROUND ATTACK CAPABILITY OF THE F-15.

PURSUANT TO OUR NATIONAL SECURITY DISCLOSURE POLICY, CERTAIN HIGHLY SENSITIVE SUBCOMPONENTS OF THE U.S. AIR FORCE VERSION OF THE F-15 (E.G., CRYPTOLOGIC EQUIPMENT AND SOME

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
וחסייחוק וסודות רשמיים).

משרד החוץ

מחלקת השגר

מברק נכנס-מסווג

1957 תשי"ז
SPECIAL ELECTRONIC CAPABILITIES) WILL NOT BE SOLD TO SAUDI ARABIA.

IN SUM, IT IS CLEAR THAT THE F-15 WILL HELP SAUDI ARABIA DETER AND DEFEND AGAINST THOSE NATIONS THAT ARE HOSTILE TO ITS ROLE AS A LEADING MODERATE ARAB STATE.

II. ASSURANCES.

THE GOVERNMENT OF SAUDI ARABIA HAS ASSURED US THAT IT HAS NO AGGRESSIVE INTENTIONS AGAINST ANY STATE, THAT IT WILL USE THE F-15 AIRCRAFT ONLY IN FURTHERANCE OF ITS LEGITIMATE SELF-DEFENSE, AND THAT IT WILL NOT EMPLOY THE AIRCRAFT OFFENSIVELY. THE SAUDI GOVERNMENT HAS SIMILARLY ASSURED US THAT IT WILL NOT TRANSFER THE F-15 AIRCRAFT TO ANY THIRD COUNTRY OR PERMIT THE NATIONALS OF SUCH COUNTRY TO TRAIN ON THE F-15 AIRCRAFT, SERVE AS PILOTS, OR OTHERWISE TO HAVE ACCESS TO THE AIRCRAFT WITHOUT THE AUTHORIZATION OF THE UNITED STATES.

WE HAVE SPECIFICALLY DISCUSSED THESE RESTRICTIONS ON USE AND PROHIBITIONS ON TRANSFER WITH THE GOVERNMENT OF SAUDI ARABIA. THEY HAVE ASSURED US THAT THEY INTEND SCRUPULOUSLY TO COMPLY WITH THESE PROHIBITIONS AND RESTRICTIONS. THE RECORD OF SAUDI ARABIA IN THIS RESPECT IS EXCELLENT. HOWEVER, SHOULD THE ASSURANCES BE VIOLATED, THE UNITED STATES CAN TAKE APPROPRIATE ACTION, INCLUDING SUSPENSION OF SERVICES, AND OF DELIVERY OF SPARE PARTS AND OTHER MILITARY EQUIPMENT. WITHOUT SUCH SERVICES THE USABILITY OF THE F-15 WOULD DEGRADE RAPIDLY.

IT IS ALSO IMPORTANT TO NOTE THAT THE SALES AGREEMENT RESERVES TO THE UNITED STATES THE RIGHT TO SUSPEND OR CANCEL DELIVERIES AT ANY TIME "WHEN THE NATIONAL INTEREST OF THE UNITED STATES SO REQUIRES." FURTHER, UNDER S21(C) OF THE ARMS EXPORT CONTROL ACT, NO U.S. PERSON EMPLOYED UNDER FOREIGN MILITARY SALES CONTRACTS IN SAUDI ARABIA OR ANY OTHER COUNTRY WOULD BE PERMITTED TO PERFORM SERVICES IN SUPPORT OF COMBAT OPERATIONS.

QUESTIONS HAVE BEEN RAISED CONCERNING THE POSSIBLE BASING OF THE F-15S AT TABUK AIR BASE. I WOULD LIKE TO REPEAT TO YOU THE ASSURANCE GIVEN TO ME AND OTHER U.S. OFFICIALS BY THE SAUDI ARABIAN GOVERNMENT THAT SAUDI ARABIA WILL BASE THE F-15 AIRCRAFT, NOT AT TABUK, BUT AT DHAHHRAN, TAIF AND POSSIBLY AT RIYADH OR KHAMIS MUSHAIT. BASING THE

כל המוסר תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בסחור המדינה
ועל ידי השר הביטחון)
NEOPARDY T. 1955

משרד החוץ

מברק נכנס-מסווג

מחלקת העשר 4

NEARLY ALL AIRCRAFT WHICH WILL FORM THE HEART OF THE SAUDI AIR DEFENSE SYSTEM. IN ADDITIONS, TABUK IS NOT EQUIPPED TO SERVE AS AN OPERATING BASE FOR THE F-15S, AND WOULD NOT BE SO EQUIPPED WITHOUT EXTENSIVE U.S. ASSISTANCE WHICH WOULD NOT BE PROVIDED. THESE PRACTICAL CONSIDERATIONS, OF WHICH THE SAUDIS ARE WELL AWARE, STRENGTHEN THE ASSURANCES THAT THE F-15S WILL NOT BE BASED AT TABUK.

THE QUESTION HAS ALSO BEEN RAISED WHETHER THE GOVERNMENT OF SAUDI ARABIA INTENDS TO ACQUIRE ADDITIONAL COMBAT AIRCRAFT FROM OTHER COUNTRIES. THE SAUDI ARABIAN GOVERNMENT HAS ASSURED US THAT IT DOES NOT INTENT TO ADD TO ITS INVENTORY ANY COMBAT AIRCRAFT FROM OTHER COUNTRIES WHILE IT IS PREPARING FOR AND RECEIVING THE SIXTY F-15S. THE SHORTAGE OF TRAINED PERSONNEL IN SAUDI ARABIA WOULD SEVERELY CONSTRAIN SAUDI ABILITY TO UTILIZE ANY ADDITIONAL NEW AIRCRAFT BEYOND THE F-15.

WITH RESPECT TO THE SECURITY OF THE AIRCRAFT, THE GOVERNMENT OF SAUDI ARABIA HAS EXPRESSED ITS DETERMINATION TO PROVIDE CAREFULLY FOR THE PHYSICAL PROTECTION OF THE AIRCRAFT, MANUALS AND OTHER MATERIAL RELATED TO IT. PRIOR TO THE DELIVERY OF THE AIRCRAFT, WE WILL WORK WITH THE SAUDIS TO ENSURE THAT ADEQUATE SAFEGUARDS ARE IN PLACE TO PREVENT UNAUTHORIZED PERSONS FROM OBTAINING ACCESS TO THE AIRCRAFT OR INFORMATION ABOUT IT.

THE PROPOSAL WITH RESPECT TO SAUDI ARABIA, LIKE ALL SUCH PROPOSALS, STANDS ON ITS OWN MERITS, AND I HOPE THE FOREGOING INFORMATION WILL BE HELPFUL TO YOU AND THAT YOU AND THE MEMBERS OF YOUR COMMITTEE WILL JOIN IN SUPPORT OF THE ADMINISTRATION'S PROPOSALS TO SELL AIRCRAFT TO ISRAEL, EGYPT AND SAUDI ARABIA.

SINCERELY,
HAROLD BROWN.---

ADKAN.

RAFIACH. =

משרד החוץ (מברק) אלווין ברוקסון רם אלווין
2572

ש מ ר

מכירת מטוסי "אוואקס" לסעודיה : משמעות וסיכונים

1. הפעלת מטוסי התראה מסוג "אוואקס" בידי הסעודים תפגע בבטחונה של ישראל. יתרה מזאת, היא אינה מעלה תרומה של ממש לבטחונה של סעודיה ויש בה, לטווח הארוך, אף להעמיד בסכנה אינטרסים אמריקניים ומערביים חשובים.

א. פגיעה בבטחונה של ישראל: המאזן הצבאי

2. יכולת הגילוי והבקרה של מטוסי ה"אוואקס", תציג בפני חיל האוויר הישראלי בעיה אופרטיבית משמעותית, בדמות אפשרות איתור פעילות אווירית ישראלית נגד מדינות ערביות אחרות, בשעה שמטוסי ה"אוואקס" טסים בשמי סעודיה. באופן שכזה מסוגלת סעודיה להעלות בהחלט תרומה חשובה למאמץ מלחמתי ערבי נגד ישראל, שעה שאינה נוטלת על עצמה סיכונים השתתפות פעילה במלחמה.

3. באורח קבוע, מסתכנת ישראל בחשיפה משמעותית של פעילותה האווירית השוטפת לעין ערבית, כתוצאה מהפעלת מטוסים אלו בסעודיה. גם כאשר יטוסו במרחק 100 ק"מ מן הגבול הישראלי יאפשרו כסוי יעיל של שטחה של ישראל.

4. באשר להעברת מידע מודיעיני שיאסף ע"י ה"אוואקס" לידיים ערביות, קיימות להלכה שתי אפשרויות:

א. העברת מידע בזמן אמיתי תוך ניצול אפשרויות ויתרונות טכניים מסויימים של ציוד המטוס, שעה שיופעל כמוצב שליטה ובקרה. משמעות הדבר, יכולת העברת מידע, ואף בקשר דיבור, למוצבי שליטה במדינות ערביות אחרות, או הנחיית מטוסי קרב של חיילות אוויר ערביים אחרים ע"י בקרים מהמטוס עצמו.

ב. העברת מידע מודיעיני שיצטבר בידיים סעודיים, לידיים ערביות כעניין שבשגרה, במסגרת שיתוף הפעולה הצבאי והמודיעיני הקיים בין צבאות ערב, כולל סעודיה. שום נוכחות או פיקוח אמריקני לא יוכלו למנוע זאת.

5. עסקת ה"אואקס" מאיימת על יתרונה המודיעיני היחסי של ישראל על פני אויבותיה הערביות, יתרון המושג כיום באמצעות הפעלה בלעדית של מטוסי התראה ע"י ישראל, וגם בזכות נכסים מודיעיניים חשובים בסיני, אותם תאבד ישראל עם השלמת הנסיגה באפריל '82. ניתן להתקין במטוס גם ציוד האזנה והצפנה שאיננו אמריקני, (מיצור אירופי למשל), וכך להקנות למטוס יכולת אסוף אלקטרוני מוטס לא מבוטלת.

6. גיאוגרפיה, מאפשרים נתוניו של המטוס (כושר תדלוק אוירי וכושר שהייה באויר של 11 שעות) גמישות בהפעלת ה"אואקס" בזירות גבול שונות של סעודיה. אין להסתמך על הקביעה שיופעלו בעדיפות להגנת המפרץ. הם יופעלו בסופו של דבר בהתאם לעדיפויות סעודיות או ערביות אחרות, ובזמן מלחמה עם ישראל תהיה זו גם הזירה החמה, מבחינת סעודיה.

א. פגיעה בבטחונה של ישראל; מרוץ החמוש ופיתויים למלחמה

7. עסקת ה"אואקס" לצד עסקת ה-F-15 ופריטי החימוש הנלווים לסעודיה, יוצרים חשש להעלאת מרוץ החימוש באזור לרמות חדשות - הן בשל תביעות דומות שתעלנה מדינות ערביות בפני ארה"ב, והן בשל מה שתידרש ישראל להציב מול עוצמות אלו. גם אם לא כל מערכת נשק ספציפית מציגה איום צבאי מידי לישראל, הרי הכנסתה לזירה של מערכת כמו ה"אואקס", יוצרת בטווח הנראה לעין, אילוצים כבדים מבחינת ישראל - צבאיים וכלכליים כאחת. ברמות הגבוהות של מרוץ החימוש האזורי הקיים כבר כיום, יש לכחון השלכות עסקה זו לא רק מבחינת פגיעת היחסית האפשרית במאזן הכוחות הצבאי הישראלי-ערבי, אלא גם מבחינת תוספת כלל הנטל הלאומי שהיא מטילה על ישראל.

8. אין ספק כי עסקות הנשק האחרונות של סעודיה, יתבררו כמרוצת השנים כגורם מאיץ מן המדרגה הראשונה למרוץ החימוש באזור בכלל, ובסכסוך הישראלי-ערבי כפרט. ככל שיתנהל מרוץ החימוש ברמות גבוהות יותר, כך ניתן לראות בשמירת מאזן הכוחות ערובה פוחתת והולכת למניעתה של מלחמה. בעוצמות ההולכות וגדלות המתרכזות במדינות הערביות ובהן סעודיה, יש משום פיתוי גובר לנסות ולהפעילן נגד ישראל. באור זה יש לראות גם את עסקת ה-F-15 נה"אואקס" לסעודיה.

1. Introduction
The purpose of this study is to investigate the effects of the proposed system on the performance of the system. The study is divided into two main parts: a theoretical analysis and an experimental evaluation. The theoretical analysis is based on the principles of system design and the experimental evaluation is based on the results of a series of experiments.

2. Theoretical Analysis
The theoretical analysis is based on the principles of system design. It is divided into two main parts: a theoretical analysis and an experimental evaluation. The theoretical analysis is based on the principles of system design and the experimental evaluation is based on the results of a series of experiments.

3. Experimental Evaluation
The experimental evaluation is based on the results of a series of experiments. The experiments are designed to evaluate the performance of the system under various conditions. The results of the experiments are presented in the following sections. The first section presents the results of the experiments on the performance of the system under various conditions. The second section presents the results of the experiments on the performance of the system under various conditions.

4. Conclusion
The results of the study show that the proposed system has a significant impact on the performance of the system. The theoretical analysis and the experimental evaluation both show that the proposed system is superior to the existing system. The results of the study are presented in the following sections. The first section presents the results of the experiments on the performance of the system under various conditions. The second section presents the results of the experiments on the performance of the system under various conditions.

ג. "שינוי הנסיבות האזוריות" - הבסיס להצדקת המכירה לסעודיה

9. הטענה של שינוי הנסיבות האזוריות (ההפיכה באיראן, הפלישה לאפגניסטאן ומלחמת איראן-עיראק) משמשת את המסד למסכת צידוקים שמוצאים האמריקניים להצדקת גישה חדשה לצרכיה הבטחוניים של סעודיה - בראש ובראשונה מכירת ה"אווואקס". אולם הקשר בין הנסיבות האזוריות לבין מכירת ה"אווואקס" לסעודיה הינו רופף. אין איש חולק על שינוי הנסיבות הגיאוגרפיות-פוליטיות האזוריות בשנתיים האחרונות, ויתכן שבריאד החלו גם לחשוב על בעיות האזור במונחים אסטרטגיים של מאבק בין-גושי, אך אין בכוחה של סעודיה לפעול ולהשפיע בתמונה אסטרטגית זו. האיומים הממשיים על בטחונה של סעודיה באזור, היו ונשארו (גם לאחר ארועי אפגניסטאן ואיראן) איומים מן הסוג שהתשובה עליהם אינה במסוסי F-15 מתוחכמים, וודאי שלא במטוסי ה"אווואקס". גם אם היו נשקפים לסעודיה איומים מסוג חדש (איום סובייטי ממשי או סכנת התקפה צבאית רבתי מצד איראן עיראק או רד"ת) לא יסייעו לה בכך מטוסי ה"אווואקס". להתראה לטווחים של 700 ק"מ ויותר מתחום גבולותיה של סעודיה, שתושג באמצעות ה"אווואקס", אין שום ערך וממשות באם אין בכוחה של סעודיה להתמודד על הקרקע ובאוויר עם מתקפה צבאית חיצונית בסדר גודל בינוני.

10. מבחינה מסוימת ניתן לקבוע כי דווקא מאורעות איראן ומלחמת איראן-עיראק, שמתלווה לה פגיעה במתקני הנפט בשתי המדינות, מוכיחים כי שולי הבטחון של סעודיה רחבים מאלו ששוערו בעבר. מעטים היו מהמרים טרם פרצה מלחמת איראן-עיראק, על איתורה לתחומי שתי המדינות בלבד, ועל המשך זרימתו החופשית של הנפט במיצרי הורמוז. התממשותם של סצנריונים שנחשבו הרי-סכנות לסעודיה בעבר, לימדה עד כה, כי התלקחויות צבאיות באזור, אינן חייבות להדליק בהכרח את כל בארות הנפט לחופו המערבי של המפרץ הפרסי.

ד. סיכונים לבטחונה של סעודיה

11. במשך השנים הפיקה סעודיה יתרונות מדיניים וכלכליים לא מעטים מעובדת חולשתה הצבאית הכוללת במפה הצבאית האזורית. סעודיה שהיחה תמיד בין אויבותיה הערביות הקיצוניות של ישראל, יצאה ללא פגע במלחמות ישראל-ערב עד כה, בזכות חולשתה זו, שהוציאה מכלל חשםן הימנותה על המדינות הערביות הלוחמות. התחמשותה המהירה של סעודיה במערכות נשק מתקדמות ובהן ה"אווואקס" הופכת כוחות ומטרות סעודיים מבחינתה של ישראל, ליעדים צבאיים מן המניין בכל מלחמה אפשרית בעתיד. ברור שאין כוחה של סעודיה בעימות צבאי עם ישראל. מנהיגיה יודעים זאת וחפצים בכך פחות מכל. מן הצד השני, אין ספק כי התחמשות סעודיה תביא הגברת הלחצים הערביים על סעודיה להרים תרומה משמעותית יותר בכל מלחמה אפשרית בעתיד. (נזכיר העברת נשק סעודי לעיראק במלחמתה עם איראן, והשתתפותה במלחמות העבר נגד ישראל). לסעודיה שאין לה כל אינטרס לאומי בהסתבכות בעימות צבאי עם ישראל, יקשה לעמוד מול לחצים אלה, שתוצאתם עשויה להיות פגיעה בסעודיה עצמה,

1. The first part of the report
The first part of the report deals with the general situation of the country. It describes the geographical position, the climate, the population and the main industries. It also mentions the political system and the government.

2. The second part of the report
The second part of the report deals with the economic situation. It describes the main industries, the agricultural production and the trade. It also mentions the financial situation and the foreign relations.

3. The third part of the report
The third part of the report deals with the social situation. It describes the education system, the health care and the social services. It also mentions the cultural life and the sports.

4. The fourth part of the report
The fourth part of the report deals with the environmental situation. It describes the natural resources, the pollution and the conservation efforts. It also mentions the impact of climate change and the measures taken to reduce it.

5. The fifth part of the report
The fifth part of the report deals with the future prospects. It describes the main challenges and opportunities. It also mentions the recommendations and the conclusions.

6. The sixth part of the report
The sixth part of the report deals with the annexes. It contains the maps, the tables and the references.

12. בנוסף לכך, אין לבטל לחלוטין סיכונים אפשריים ליציבותן הפנימית של מדינות ערביות כסעודיה, כתוצאה מצמיחתם המהירה - ולא תמיד נשלטת, של ממסדים צבאיים המרכזים בידיהם עוצמה פוליטית הולכת וגדלה, על אף מערכת "האיזונים והבלמים" המתוחכמת יחסית, בה מאורגנים כוחותיה המזוינים של סעודיה, עשויים לעלות בצבא גורמים שישימו להם מטרה שינוי פני השלטון - לעיתים בכוונים רדיקליים, סיכונים אלו מתחזקים נוכח האפשרות שגורמים מבחוץ, אכן יראו בצבא פוטנציאל לשינוי פני השלטון בסעודיה, וינסו להפעיל השפעתם על חוגי הקצונה. מה שניתן להבטיח בחוג מצומצם ונאמן של קצינים, שדאגתם להבטיח קידומם וטובות הנאה חברתיות-מקצועיות, לא ניתן תמיד להיעשות בצבא, שלצורך התעצמותו הוא מחוייב בגידול מזורז של מצבת כח האדם שלו. (נזכיר את נסיון מרידת קציני חיל האויר הסעודי בשנת 1969).

ה. פגיעה באינטרסים מערביים

13. התחמשותה של סעודיה, תורמת משמעותית למרוץ חימוש אזורי בהיקף רחב. מרוץ חימוש כזה חותר תחת הסיכוי להשיג יציבות פנים-מדינתית במזה"ת, ויציבות אזורית כוללת (מדינית-כלכלית-חברתית). בהתאם, יש בו כדי ליצור סיכונים מחודשים לנקיטת מהלכי כח ביחסים שבין מדינות האזור, ולפגוע בסיכויים להשגת שלום ישראלי-ערבי כולל, ופתרוןם של סכסוכים רגיונליים אחרים. הנשכרת העיקרית מהתמשכות מצב של חוסר יציבות המתאפיין גם ע"י סיכוני מלחמה גדולים באזור, היא בריה"מ,

14. משום כחיבה, אין אינטרסים אמריקניים ומערביים יכולים לצאת נשכרים מעליית הסבירות למעורבות סעודית פעילה, בעימותים צבאיים בסכסוך הישראלי-ערבי ובסכסוכים אזוריים אחרים. [לא מכיוון הגברת מרוץ החימוש ואי היציבות האזורית; לא מכיוון פגיעה בקידום תהליך השלום הישראלי-ערבי ומעליית סיכוני מלחמה אשר סעודיה תהיה צד לה, ונדאי שלא מכיוון סיכויים להגברת פגיעותה וערעור יציבותה של סעודיה עצמה]. יתרה מזאת מעורבות סעודיה פעילה בסכסוך הישראלי-ערבי, עשויה לשנות אף את דפוס ההתנהגות הסעודית בנושא הנפט. עד כה הכתיבו שיקולים כלכליים-רציונליים מטיבם, ואת רמת הפקת הנפט בסעודיה ואת מדיניות מחירי הנפט הסעודית. יש חשש כי אפשרות מעורבותה בפועל של סעודיה בעימותים צבאיים אפשריים בעתיד מול ישראל, תכתיב לריאד - או לפחות תיצור לחצים, למדיניות נפט אשר שיקולים מדיניים עומדים במרכזה. אפשרות כזאת לא תשרת אינטרסים סעודיים, אך פחות מכך יהיה בה לשרת אינטרסים מערביים, היוצאים לפי שעה בשכרים מן העובדה שאיומי השימוש המדיני בנשק הנפט, אין להם הרבה על מה לסמוך.

15. היבט אחר של סיכונים אפשריים לארה"ב ולמערב כתוצאה ממסירתם של מטוסי "אוואקס" מתוחכמים לסעודיה היא אפשרות נפילת מידע על המטוסים, או אפילו נפילת המטוסים עצמם לידיים עוינות לארה"ב. הסכנה של דליפת מידע טכנולוגי מסווג על ציוד רגיש שיוחקן במטוס ה"אוואקס" שימסרו לסעודים, הינה ממשית, על פי טיב הקשר שמקימת מערכת הבטחון הסעודית עם מדינות כעיראק וירדן. (יזכר מכתבם של טייסים אמריקניים למשרד ההגנה בו טענו נגד מכירת ה"אוואקס" לסעודיה, באזכרם דליפת סודות מטוס ה-F-14 וטילי "פניקס" ו"הוק" מצבא איראן לסובייטים). גם במידע מודיעיני שיופק מן ה"אוואקס", ועשוי להגיע לידיים עוינות לארה"ב, יש ללמד לא מעט על ביצועיו של המטוס. נאחרונה, אפשרות נפילת מטוסי ה"אוואקס" לידיים עוינות יכולה להתרחש על פי סצנריונים שונים, אחד מהם, שינוי מהיר של פני השלטון בריאד, עם כל השוני שבין איראן של השאה לסעודיה, הרי הדוגמה של איראן מוכיחה כי לא יכולה להיות ערובה מוחלטת להשארותם של מערכות נשק מתוחכמות בידיים רצויות, כאשר אלו מסופקות למשטרים אשר בטנוח הארוך הישרדותם במתכונת מסוימת, אינה מובטחת.

נכתב על ידי ד. דניאלי המח' להיבטים צבאיים

י ח ס י י ש ר א ל - מ צ ר י ם

א. פסגת אלכסנדריה בין הנשיא סאדאת לבין רה"מ בגין (25-26.8.81) נערכה ע"פי הזמנת הנשיא סאדאת, שרי החוץ הבטחון והפנים (בתוקף תפקידו כיו"ר צוות השרים למ"מ האוטונומיה) התלוו לרוה"מ, שהביט בשאר לינום שיחות בוסף ב-27.8.81.

ב. הפסגה ומפגש השרים באלכסנדריה התקיימו על רקע השעית שיחות האוטונומיה ע"י המצרים מאז מאי 1980 ועל רקע הקפאון בהתקדמות הנורמליזציה ביחסי שתי המדינות. העכובים מצד מצרים בנושא הנורמליזציה והקפאון בענין שיחות האוטונומיה היו כשנת האחרונה נושא לפניות חוזרות ונישנות מצד ישראל במגמה להביא לבצוע חוזה השלום על כל חלקיו, בחדשים האחרונים הואט עוד יותר קצב בצוע הנורמליזציה ביחסי שתי המדינות כחלק מתגובות מצרים לפעולות ההגנה העצמית של ישראל נגד הכור הגרעיני בעראק ומטה אש"ף בבירות,

ג. במפגשי השרים באלכסנדריה הדגישה ישראל את גישתנו הרואה את שלשת הנושאים - אוטונומיה, נורמליזציה ובצוע שלב ב' בסיני - כמקשה אחת עם קשר הדוק ביניהם, דעת הקהל בישראל מודאגת מהעובדה שהפעילות ביחסי ישראל נמצרים התרכזה עד כה באלמנט אחד והוא בצוע שלב ב' בסיני היינו הנסיגה בעוד בשני התחומים האחרים היתה האטה נכרת, הצד הישראלי הדגיש באלכסנדריה כי אין תנורמליזציה אנטרסישראלית, זהו אינטרס השלום וגם מבחנו.

ד. בנושא האוטונומיה הציע רוה"מ חידוש מידי של השיחות ואכן סוכם כי המשלחות תפגשנה בדרג שרים ב-23-24.9.

ה. הדינונים בנושא הנורמליזציה חולקו לשני אספקטים של יחסי שתי המדינות, אלו הכללים כגון תרבות וסחר ואלו שיש להם בגיעה ישירה למשטר היחסים שישרור בין שתי המדינות באזור הגבול המשותף.

1. בנושאי הנורמליזציה הכללית הציעה ישראל הצעות בתחומים הבאים מתוך כוונה להביא ליטום מלא של הסכם השלום ובספח III שלו.

(א) הפסקת התעמולה העויבת באמצעי התקשורת והפסקת פעילותה של מצרים כנגד ישראל בפורומים ביבלאוומיים מעבר לבקרת על עמדותיה או מעשיה של ישראל.

(ב) קיומו המלא של הסכם התרבות בין שתי המדינות, ישראל הציעה חלופי סטודנטים, חלופי מרצים, הקמת מרכזים אקדמאיים, מחקרים משותפים וכו'.

(ג) בטול כל הסייגים והחרמים בנושא הכלכלי, אפשרות לחברות ישראליות לסחר עם הסקטור הציבורי במצרים, הרחבת קשרי הבנקאות, אפשרות לנציגי חברות מסחריות לפעול בחופשיות, נקביעת סדרי תובלה בין שתי המדינות שיקלו על הסחר ביניהן,

(ד) הגברת ההבנה ההדדית בין שתי המדינות והעמים על-ידי הסרת כל ההגבלות על תנועה חפשית של אזרחי מדינה אחת לרעותה, אפשרות לכלי התקשורת בכל מדינה להציג דווחים וכתבות חיוביים על המדינה השניה והדוק ש"פ בתחום התיירות,

(ה) להגביר את שתוף הפעולה בתחומי החקלאות והמשטרה במגמה למנוע הברחות סמים ורכוש.

2. בתחום משטר היחסים שישרר בין שתי המדינות באזור סיני העלינו את ההצעות הבאות,

(א) קביעת מסופים בגבול שיאפשרו מעבר תיירים נסחרות למצרים ולסיני וכמו כן יקלו על מעבר הפלשתינאים תושבי אזח"ע למצרים וממנה.

(ב) שמוש מסחרי בינלאומי וישראל בשדות התעופה בעציון ואופירה ככתוב בהסכם השלום.

(ג) לשי"פ בין שתי המדינות ע"מ להגביר את התיירות באזור מפרץ אילת.

(ד) לשתוף פעולה בין המדינות ע"מ למנוע התפשטות מחלות חי צומח ואדם והכרחות רכוש וסמים.

1. כתוצאה מהמפגש באלכסנדריה, הסכימו ישראל ומצרים על שורה של צעדים מעשיים בכל התחומים. כבר בימים אלו מתכנסות משלחות משתי המדינות לדון באספקטים השונים של הנורמליזציה (תעופה, תקשרת, סחר, תירות, תחבורה וכו') במטרה לחזק את מערכת היחסים הקונסטריקטיבית בתווה ולקראת השלמת שלב ב' בסיני. הבסיס קיים בדמות השגרירונית הפועלות כתקנן, 8 הטיסות השבועיות הפועלות בין שתי המדינות, הגבול הפתוח תחילתו של הסחוי בין שתי המדינות, התירות הישראלית למצרים נהקמתו של הכח הרב-לאומי בסיני, את כל אלו יש להרחיב ע"מ לחזק את השלום והיציבות בין שתי המדינות ובאזור כולו.

13.8.81

שיחות סאדאת בווינגטון

הערה: ראה סיקור נושא מס' 62/81 מ-9.8.81: "ביקור סאדאת בווינגטון".

בהמשך לסיקור הנושא הנ"ל, מן הראוי להצביע על מספר נקודות להדגשה כהשלמה לסיקור הנ"ל.

הקשר האישי בין סאדאת לבין ריגן

1. מדיווחים שונים מתקבל כי אכן סאדאת הצליח ביצירת קשר אישי ישיר עם ריגן, ובכך חשיבות לא רק לביסוס מעמדו האישי של סאדאת בווינגטון, אלא גם למערכת היחסים המיוחדת בין מצרים לארה"ב. נמסר גם שסאדאת הרשים את ריגן בסקירתו על המכלול האסטרטגי-אזורי וראייתו את הצורך במדיניות יזומה ותקיפה להדיפת בריה"מ ובנות בריתה. במסגרת זו מתקבל כי הנושא הלובי תפס מקום נכבד, תוך מגמה להתוויית תפיסה משותפת לגבי קווי פעולה כלפי קדאפי.

תהליך השלום

2. בצד הדגשת המחוייבות המצרית לשלום עם ישראל, ציין סאדאת את הצורך בחידוש המו"מ והתהליך המדיני למען השגת הסדר כולל לסכסוך הערבי-ישראלי.

מדיווחים שונים מתקבל כי סאדאת לא הציג תכנית מיוחדת וקונקרטית בנוגע לאופן ניהול המו"מ או לגבי מרכיבים מסויימים של תוכנו. תחת זאת התרכז סאדאת בתיאור היעד הסופי של ההסדר, בהדגישו את סיום הכיבוש הצבאי הישראלי, נסיגת ישראל מהשטחים ומתן זכות הגדרה עצמית לתושבי יו"ש ועזה, בכך קבע סאדאת את צביון ההסדר הסופי. מכאן המסקנה מדברי סאדאת שהמו"מ על האוטונומיה צריך להוביל להסכם שיהווה פרוזדור להגשמת המטרות הנ"ל.

3. במסגרת זו העלה סאדאת את עניין שיתוף הפלסטינים בתהליך המו"מ, ומכאן לדבריו הצורך ביצירת מגעים בין ארה"ב לבין אש"ף. סאדאת בהיותו מודע להתחייבות ארה"ב לישראל בנושא המגעים עם אש"ף, ובהיותו מודע לתדמית הטרור של אש"ף בארה"ב, העלה על נס את הפסקת האש בלבנון כאשר הרמז הנו כי ישראל עצמה קיימה כבר "הדברות" עם אש"ף.

4. מסתבר שסאדאת הציג את הצורך בקיום מגע ארה"ב לבין אש"ף כחוליה אחת במעגל של הרחבת המו"מ, תוך הצטרפות מאוחרת יותר של סעודיה וירדן למו"מ. יתכן וסאדאת כרך גם את פתרון הבעייה הלכנונית כתוצאת לוואי של תסריט זה.

5. סאדאת נתקל אמנם בתגובה שלילית, אפילו פומבית, מצד המימשל בהצעתו בנוגע למגעים בין ארה"ב לאש"ף. ברם, התבטאויותיו החוזרות של סאדאת בנושא זה, העמידו אותה על סדה"י והקנו לו מימד חדש של התענינות צבורית. לפנינו מהלך רב-שלבי של סאדאת בנושא גישת ארה"ב כלפי אש"ף, כך שאין להתיחס לאי הצלחתו הנוכחית כסוף פסוק.

התיחסויות סאדאת לישראל וקשרי ארה"ב עם ישראל

6. במהלך הביקור בלט האיפוק הרב בו נהג סאדאת כלפי ישראל בהתבטאויותיו הפומביות. סאדאת עשה אף מאמץ מיוחד כלפי הקהילה היהודית בפגישתו עם חברי מועדון הנשיאים. מתקבל כי סאדאת הגיע למסקנה כי מצד אחד רצוי לו להמנע מיצירת אנטגוניזם אצל רה"מ ישראל וזאת לקראת המשך התהליך המדיני, ומצד שני, הצגת עמדותיו באופן קונסטרוקטיבי תשרת את מטרתו המדינית בארה"ב באופן יעיל יותר.

7. עם זאת היו מספר התבטאויות מצריות חמורות בנושא השעיית המטוסים מארה"ב לישראל, בהן הובעו עידוד לארה"ב והמרצה בה להמשיך בהשעייה.

לכד מהתבטאויות כאלה שהופיעו בתקשורת המצרית, היו מספר התיחסויות לכך פומביות של אנשי צמרת מצריים:

- סאדאת בפגישתו עם המנהיגים היהודים בניו-יורק נשאל על דברי שה"ח המצרי בלונדון שקרא להמשך השעיית מטוסי אף-16. סאדאת ענה שישראל היא ממילא הכוח המעצב החזק ביותר באזור ומכאן שהשעיית עשרה מטוסים לא תשנה את כוחה. מדברי סאדאת משתמעת איפוא, תמיכה בקריאת שה"ח שלו להשעיית המטוסים.

- תת שה"ח, אוסאמה אל-בז, בראיון לשבועון "מאיו" (27.7) אמר שחשוב כי וושינגטון לא תסיר את החרם עד שתודא כי ישראל לא תחזור להשתמש בנשק אמריקני כדי לתקוף את לבנון או כל מדינה ערבית אחרת.

- שר ההגנה אבו- גזאלה הגיב ב-12.8 לכתב סימז"ת בוושינגטון על השעיית שני מטוסי אף-15 ואמר: ההחלטה היא בעלת משמעות טובה כיוון שהמימשל האמריקני הבין היטב את המצב במזה"ת.

8. התבטאויות מצריות אלה, שנועדו להתערב ביחסי ישראל-ארה"ב, ממחישות את המגמה המדאיגה במדיניות המצרית שנועדה להחליש את מעמד ישראל בארה"ב ולפגוע בו. יש להניח כי ככל שמעמד סאדאת יתבסס בוושינגטון כן תסתמן נטייה גוברת מצד המימשל להתחשב בדעתה של מצרים גם לגבי היבטים של יחסי ארה"ב עם ישראל.

5
סודי ביותר

(כולל חומר כמוס ורגיש)

עותק... 1... מחור 4

מצרים - פעילות גרעינית ואשרור ה-NPT: נתונים ומשמעויות במסמך זה 3 עמ'

כללי

1. מבחינת הפוטנציאל הטכנולוגי והמדעי בתחום הגרעין, מצרים היא כיום המדינה המפותחת ביותר מבין מדינות ערב. אפשר שפוטנציאל זה מגיע אף כדי היכולת התיאורטית לתכנון נשק גרעיני, אשר תוכל להגיע לידי מימוש, במידה שיהיה בידי מצרים חומר בקיע במידה מספקת, ולאחר החלטה מתאימה של הדרג המדיני.

2. מצרים חתמה על ה-NPT ב-1.7.1968 ואישררה אותה ב-26.2.1981. עד כה מתבצעת הפעילות הגרעינית המצרית - והעיקרית שבה במרכז למחקר גרעיני שבאינשאס, ללא פקוח סבא"א. לאחר אשרור האמנה, החלה מצרים בדיונים עם סבא"א על חתימת הסכם פקוח מקיף על פעילותה הגרעינית.

נתונים

3. במרכז למחקר גרעיני שבאינשאס, ליד קהיר, פועל מאז שנת 1961 כור מחקר בהספק של 2 מגהוואט הכור מתוצרת בריה"מ ומתודלק באורניום טועשר ב-10%, שבת מפעולה בשנים 67-74 ולאחר מכן פעל חלקית. באחרונה פורק לצורך עבודות תחזוקה ושפוע, שתכלולנה העלאת הספקו או אף החלפתו בכור חדש. מגעים על כך נתקיימו בעבר עם צרפת, אך נראה כי הבצוע ימסר לרפ"ג, אשר הסכם עקרוני עמה על כך הושג בסוף אפריל ש"ז.

במרכז למחקר פועלים גם מחלקות מחקר מדעי שונות, רבסה"כ מועסקים בו כ-2000 איש בהם 500 מדענים.

4. במרכז אינשאס מתבצעת גם עבודה בתחום הטכנולוגיות הגרעיניות הרגישות. על פי תוכנית עבודה מוצהרת שהגישה מצרים ב-1976, אישרה לה סבא"א סיוע (טכני וכספי) בהקמתן של מעבדות, שיעודן המוצהר לשמש כמתקן חלוץ (היקף מעבדתי) למיחזור דלק גרעיני ולטפול בפסולת גרעינית. פרויקט המעבדות יכלול גם שלושה תאים חמים (שניים מהם נרכשו בצרפת בידיעת השלטונות שם). על פי נתוני הציוד שהמצרים רכשו או גילו עניין ברכישתו לצורך הפרויקט נשמר - לפי שעה, אופיו המעבדתי. עד כה נסתים שלב עבודות ההנדסה האזרחית בפרויקט, וסיומו צפוי ב-1983. (פרויקט זה יהיה בפקוח סבא"א עם הפעלתו, בהנחה הנראית סבירה כיום, שעד אז תחתום מצרים על הסכם פקוח מקיף עם סבא"א כמתחייב מהוראות ה-NPT)

0000

STATE OF NEW YORK

IN SENATE
January 15, 1914

REPORT
OF THE
COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MAY 15, 1913

ALBANY:
J. B. LIPPINCOTT COMPANY, PRINTERS
1914

0000

5. מאז הודיעה מצרים (דצמבר 80) על כוונתה לאשרר את ה-NPT היא החלה בפעילות אינטנסיבית לחתימת הסכמים לרכישת כורי-כוח. בכוונת מצרים להקים 8 תחנות כוח גרעיניות עד שנת 2000:
- (א) בסוף מרץ 1981 נחתם סופית הסכם עם צרפת לאספקת 2 כורי כוח, בהספק של 1000 מגהווט כ"א, וכך ידע טכני ודלק גרעיני הדרוש להפעלתן.
- (ב) ב-26 ליוני 1981 נחתם הסכם מסגרת עם ארה"ב לאספקת כורי כוח, בהספק כולל של 2000 מגהווט (ככל הנראה שני כורים) וכך את הדלק הגרעיני להפעלתן.
- (ג) ב-28.7.81 נחתמה והתפרסמה הודעה מצרית - רפ"גית משותפת לפיה תרכוש מצרים ברפ"ג תחנות כוח גרעיניות בהספק כולל של 2000 מגהווט, דלק גרעיני וידע להפעלתן. משלחת רפ"גית אמורה להגיע לקהיר ב-25.8.81 להמשך שדחות בנושא.
6. מאז תחילת השנה התנהלו מגעים על אפשרויות שונות לש"פ ולסיוע בנושא גרעין גם עם בריטניה, איטליה, אוסטרליה, בלגיה, שבדיה, פינלנד וקנדה. המעניינים מכל, הם אותם מגעים שהתנהלו עם קנדה בהם הביעו המצרים עניין ברכישת כורי אורניום טבעי/מים כבדים מטפורס "קאנדו", המיצרים פלוטוניום בכמויות גדולות, (שמשו את הודו ואף את פקיסטאן, בדרך להשגת אופציה גרעינית צבאית).
7. מצרים שואפת לפתח משאבי אורניום בשטחה, ולשם כך הוקמה אף רשות מיוחדת שנהלה מו"מ עם חברות מערביות רבות. מפעל חצי-חרושת לעבוד עפרות אורניום, יוקם כנראה ע"ד חברה קנדית. על פי שהתפרסם באפריל ש"ז, סוכם עם רפ"ג גם על הקמת מתקן ליצור דלק גרעיני.
8. אין ידיעות משמעותיות המצביעות כיום על כוונה/הכנות מצריות ממשיות, לפתח נשק גרעיני, יצויין כי בעבר, (שנות ה-60 עד אמצע שנות ה-70) היו ידיעות המצביעות על תוכנית ומגעים להקמת מתקנים גרעיניים שיאפשרו השגת חומר בקיע. (בעיקר עם חברות מרפ"ג בנוגע לטכנולוגית ה²³⁵אורניום, ולהקמת כור פלוטוני קטן). בנוסף לכך יש להזכיר כי במהלך שנת 1980 התבטאו אישי-צמרת מצריים, על אפשרות פתוח נשק גרעיני, כתשובה להמצאותו האפשרית באחת או יותר ממדינות האזור. (נראה כי אשרור ה-NPT הכניס מימד של צמצום וזהירות, להתבטאויות המצריות בנדון).

הערכה:

9, נראה כי את אשרור ה-NPT והמסע המזורז לחתימת הסכמים לש"פ גרעיני (בעיקר בנושא כורי כח), ניתן להסביר בעיקר על רקע ההכרה הגוברת בצמרת המצרית, כי אל למצרים להתמהמה עוד בכניסה לעידן הגרעיני, הן בשל צרכי האנרגיה הדוחקים, מצרים והן בשל תגופת הפתוח הגרעיני בכמה ממדינות האזור - עיראק לרב ואף פאקיסטאן. (ישראל נחשבת בעיניי מצריות כבעלת אופציה גרעינית צבאית מתקדמת לפתוח, זה מכבר).

מצרים אכן זקוקה לכורי כוח גרעיניים להבטחת צריכת החשמל החזויה בה לסוף המאה, וההערכה היא כי התשתית הגרעינית אותה מעוניינת מצרים להקים, מיועדת בעיקרה למטרות אזרחיות.

10. עם זאת יש לזכור כי התוכנית המצרית, באשר ליצירת תשתית גרעינית שתכלול כורי כוח, כור מחקר, מעבדות ללמוד תהליכי מיחזור דלק גרעיני, ומתקנים להפקת אורניום, ליצור דלק גרעיני, ולטפול בפסולת גרעינית, תאפשר למצרים לעשות את חלקה הגדול של הדרך לקראת השגת אופציה גרעינית צבאית. אשרור ה-NPT פותח בפני מצרים את האפשרות לעשות כן באופן גלוי, בסיוע מדינות גרעיניות מפותחות, ותחת הסיסמא של "אטום למען השלום". מכל מקום סביר כי מצרים אינה רואה באשרור ה-NPT משום סגירת אופציה גרעינית כלשהי לטרוח הארוך.

11. הקמת תחנות כוח רבות, עשויה לשמש להצדקת הקמת מתקנים למיחזור ולהעשרת דלק גרעיני במצרים, במשך הזמן. פרויקט המעבדות המוקם באינשאס, עשוי כשלעצמו להעיד על מגמה מצרית להתקדם בטרוח ארוך להשגת כושר הפרדת פלוטוניום בהיקף חרושתי. האפשרות שבמצרים יופעלו גם כורי-כוח קנדיים, מטפוס "קאנדו", עשויה להקל על מצרים לקדם אופציה גרעינית צבאית. (לענין זה יש בכורים אלו שני יתרונות: תפעול באורניום טבעי ויצור פלוטוניום בכמויות ניכרות יחסית).

12. יתר על כן, האפשרות לפרישה מן ה-NPT בהודעה של שלושה חודשים מראש פתוחה בפני מצרים, ואף צוינה בפי דובריה. בהקשר זה מן הראוי לשים לב לפיסקת הסכום בהודעת משה"ח המצרי על אשרור ה-NPT:

" IN CONCLUSION, EGYPT WISHES TO POINT OUT THAT IT HAS RATIFIED THE TREATY ON THE NON-PROLIFERATION OF NUCLEAR WEAPONS, OUT OF STRONG BELIEF THAT THIS STEP COMPLIES WITH ITS SUPREME NATIONAL INTERESTS, PROVIDED THE TREATY SUCCEEDS IN CURBING THE PROLIFERATION OF NUCLEAR WEAPONS THROUGHOUT THE WORLD, PARTICULARLY IN THE MIDDLE EAST, WHICH WOULD REMAIN COMPLETELY FREE OF NUCLEAR WEAPONS, IF IT IS TO CONTRIBUTE CONSTRUCTIVELY TO PEACE, SECURITY AND PROSPERITY FOR ITS PEOPLE AND THE WORLD AT LARGE."

6

סודי ביותר
(כולל חומר כמוס ורגיש)

ירושלים, יג' אב תשמ"א
13 אוגוסט 1981
עותק. 1. מתוך 4 עותקים.
במסמך זה...³ עמודים.

הפעילות הגרעינית הפקיסטאנית

כללי

1. פקיסטאן היא המדינה המוסלמית המתקדמת ביותר בתחום הגרעיני. תנופת הפיתוח הגרעיני ומגמותיו הצבאיות, מובעים בעיקר מתפיסת הבטחון הלאומי שלה ומיריבותה המסורתית עם הודו. הפיצוץ הגרעיני ההודי במאי '74 היווה גורם מדרבן מן המעלה הראשונה בחתירתה של פקיסטאן לנשק גרעיני. אף שאין היא גורם המעורב ישירות בזירת המזה"ת, הרי לכושרה הגרעיני השלכת ברורות על מרוץ החמוש הגרעיני באזורנו.
2. פקיסטאן לא חתמה על ה-N,P,T. לגבי כור הכוח וכור המחקר הפועלים בפקיסטאן, קיים הסכם פיקוח עם סבא"א. שאר פעילותה הגרעינית אינה תחת פיקוח כלשהו.

בתנבים ומשמעויות

3. אורניום ויצור דלק גרעיני - בפקיסטאן מרבצי אורניום ראויים לציון. מאז תחילת שנות ה-70 פועלת פקיסטאן להקמת מתקנים לעיבוד עפרות האורניום וליצור דלק גרעיני. בשנה האחרונה השלימה פקיסטאן את התהליך והיא מסוגלת ככל הנראה ליצר בעצמה את הדלק הגרעיני (אורניום טבעי) לכור הכוח שלה.
4. כור מחקר - במכון הפקיסטאני למדעי הגרעין PINSTECH אשר בראולפינדי, פועל מאז 1965 כור מחקר בעל הספק של 5 מגהווט המוזן באורניום מועשר ביותר מ-90%.
5. כורי כוח - לרשות פקיסטאן כור כוח אחד בעל הספק של 130 מגהווט, מטפוס "קאנדו" (אורניום טבעי - מים כבדים) שהוקם בסיוע קנדי והפך קריטי ב-1971. הפסקת שתוף הפעולה הגרעיני מצד קנדה ב-1976, יצרה בעיות רבות בהפעלת הכור, אך גם המריצה את המאמץ הפקיסטאני למצוא פתרונות חליפיים לבעיות יצור הדלק הגרעיני ואספקת מים כבדים. ב-1977 אישרה ממשלת פקיסטאן בנייתה של תחנת כוח גרעינית שניה ב-CHSMA שבמרכז המדינה. עבודות תכנון מוקדמות בעשו, וב-1980 הוציאה פקיסטאן מכרז לקבלת יעוץ הנדסי בהקמת התחנה, שהספקה אמור להיות 600 מגהווט.

6. הפרדת פלוטוניום - במרץ '76 חתמה פקיסטאן עם צרפת על הסכם להקמת מתקן חרושתי להפרדת פלוטוניום (מיחזור דלק גרעיני מוקרן) ב-CHSMA שהספק עבודתו כ-100 טון דלק גרעיני בשנה, והמסוגל להפריד כמה עשרות ק"ג פלוטוניום באיכות צבאית לשנה. בלחץ אמריקני החליטה ממשלת צרפת במאי '79 על השעיית עבודות הקמתו של המתקן, שאמור היה להסתיים על פי התכנון ב-'82-'83. פקיסטאן נחושה בדעתה להשלים המתקן והיא רוכשת לשם כך בחשאי ובעקיפין פריטי ציוד רבים. מניחים כי רוב התוכניות הטכניות הדרושות להשלמתו מצויות בידיה. מתקן תפרוה זה אמור היה להיות תחת פיקוח סבא"א, אך כעת אין כל בטחון בכך.

7. במקביל פעלה פקיסטאן בשנים האחרונות להקמה בחשאי של מתקן בסדר גודל קטן, להפרדת פלוטוניום, במרכז הגרעיני PINSTECH. כושר ההפרדה שלו יהיה כ-10 ק"ג פלוטוניום בשנה, החל משנה זאת. (עובדת קיומו של המתקן דלפה לאמצעי התקשורת בשנת '80).

8. העשרת אורניום - מאז שנת 1975 פועלת פקיסטאן לפיתוח כושר העשרת אורניום, מתקן העשרה מוקם ב-KAHUTA דרומית לאיסלאמבד, [סודנת טכנולוגיים חשובים בנושא בגבול ע"י מז שמכהן כיו"ר הראש הפרזיקט, ז"ר A.Q.KHAN, אשר בשנים '73-'75 הועסק במפעל ההעשרה הבריטי-הולנדי-גרמני המשותף אשר ב-ALMELO, הולנד. ישראל מחתה בזמנו בפני הולנד על התרחשת העניין], הפקיסטאנים הצליחו לרכוש כבר את מרבית הציוד, חומרי הגלם והידע הדרושים להקמת המתקן, אך הם חזיבים עדיין להתגבר על קשיים מסויימים לפני הפעלתו, הצפויה לכל המוקדם במהלך-1981.

9. ניסוי גרעיני ונשק גרעיני - החל מתחילת 1979 מצטברות ידיעות המצביעות על כוונתה של פקיסטאן לבצע ניסוי גרעיני על אדמתה, או בטריטוריה סביבת. באתר שבמערב פקיסטאן אותרו הכנות לביצוע ניסוי גרעיני. ההערכה היא כי פקיסטאן כבר השלימה פיתוח מתקן נפץ גרעיני ראשון ועיתוי ניסוי מותנה בהמצאות מספיק חומר בקיע בידי לעניין זה. פלוטוניום בכמות מספקת, מיצור המתקן החשאי, עשוי להיות בידי למטרה זאת כבר במהלך ש"ז. אורניום מועשר לצורך זה לא יהיה בידי לפני שנת '82, גם אם יזבצעו הפקיסטאנים ניסוי גרעיני ראשון במהלך שנת '81 ידרשו להם לפחות עוד 4-5 שנים לבניית ארסנל גרעיני מבצע מוגבל. פער זמנים זה נובע מאילוצים הקשורים בקצב הצבירה של חומר בקיע [פלוטוניום, אורניום מועשר].

קשרים עם מדינות ערביות

10. במהלך השנים האחרונות נתקבלו ידיעות שונות על קשרי גרעין המתפתחים בין פקיסטאן למדינות ערביות ועל טיבם של אלו:

- א. עיראק: במחצית '80 נודע כי פקיסטאן הביעה הסכמתה בפני בגדאד לשתף עמה פעולה בתחום הגרעין, ולכך קדמו מגעים בדרגים בכירים. הקשר הגרעיני האפשרי בין פקיסטאן לעיראק נראה חמור במיוחד, נוכח מפגש האינטרסים המתקיים בין שתי המדינות בקידום פיתוח טכנולוגיות גרעיניות רגישות (הפרדה העשרה אורניום), ונוכח קשייה הכספיים של פקיסטאן בקידום תוכניתה הגרעינית, מול יכולתה הפיננסית של עיראק.
- ב. לוב: אין ודאות כי בתחום הגרעין פועלות שתי המדינות על פי הסכם של ממש. סבירות נמוכה קיימת באשר להתחייבות פקיסטאנית לספק ללוב חומר בקיע ליצור נשק גרעיני, או אף ידע ושרותים בהקמת מתקני הפרדת פלוטוניום והעשרת אורניום. אפשרי עם זאת, כי בחמורה לסיוע כספי לוב ורכישות אורניום עבור פקיסטאן, תסכים זו לשתף את לוב בידע מדעי-טכנולוגי, שיסייע בהקמתה מסודרת של תשתית גרעינית בלוב. (גם עניין זה כפוף למגבלות מדיניות הנובעות מאופיין המנוגד של שני המשטרים מזיקתן למעצמות העל, ולקשיים אחרים ביחסים בין שתי המדינות).
- ג. סעודיה: על פי טיבו של הקשר ההדוק המתקיים בין שתי המדינות והתמיכה הסעודית המסתברת בפיתוח נשק גרעיני במדינה איסלאמית כפקיסטאן, יש נכונות בצד הסעודי לסייע כספית לפקיסטאן - גם אם לא במישרין למימון תוכניתה הגרעינית. כאן יש לזכור שנוכח קשייה הכלכליים-כספיים של פקיסטאן, כל סיוע כספי ערבי מקל על פקיסטאן במימון תוכניתה הגרעינית, ואולי אף יוצר מחוייבות כלשהי מצד פקיסטאן, לשלם לאותן מדינות ערביות במטבע של העברת ידע וטכנולוגיות גרעיניות.

חשש פקיסטאני מתקיפת מתקניה הגרעיניים?

11. פקיסטאן עושה לרכוז מירב הנתונים על הפצצת כור ה"אוסיראק" בעיראק, ככל הנראה על מנת לבחון מה ניתן לעשות מצידה, כדי לסכל אפשרות התקפה צבאית על מתקניה הגרעיניים. במהלך שנת '80 התפרסמו בעתונות הבינ"ל ידיעות על כוונה הודית לפעולה כזאת. ממקור מוסר נמסר בתחילת '80 כי ממשלת הודו גמרה בדעתה לבצע פעולה צבאית נגד מתקניה הגרעיניים של פקיסטאן, לאחר שנוכחה כי פקיסטאן מגבירה מאמציה לבצע בהקדם ניסוי גרעיני (אפשר שהידיעה היתה מגמתית).

8

סודי ביותר

(כולל חומר כמוס ורגיש)

משרד החוץ
המרכז למחקר
ולתכנון מדיני

הפעילות הגרעינית הסורית

עוֹתֵק 1 ..... מתוך 4
במסמך זה 2 עמ'

כללי

1. התוכנית הגרעינית הסורית מצויה בחתוליה. אין עדין לסורים כל מחקן גרעיני ומאגר כוח האדם הסורי בתחום זה הינו זעום.
2. סוריה אישרה את ה-N.P.T בספטמבר 1969 אך לא מילאה עד כה את הוראת האמנה באשר לחתימה על הסכם פיקוח מקיף עם סבא"א.

נתונים

3. בראשית 1978 הוציאה הועדה הסורית לא.א מכרז להכנת תוכנית אב להקמת תחנות כוח גרעיניות ותשתית ליצור דלק גרעיני. למכרז ענו חברות מבלגיה, צרפת, שבדיה, שוויץ, וארה"ב, אך עד כה טרם בחרו הסורים בחברה שתבצע את הפרוייקט.
4. באמצע יוני השנה נערכה בדמשק הועידה הערבית הראשונה בנושאי גרעין. במהלך הועידה מסר שר החשמל הסורי כי תחנת הכוח הגרעינית הראשונה שתקים סוריה תופעל ב-1991.
5. לסוריה הסכם שיתוף פעולה גרעיני עם הודו אשר נחתם במאי 1980. סוכם בו על חילופי ידע וצוותים טכניים.
6. מספר ידיעות, מסרו בעבר על פעילות גרעינית חשאית המתבצעת ב"מכון למחקרים ולימודים מדעיים" הכפוף למשרד ההגנה הסורי (אשר בו מתנהלת פעילות מדעית בחומרים שונים - רפואה, פיסיקה, כימיה). ידיעות אלו לא אומתו.

טודי ביותר

- 2 -

הערכה

ניכרת מגמה סורית ברורה להתחיל במהלך עשור זה בפיתוח תשתית גרעינית מסודרת. בנתונה של סוריה, קשה לדבר היום על סיכוי להשיג אופציה גרעינית צבאית עצמאית. בעשור זה (אין גם מידע על מחשבה סורית בכיוון זה).

הערה: הידיעות החוזרות ונשנות על רצון סורי / נכונות סובייטית, להעניק לדמשק ערובה כלשהי למקרה של התפתחות צבאית קיצונית או על התחייבות סובייטית במסגרת הסכם הידידות עם סוריה (8.10.80) אין ככל הנראה על מה לסמוך.

הפעילות הגרעינית הלובית

נתוני הפעילות

1. פעילות המחקר ותפיתוח הגרעיני בלוב והקמת תשתית מדעית-טכנית מצויים בראשיתם. הסגל המקצועי מצומצם ונעשים מאמצים לגייס כוח אדם זר ולהכשיר סגל מקומי. בינואר 1981 הוקם מינסטריון לאנרגיה גרעינית שהיבנו הסמכות האזרחית הגבוהה בנושא.
2. לוב אישרה את ה-N.P.T. במאי 1975, ביולי 1980 חתמה על הסכם פיקוח מקיף (SAFEGUARDS AGREEMENT). עם סבא"א.
3. על פי הסכם משנת 1977 מקימה בריה"מ בתג'ורה (30 ק"מ מזרחית לטריפולי) מרכז למחקר גרעיני ובו כור מחקר בהספק של 10 מגהווט המוזן באורניום מועשר ב-90%, וכך מתקנים נוספים. הקמת הכור עשויה להסתיים כבר בשנת 1982. (על פי ידיעה עדכנית ממקור טוב, אפשר שהסובייטים שוקלים שימוש באורניום מועשר בשעור נמוך יותר).
4. ב-1978 חתמה לוב על הסכם עם בריה"מ לאספקת תחנת כוח גרעינית בהספק של 440 מגהווט שתוקם על חוף מפרץ סידרה (בין בנגזי לטריפולי). ככל הנראה עדיין לא הוחל בבנייתה וסיומה צפוי אם כן לא לפני סוף העשור. בריה"מ שואפת לשלב בפרוייקט גם חברות מערביות, ועד כה ידוע על התקשרויות עם חברות מפינלנד, אוסטריה וצרפת, שתספקנה מערכות שונות וציוד עזר. גם חברה הודית הוזכרה כשותפה אפשרית לעבודות התשתית.
5. לוב עוסקת בחפושי אורניום בשטחה. על פי הודעת נשיא ניג'ר באפריל השנה, מכרה ארצו ללוב (עד ינואר 1981) 450 טון אורניום. אפשר שהוסכם על סך כולל כפול מהיקף זה. יתכן כי חלק מן האורניום נרכש עבור פקיסטאן.

6. בשנים האחרונות ביצעה כנראה לוב נסיונות להשגת טכנולוגיות רגישות.
(ציווד להפרדת פלוטוניום ואף ציווד להעשרת אורניום), וכן מרכיבים שונים של מעגל הדלק הגרעיני (יצור דלק גרעיני, יצור מים כבדים), בעיקר ממדינות אירופאיות. (איטליה צרפת רפ"ג שבדיה).

7. המאמץ הלובי הבולט להשגת חומר בקיע ליצור נשק גרעיני, נעשה ככל הנראה בשנים האחרונות בכיוון פקיסטאן, לה הציעה לוב בתמורה, סיוע כספי נדיב למימון תוכניתה הגרעינית. (אין הוכחות חותכות לעסקה גרעינית מסוג זה בין לוב ופקיסטאן ואף לא ודאות לגבי הנכונות הפקיסטאנית, לשתף את לוב בפירוח מאמצי הפיתוח הגרעיני שלה).

הערכה

8. לוב פועלת במקביל בשני מכלולים. האחד - הינו בניית תשתית גרעינית מסודרת ע"י הקמת מתקנים גרעיניים והכשרת כוח אדם. השני - משורר פעילות להשגת אופציה גרעינית צבאית תוך "קיצור דרך", שעיקרו מאמץ להשגת חומר בקיע מן המוכן, אך גם ציווד ומתקנים להפקתו. אין ספק שהפעילות הגרעינית הלובית בכללותה, ובפרט זו להשגת אופציה גרעינית צבאית ב"קיצור הדרך", תוספים מקום חשוב בסדר הקדימויות של לוב ושליטה קדאפי. הצלחה לובית לממש רצון, זאת עשויה להפכה לאיום גרעיני בטווח של שנים מספר.

9. ניתן לשער כי "האידיאולוגיה" הלובית, המניעה את המאמצים לפיתוח הגרעיני ולהשגת אופציה גרעינית צבאית, שואבת משלושה גורמים עיקריים:

- א. בניית גורם כח נוסף ומכריע, בעוצמה הערבית הכוללת מול ישראל.
- ב. הרתעה בפני כוונות מצריות אפשריות כלפי לוב.
- ג. הגברת יוקרת וחשיבות לוב ומשטרה, בעולם הערבי, באפריקה, בבלמ"ז ובעיני המעצמות.

10. סיכונים מקימו של נשק גרעיני בלוב:

- א. הצבת איום גרעיני ממשי מול ישראל.
- ב. הכתבת תפיסותיה בסכסוך הישראלי - ערבי למדינות ערביות אחרות.
- ג. העברת ידע, ואולי אף חומר בקיע לארגוני המחבלים.
- ד. הפעלת איומים על שכנותיה הקרובות ובעיקר מצרים.
- ה. גיבוי למדיניות קיצונית עוד יותר, בכל הנושאים בהם הצטיינה לוב עד כה. (התפשטות, טרור בינ"ל וכו').

7

משרד החוץ
המרכז למחקר
ולתכנון מדיני

סודי ביותר

המישור האנטי סובלניטי

- א. בריה"מ והמזה"ת
- ב. ישראל כ-נכס אסטרטגי למערב
- ג. מערכת אסטרטגית בין ארה"ב ישראל ומצרים - סיכויים וקשיים

א. בריה"מ והמזה"ת

יעדים לטווח הבינוני והארוך

1. המדיניות הסובייטית הננקטת להשגת הכרה מצד מדינות ערב והקהילה הבינ"ל כמעמדה כשכך וכמעצמת-על במזה"ת, תוסיף להתבסס על ניצול הזדמנויות של ההתרחשויות בשטח. זאת מבלי ליטול סיכונים שיבשו קידום אינטרסיה. (דוגמה בולטת לכך התנהגותה במהלך "משבר הטילים").

2. בטווח הבינוני והארוך חנתרת מנסקבת להשלים תכיתור של מקורנת הדלק במפרץ הפרסי ובתיבז אספקתו בים האדום במפרץ נבאוקיאנוס ההרדי, זאת ע"י ביסנס מאזיה בפריפריה המזה"תית נכמזרח אפריקה,

3. בד בבד צפנית הגברת הנוכחנת הימית במימי הים התיכון תוך התבססנת על המאחזים האסטרטגיים בטוריה ובלוב נהסתזיענת בשרותי נלל הניתנים לה באלג'יריה בתונים ובמאלטה.

אילוצים וגורמי השפעה

4. מהלכי בריה"מ באזור מושפעים מכמה אילוצים מרכזיים הפועלים במרחב:

א. ההערכות האסטרטגית האמריקאית כלפי המפרץ-הפרסי והמזה"ת שהחלה כבר בילמי ממשל קרטנר ולובשת עתה אופי אגרסיבי יותר. הערכות זו מאימת על הישגי מוסקבה במרחב ומחייבת השקעה רבה יותר של משאבים לתמודדות עם ארה"ב באזור.

ב. מלחמת עיראק-איראן. עד כה הצליחה בריה"מ לסכל הווצרות סיכונים ממשיים למעמדה ע"י ניסיון לשמור על עמדה נייטרלית, הטומנת בחובה סיכויים טובים לבריה"מ להיות מתווכת ומשכנת שלום בין הניצנים. עם זאת לגישה זו גם צדדים שליליים, בעיקר בנכח הנזק הנגרם ליחסיה עם עיראק. על רקע זה ביצעה באפריל ש.ז. תפנית שעיקרה ביטול האמברגו על משלוחי הנשק ישירים לעיראק. סביר עם זאת ששינוי זה יהיה הדרגתי ומבוקר במגמה למבוע הכרעה עיראקית במלחמה. שכן להערכתנו מוסיפה עדיין איראן להיות יעד סובייטי אסטרטגי מועדף מבין השניים.

ג. הפילוג הנמשך במחנה הערבי שאינו נוח לכריה"מ ומקשה על קידום אינטרסיה במרחב שכן הוא מחייבה לנקוט עמדות שונות בין המדינות הקשורות בה. (סוריה לעומת עיראק למשל) מבחינה זו נתפשות באורח שלילי גם שתי המערכות של התקשרויות בינערכיות כתוצאה ממלחמת עיראק-איראן.

(1) ההתקרבות בין עיראק סעודיה ירדן ומדינות המפרץ (נהפיכתן של סעודיה וירדן לעורף לוגיסטי עיקרי של עיראק במלחמה.

(2) יסוד מועצת שיתוף-הפעולה של 6 המדינות המפותחות המכוונת להגביר בטחונן כנגד איראן אך מהווה גם מעין גלגול חדש של "תורת מונרו" למפרץ, בקובעה כי יש להשאיר המפרץ למפרציות, דהיינו למנוע נוכחותן והתערבותן של המעצמות הגדולות [כולל בריה"מ] בו.

הישגים בפריפריה

5. המאחזים בפריפריה מהננים יסוד ומסד בהתבססות הסובייטים באזור בשנים האחרונות:

א. בשנה האחרונה ביססה בריה"מ את מאחזה באפגניסטאן, המרחיב השוליים הבטחוניים שלה בדרום ויוצר "מקפצה אסטרטגית-סובייטית" לעבר איראן והמפרץ הפרסי. (כחלק מכך תוגבר גם המערך הסובייטי בטרנס-קאווקאז).

ב. בתגובה על הגברת הנכחות הימית האמריקאית-מערבית באוקיינוס ההודי, הוגברה הנכחות הימית הסובייטית שם.

ג. במשכת בקצב איטי אך בהתמדה העמקת האחיזה הצבאית בקרן אפריקה תוך השענות על שני צירים מרכזיים: אתיופיה ורד"ת - עמן יש לכריה"מ חוזי ידידות - והרחבת הנכחות הצבאית בסביבתן [האיים סוקוטרה ופרים ואיי דחלק].

ד. במשכת החדירה הצבאית לצפון תימן, כאשר מתחילת '81 מובחנת על ידה בנוכחות הצבאית הסובייטית ובאספקת בשר לצבא התימני.

ה. במכלול זה יש להצביע גם על כינוס הפסגה המשולשת של מנהיגי לוב, רד"ת ואתיופיה (17-19 אוגוסט) ו"הסכם הידידות" שנחתם ביניהם. שיתוף הפעולה הכלכלי (ובעיקר הסיוע לאתיופיה) שבדון בכינוס מצביע כי הוא התקיים בהשראה סובייטית; ומכל מקום העובדה שהמפגש שימש גם בימה להוקעת המדיניות האמריקאית ויעדיה באזור מהווה הישג סובייטי, בהמחישו את מעמדה של בריה"מ במרחב.

שיפור היחסים עם "קליאנטים" מסורתילים והתפתחות כלפי ירדן

6. לצד ההתבססות בפריפריה השיגה בריה"מ בשנה האחרונה הישגים בקידום יחסיה עם סוריה, לוב וירדן ושיפרה האוירה עם עיראק. במקביל נשמר הקשר המיוחד עם אש"ף.

א. סוריה - מאז חתימת חוזה הידידות מצויים היחסים בין הצדדים בקו עליה מתמיד, כשביטויים מהצד הסובייטי יתר הענות לבקשות בשק, הגברת הנוכחות הצבאית בסוריה וחיזוק הנכונות הסובייטית לחוש לעזרת דמשק, אם תסתכן במלחמה עם ישראל. אלמנטים אלה באו לביטוי בעיצומו של "משבר הסילנים" (שטרם הסתיים) והופגו ע"י התרגיל המשותף בתחילת יולי. מהצד הסורי נראת שגוברת הנכונות למתן שרותים אסטרטגיים לבריה"מ בתחומי סוריה.

ב. לוב - במערכת היחסים בין בריה"מ ללוב חלה בחודשים האחרונים התפתחות מרחיקת לכת, הניזונה מתחשש הלובי הגובר מפני ציר צבאי מצרי-סודאני המתגבש בגד לוב בגיבוי אמריקאי, ומהעמדה הנוקשה שמפגין ממשל רייגן כלפי משטר קדאפי. סימנים של התפתחות זו היו ביקוריהם הסמוכים של קדאפי וג'אלוד במוסקבה (אפריל - יולי '81) הסכמי רכש צבאי חדשים; ביקור קבוצת כלי שיט סובייטיים בלוב (25-30 יולי) לראשונה מאז עליית קדאפי לשלטון ב-1969 והפלת 2 מטוסי סוחוי-22 לובים ע"י מטוסי F-14 אמריקאיים בקרבת חופי לוב (19 אוגוסט). לכל המכלול הזה עשוינות להיות השלכות על זרוז חתימת חוזה הידידות בין שתי המדינות, ובמקביל פתיחת דף חדש בתחום היחסים הצבאיים ונכונות לובית למתן שרותים אסטרטגיים - יתכן זמניים כשלב ראשון - לבריה"מ בתחומי לוב.

ג. עיראק - החל מאפריל '81 מסתמן תהליך של שיפור הדרגתי ביחסי בריה"מ-עיראק, זאת בעקבות הסרת האמברגו הסובייטי על אספקה צבאית ישירה לעיראק (שחוטל עם פרוץ המלחמה במפרץ) ברקע לכך ענינה של מוסקבה לעצור הסחף ביחסים עם עיראק, [עימה קיום חוזה-ידידות], למתן הפניה העיראקית למערב ולשבש התקרבות בגדאד לנושיבגטון [בעיקר לאור המגעים בין הצדדים לאחר הפצת הכור]. כן יתכן שיש בכך ביטוי לאי-נחת סובייטית מהעודד המקדמות ממשית ביחסים עם איראן.

ד. ירדן - ביחסי בריה"מ-ירדן חלה התפתחות משמעותית עם ביקור תמלך חוסיין במוסקבה [26-29 מאי '81] ואפשרות חתימת עסקת הנשק הראשונה בין שתי המדינות [מספר סוללות טק"א ביידות מדגם ס.א-6 וס.א-8 וכמה תומת"ים נ"מ Z.S.4L 23x4]. לצד המשמעות הצבאית שיש לעסקה לגבי ירדן מהווה ההתקשרות הירדנית עם בריה"מ הישג מדיני סובייטי חשוב בעיקר כלפי ארה"ב.

אש"ף בריה"מ

1. לאש"ף ולבריה"מ קשרים הדוקים הנובעים מאנטרסים הדדיים: אש"ף נזקק לסיוע מדיני וחומרי מבריה"מ, ואילו בריה"מ רואה בנושא הפלסטיני ובאש"ף מכשיר רצוי לקידום האנטרסים שלה במזה"ת כנגד האנטרסים של ארה"ב והמערב ברחבי העולם בכלל ובאזור המזה"ת בפרט.

2. לאש"ף משרד רשמי במוסקבה, שקיים מאז יוני 1976, והוא מואמן לועד לסולידריות האפרו-אסיאתית, ביולי '81, פרסמה הידיעה שבריה"מ שוקלת להעלות את מעמדה הנציגות של אש"ף לשגרירות. בריה"מ מכירה באש"ף כמיצג בלעדי של העם הפלסטיני ומשלחות אש"ף מקיימות ביקורים רשמיים בבריה"מ.

3. בנוסף לגיבוי מדיני לאש"ף, המתבטא בקידום מעמד אש"ף במוסדות בינ"ל ובהצהרותיה בדבר הזכויות של העם הפלסטיני, ובמיוחד בדבר הקמת מדינה פלסטינית בשטחים שיפובו ע"י ישראל, מעניקה בריה"מ לאש"ף סיוע צבאי ומקיימת אימונים צבאיים ללוחמיו בתחומה ובתחומי גרורותיה.

4. אופי יחסים זה בין אש"ף לבריה"מ מבהיר את מעמד הארגון כאמצעי בידי בריה"מ לקדם את מטרותיה באזור, אחד האנטרסים של בריה"מ הוא להחליש את מעמדה של ברית נאט"ו ברחבי העולם, הטרור הבינ"ל, שלאש"ף יש חלק עיקרי בהכורבתו דרוש לאסטרטגיה סובייטית זו בשל תרומתו לערעור יציבותם של משטרים שאינם קומוניסטים [מעורבות אש"ף באפריקה ובאמל"ט]. אש"ף גם מהווה גורם המאיים על משטרים ערביים שמרניים (מפרץ) תמיכת בריה"מ באש"ף גברה עם תחילת מגעי השלום בין ישראל ומצרים, כשאש"ף הצטרף לחזית הסירוב הפרו-סובייטית הסיוע-הסובייטי לאש"ף זוכה מהנחת מוסקבה שאש"ף יוכל לשמש יחד עם גורמים רדיקליים ערביים בנספים במזה"ת אמצעי להכשלת מהלכם מערביים. על רקע זה אפשר להבין את בכובות בריה"מ לספק לאש"ף ציוד צבאי ולאמן את המחבלים בהפעלתו.

5. סיבה בנספת לסיוע הסובייטי היא שלאש"ף, כארגון גג למחבלים הרואה עצמו תנועת שחרור לאומית, אין כל מחויבות של מדינה לשמור על חוקים בינ"ל ולציית להם. לפיכך בריה"מ מנצלת דו-פרצופיותו של אש"ף (גורם מדיני וטור ריסטי), לקידום מטרותיה היא בחתירתה תחת משטרים פרו-מערביים במזה"ת בפרט ובזירה הבינ"ל בכלל.

6. אש"ף מצידו יוצא בהצהרות תמיכה למדיניות ההתפשטות של בריה"מ (אפגניסטאן) ובמקביל מגבה את פעולותיה של ארה"ב נרואה בהם סכנה "להתפשטות האמפריאליזם המערבי" (אש"ף הזדרז לגנות את הפלת המטוסים הלובים ע"י האמריקנים).

ב. ישראל כ-נכס אסטרטגי למערב

התרומה הפוטנציאלית

1. את תרומתה הפוטנציאלית של ישראל לאינטרסים מערביים, ניתן לסווג לשתי קטגוריות התייחסות:

הקטגוריה הפסיבית

א. כמפה העולמית החצויה למזרח ולמערב, מהווה ישראל דגם של חברה דמוקרטית, מודרנית פרו-מערבית ובעלת ממשל יציב, שמקומה הגיאוגרפי יוצר בפועל חיץ כנגד מגמות ההתפשטות הסובייטית באזור וטריז גיאוגרפי/פוליטי, הכולם פריסה רצופה של תנועות אסלאמיות ראדיקליות במרחב.

ב. עוצמתה הצבאית* משמשת גורם מאזן ומרסן בטיבה ערבית בלתי יציבה, עוצמה זו [נדגימנית] מקריבים על ההתרחשויות הבינערכיות ומאלצים את גורמי הכוח הערביים בזירה לשקול דעת, זהירות והתחשבות במהלכיהם הפוליטיים/צבאיים.

ג. שילוב העוצמה הישראלית עם מקומה הגיאוגרפי/פוליטי של ישראל הופך אותה למרכיב אפשרי במערכת פרו-מערבית כנגד המשך החדירה של בריה"מ לאזור ו/או כדי לערוב להמשך אספקת הנפט מהמפרץ הפרסי והמזה"ת למערב, במילים אחרות, לישראל יתרון אסטרטגי העשוי לחפנת על "עקב אכילס" של הברית הצפון אטלנטית בנדבך הדרומי שלה [צרכי היריבות בין יוון ותורכיה] ולחזק צלע רופפות זו. בד בבד מהווה העוצמה הצבאית של ישראל גורם בהערכת המצב של בריה"מ (נ"ברית וורשת) ביחס להעתקת כוחות לאגן המזרחי של הים התיכון ולגבי התערבות בסכסוכים ובמוקדי מתיחות במדינות שכנות,

ד. תרומתה הפוטנציאלית צמודת גם בהיותה מדינה תעשייתית מפותחת בעלת כושר ייצור אזרחי וצבאי, עם כח-אדם מיומן ומגוון המיוצג אנריאבטציות טכנולוגיות שונות [כולל סובייטיות], יתרון זה כולט במגזר הצבאי - בהכרת מערכות בשק סובייטיות וביכולת פיתוח אמל"ח משולב המתבסס על ביסיון מערבי ומזרחי. בפועל מייצאת ישראל למערב טכנולוגיות צבאיות מתקדמות ומושיטה סיוע בטחוני ואזרחי/טכני רחב לעשרות מדינות ב"עולם השלישי" באפריקה, אסיה ואמל"ט, כאשר סיוע זה מתיישב בחלקו עם האינטרס המערבי למנוע הנוצרות חלל בתחום זה, העשוי להתפשט ע"י בריה"מ וגרורותיה,

* לסעיפים ב' ו-ג' זיקה גם לקטגוריה האקטיבית. (ראה בהמשך).

הקטגוריה האקטיבית

בהיבט אסטרטגי יכולה ישראל להשתלב במערך הגנה אקטיבי של מדינות המערב במרחב:

- א. על בסיס המאפיינים והיכולת שנמנו בקטגוריה הפאסיבית.
- ב. יכבדוך במערך של מדינות פרו-מערביות.

בהיבט הצבאי אופרטיבי

א. תשתית לוגיסטית

1. שרותי גמל ליחידות אויר וים (דלק, אספקה, חלפים ועוד).
  2. שימוש בבסיסים כנקודת זינוק קידמית.
  3. אחסנה מוקדמת (PREPOSITIONING) של אמל"ח וציוד צבאי עבור ס חות הפריסה המחירה (R.D.F).
- ב. מתן סיוע באמצעות שליטה ובקרה ימיים ואוויריים.
- ג. מודיעין [התראה, מל"מ ומודיעין-טכני].
- ד. הפעלת כוחות במסגרת מבצעים משותפים על המערב רק כאשר קיימת זהות אינטרסים מלאה בין אלה של ישראל לאלה של המדינות המשתתפות.

ג. מערכת אסטרטגית-אזורית בין ארה"ב ישראל ומצרים - סיכויים וקשיים

1. באורח בסיסי בתפשת ישראל ע"י ממשל רייגן כבעלת ברית אסטרטגית במרחב שיש לטפחה ולהעניק לה גיבוי, לפיכך גם סביר שהוא שואף ליישב המחלוקות האחרונות שהתגלעו עמה ול"שכוח" מהר את פרשת "השהיית המטוסים".
2. עם זאת המשקע השלילי שהנתירה פרשה זו ביחסי ישראל-ארה"ב וחילוקי הדעות הצפויים ביחס ליישום האוטונומיה כמנו גם הלחץ המצרי והגורם הסעודי - כולל נושא ה"איווקס" עשויים לשמר בעיגותינת מסוימת ביחסים בין ארה"ב וישראל.
3. על רקע זה אפשר שוודקא במישור האסטרטגי נותר פתח להבנה שניתן לטפחו ולהרחיבו. נקודת המוצא לכך יכולה להיות הגישה הבסיסית של הממשל בדבר הצורך בבלימת שאיפות ההתפשטות של ברית"מ במזה"ת. ללא ספק עפ"י תפישה זו חשובה ישראל כבעלת ברית אמינה שיש לה גם עוצמה בלתי מבוטלת. בנסיבות מסוימות ניתן יהיה גם לבצל את שרותיה למטרות מוגדרות.
4. באותו אופן אפשרי [תאנרטיית לפחות] להרחיב מבנה אסטרטגי זה בין ישראל וארה"ב גם למצרים, זאת על בסיס מבנה משותף הקיים בין שלושת הצדדים בשני משורים מרכזיים:
  - א. בתחום תהליך השלום.
  - ב. בהכרת הצדדים בסכנת ההשפעה הסובייטית במרחב.כן ניתן להצביע על היתרונות הצבאיים שיצמחו לארה"ב ממשולש אסטרטגי כזה בו משלימות העוצמה הצבאית הישראלית נאמיבנתה את היתרון הגיאוגרפי המצרי כלפי מרחב ים-סוף והמפרץ הפרסי.
5. טעון כזה יכול לקזז במידה מסוימת הגישה בממשל כי "על אזור המפרץ בלתי ניתן להגן מישראל" - ולכן יש הכרח להתחשב בגורם הסעודי. מערך אסטרטגי כזה יכול להשען על מרכז-כובד אמריקאי שלשתי צלעותיו זיקה ישירה אליו [וממילא עקיפה כיניהן].

6. צעד ראשון בכיוון של ש"פ צבאי-אסטרטגי כזה יכול להיות הסכמה משותפת לתשאר:ת חלק מצווד התשתית בשלושת שדות התעופה ובמתקנים צבאיים אחרים בסיני ע"י ישראל, תמות נכונות מצרית לאפשר שימוש ישראלי (כמו גם אמריקאי) בשעת חירום במתקנים אלו, זאת כתיאום עם ארה"ב ועל דעתה.

7. אנפן אחר של שיתוף כזה יכול להיות בתחום המודיעין הצבאי ע"י חילופי מידע והערכות בין הצדדים על התנועות הסובייטיות במרחב ופעילות גורמים רדיקליים באזור [לנב, רד"ת, אש"ף נעוד],

8. על מנת להקל על מצרים לקבל רעיונות אלה וכדי להקנות חוד הביקורת הפנים-מצרית, הערבית והבינ"ל הצפונית בגדה, צריכה מסגרת כזאת [לפחות בשלבי התהוותה הראשוניים] להינתן חשאית ומבוססת על בדידת כלים ויכולת פעולה לשעת חירום. במילים אחרות יש לשים הדגש על אנפציה לקראת העתיד ולא על פעילות הפגנתית בהווה, המזמינה לחצים.

9. חרף הסיכונים הקלונשים לקבלת הצעה כזו ע"י מצרים, הרי שעצם הצגתה עשויה להעמיד במבחן את כוונותיה של האחרונה.

13/11

אזור הקרליבים ואפריקה - הצעות לשיחת שה"ח עם מזכיר המדינה

" במאי נדון בג'נבה, בין מר MACFARLANE לבין ה"ה קמחי ובן-חורין, שתוף פעולה בתחומים שונים בשני אזורים אלה, בעיקר בשטחי פיתוח מים ופיתוח חקלאי חברתי.

לישראל מסורת ארוכת ימים ונסיון מגוון וחיובי בסיוע מקצועי באפריקה ובאמריקה הלטינית. סיוע זה מתבטא בתכנון פרויקטים כפריים, בעבודת טכנאים ישראלים בפרוייקטים מקומיים ובינלאומיים, בהדרכת טכנאים מקומיים בקורסים מיוחדים הן בישראל והן באותן ארצות עצמן. כל אלה ברמה מתחכמת.

הנושאים רבים מדי כדי לפרטם כאן, אבל אזכיר למשל גם את שטח הרפואה. האימפקט של סיוע זה, גם מבחינת הנושא וגם מבחינת ישראל היה - והנך מצויין. במדינות רבות עומדים על כך שדוקא ישראלים יבואו, גם בגלל מיומנותם ומעשייתם, גם בגלל גישתם הבלתי מתנשאת, וגם מפני שאין ישראל מייצגת כל "איום" כפי שמזהים אותה עם נוכחות גדולה מדי של אזרחי מעצמות.

שתוף פעולה זה נמשך כהחלט גם עם מדינות אפריקאיות שניתקו יחסים אתנו בשנת 1973. דרך אגב, הוא כולל גם סיוע טכני בשטחי בטחון (security + defence). אנחנו חושבים שהפעילות הישראלית משתלבת עם אינטרס מערבי כללי.

מבחינת הדרישות המופנות אלינו, הרעיונות הקיימים אצלנו והמאגר של כוח הכשיר (qualified) אדם הקיים אצלנו יש לנו להרחיב את הפעולות בהרכב. הקושי נובע מהעדר אמצעים מסוג אחר.

מר מקפרליין הסדיר לשבוע הבא פגישות למשלחת קטנה בראשות מר בן-חורין, ואני רוצה שתדע שנשמח לפתוח בשיתוף פעולה יציב ומתרחב עם ארה"ב בתחומים אלה בדרך בילטרלית ומולטילטרלית כאחד, ועל פי עדיפויות משותפות.

אמריקאי

ירושלים, כז' אב התשמ"א
27 באוגוסט 1981

הנדון: עיראק - כמרכיב במערכת האיומים על אינטרסי ארה"ב במז"ת

1. במחצית השנה האחרונה אנו עדים לתהליך חיזור אמריקני אחרי עיראק (הכולל בין היתר: מאמץ להגיע לדיאלוג מדיני; ולחדוש היחסים הדיפלומטיים; מתן אשור לאספקת פריטים צבאיים שהיו אסורים בעבר; נקיטת עמדה פרו-עיראקית במועכ"ט לאחר הפצת הכור תוך תאום וכו'). נקודת המוצא האמריקנית נעוצה בהנחה כי ניתן לנתק בהדרגה את עיראק ממעגל ההשפעה והקשרים עם מוסקבה ולנטרלה כגורם המאים על אינטרסי ארה"ב באזור המפרץ.

2. להערכתנו לוקה נקודת המוצא האמריקנית במשאלת-לב ובהתעלמות מסוימת מהגורמים והשקולים המשפיעים על מדיניות בגדאד. אנו גורסים כי אין להעלות על הדעת הנתקות אופרטיבית ממוסקבה בשל הסכנות העקרויות הבאות:

ראשית - קרבתה הגיאוסטרטגית של בריה"מ לעיראק.
שנית - מרביתו של הארסנל העיראקי מבוססת על מקורות אספקה סובייטיים ו/או מזארי"ם. המלחמה המתמשכת עם איראן מגבירה תלות זו. (במרוצת חודש אוגוסט 81 קימו הסובייטים קרוב לעשר טיסות תובלה בהפרשים של 4-3 ימים בין טיסה לטיסה, ובהן נשק וציוד וכנראה גם מסוסי קרב מסוג מיג - 25. טיסות אלו באו לפי הנראה בעקבות שפור היחסים בין בגדאד לבריה"מ לאחר בקורו של הסגן הראשון של רוה"מ עיראק טה יאסין רמדאן בחודש יולי במוסקבה). לפי ידיעות בלתי מאושרות מתבצעת אספקת הנשק הסובייטי לאו דוקא לפי חוזים שנחתמו לפני המלחמה ובכך סטיה ממדיניותה המוצהרת של מוסקבה עד כה, והתפתחות חיובית מבחינת עיראק.

שלישית - בתוך מפלגת הבעת' בצמרת המשטר מצויים גורמים הרואים במדיניות צדאם חוסין כלפי המשטרים השמרנים קו טקטי בלבד. (לאחרונה גם הגיעונו ידיעות על בקורת נגד צדאם חוסין במפלגה על יחסיו המשתפרים עם השמרנים הערבים ועל פתיחותו למערב. אין זו בקורת מסוכנת, אך היא מצביעה על המגמות השוררות מבלי יכולת להעריך את משקלן).

רביעית - מבחינה אידיאולוגית-בעת'ית וכזיקה לעקרונות "העולם השלישי", שאותו מתימר עדין נשיא עיראק למנהיג, אין המערב אלא מקור לרכישת טכנולוגיה מתקדמת, אך לא בן-ברית מדיני או אסטרטגי. מבחינת-תכניה קרובה האידיאולוגיה הבעת'ית לתפיסות הגוש-המזרחי. (בפרספקטיבה זו יש אולי לראות את חתימת החוזה הסובייטי-עיראקי לש"פ בתחום החנוך שנחתם בסוף יולי ש.ז. לפי הערכות מהיעין יש לראות החוזה בהקשר

ההתקרבות המחודשת המסתמנית בין שתי הבירות לאחר תקופת קפאון ממושכת).

חמישית - מבחינה בינערבית חיבת עיראק לשמור על הממד המהפכני-רדיקלי שלה לטווח הארוך, מתוך התפיסה הבסיסית של הבעת', כי בסופו של דבר, במאבק על מנהיגות עולם ערבי מלוכד תכריע "המהפכנות" הערבית את ה"שמרנות" ולא להפך. המחנה השמרני יכול איפא, לשמש בן-ברית לשעה לאור נסיבות ויעדים טקטיים.

3. שקולי הקבע העיראקיים דלעיל, בהצטרפם לאמביציות העיראקיות במפרץ ובעולם הערבי בכלל (הגמוניה במסוה של בלמזיו"ת ערבית) מנוגדים למאמצי ארה"ב לגבש אסטרטגיה אנטי-סוביטית כדי להבטיח את אינטרסי המערב באזור.

4. אין להערכתנו, ולהערכות גורמים מודיעיניים אחרים סכוי לנצחון עיראקי בשדה-הקרב האיראני. גם התמוטטות צבאית איראנית לא תאפשר לעיראק להשתלט על מדינה בגודלה ובהקפה של איראן ולהכתיב את תנאיה. מצד שני יש לציין כי המשך הכבוש העיראקי של אזור חיוני איראני או הסדר מדיני מילמלי אליבא דבגדאד עלול להיות מתורגם ע"י צדאם חוסין להשג מדיני אשר יתן אותותיו בזירה הקרובה - זירת המפרץ. למרות העובדה שמבחינה אוביקסיבית לא יתכן "נצחון" משמעותי עיראקי, יחתור נשיא עיראק לגבש את הדומיננטיות במפרץ עפ"י עקרונות ה"אמנה הלאומית" שפרסם בפברואר 1980 כתגובה ל"דוקטרינת קרטרי". (איטור על נוכחות זרה במולדת הערבית הגוררת סנקציות כנגד כל משטר שיפר אטור זה). ההשלכות של עקרון זה הינן בין גורמי המכשלה העקריים של ארה"ב באזור המפרץ.

5. בסכום:

- א. גם אם הולכת ומתהווה בשעת בינים זו "תדמית חיובית" לעיראק בעיני וושינגטון תהיה זו אשליה להניח כי צדאם חוסין ויתר על תכניתו להגמוניה עיראקית במפרץ.
- ב. כל מאמץ אמריקני לבנות תשתית אסטרטגית בהתבסס גם על מרכיב עיראקי טומן בחובו, להערכתנו, סכנה של יתר רדיקליזציה בעמדותיהן של מדינות המפרץ וסעודיה בראשן.
- ג. המשך תהליך החזור האמריקני אחרי צדאם חוסין מחזק את מעמדו כ"עבד אל-נאצר חדש" המתמרן בין מזרח למערב, ואשר בסופו של דבר יוכח כבר נזק גדול יותר בהערכות האמריקנית נגד מגמות בריה"מ מאשר כנכס מערבי. אין זה מקרי, שמדינות המפרץ מנצלות את קשייה הנוכחיים של עיראק כדי להתארגן בנושאי בטחון ופנים. החשדנות האינהרנטית ממגמותיה של עיראק המהפכני אינה טעונה הוכחה

ד. צדאם חוסין פגוע ומושפל מכחינה אזורית, עדיף להערכתנו, לאינטרסיה
האזורים של ארה"ב מאשר צדאם כעל-השגים בזירה האיראנית או צדאם
המשוקם והחוזר לאיתנו בעולם הערבי, המוסלמי ובעולם השלישי, אפילו
בסיוע מערבי.

נכתב ע"י דוד אפק - מנהל ערב 3.

המזה"ת והעולם הערבי - מוקדים של אי-יציבות וסכסוכים

1. המזה"ת הוא אחד האזורים האסטרטגיים הבלתי-יציבים והאכספלוזיביים ביותר בעולם. מוקדי אי-היציבות, המתוחות והסכנה, המעוגנים בתנאים הבסיסיים שבתוך האזור וביחסים בין מדינות ערב לבין עצמן, הם:

- משטרים רופפים וטנצילאל מהפכני פנימי על רקע של עוני, נחשלות, פערים חברתיים עמוקים, האופי האנטי-דמוקרטי והעריץ של רוב המשטרים ככולם.
- כוחות מתוך האזור החותרים להשתלט על ארצות ערביות תחת הכיסוי האידיאולוגי של פאן-ערביות ורדיקליזם חברתי.
- מאבק בין הכוחות הערביים על מנהיגות והגמוניה.

2. כל משטר ערבי מתמודד קודם כל בבעיות שבארצו ובשכנותו הקרובה ומעניק לבעיות אלו עדיפות על הפאן-ערביות ועל גישתו בעניינים כלל-אזוריים. כזהו המצב מעיראק ועד למרוקו ומסוריה ועד לסומליה. אולי יוצא מכלל זה רק קדאפי המנסה לכחוש ברחבי העולם הערבי ובאפריקה ואף מעבר לכך - מתוך מניעים בלתי-רציונליים וקנאיים.

3. המשטרים הערביים החלשים ביותר הם בלבנון, סודאן, וח'למן. בפני בעיות חמורות עומדים גם שליטי מרוקו, סומליה, חלק מהמפרציות, וקשיים פנימיים בלתי מבוטלים יש גם בתוניסיה, עיראק (הקשיים גברו עקב המלחמה באיראן), סוריה (ההתנגדות המוסלמית-סונית לא מוגרס). אותות אי-נוחות מגיעים מדי פעם מירדן ואפילו מצרים (מתח בינעדת, איום מוסלמי לטווח יותר רחוק - אם תגבר מצוקת התמונים, אופוזיציה מדינית ומצד בעלי מקצועות חופשיים - עורכי הדין).

4. הפאן-ערביות אינה חורגת מתחום ההצהרות. מדינות ערביות (סוריה, לוב) תומכות באיראן נגד עיראק הערבית. רד"ת ולוב הערביות-מוסלמיות נכנסו לברית עם אתיופיה הנוצרית נגד מדינות ערביות-מוסלמיות אחרות (סומליה, סודאן, עומאן, מצרים).

5. המחנות במישור הבינערבי פחות מגובשים משהיו ב-1980, הן במחנה המרכזי והן ברדיקלי.

6. במחנה המרכזי יש בינתיים ליכוד רק במסגרת סעודיה והמפרציות (המועצה המפרצית לש"פ) ואילו עיראק הביעה מורת-רוח פומבית משתה"פ המפרצי ושורת מתיחות גלויה למדי (כולל לחצים) בינה לבין כווית, ומתיחות סמויה בינה לבין סעודיה (לרבות בנושא מחירי הנפט). היחסים בין ירדן לסעודיה הצטננו לאחרונה (גם בגלל העדיפות הסעודית ליחסים עם סוריה) וחוסיון אף נתון ללחצים פנימיים נגד בריתו ההדוקה עם עיראק.
7. את התרופפות חזית העמידה האיחנה הרדיקלית והסטת הדגש מן האיבה לישראל לעבר האיבה לארה"ב ממחיש הציר המשולש רד"ת-לוב-אתיופיה. חברות אלג'יריה בחזית העמאית האיחנה הינה בעיקר הצהרתית. אלג'יריה רואה במורת-רוח את בחישות קדאפי במאוריסניה, סהרה המערבית ואפריקה ואת השיפור הטקטי לוב-מרוקו (קדאפי אף ניסה לתפוס שטחים אלג'יריים במדבר).
8. נמשך ניתוק היחסים הדיפלומטיים בין סוריה לעיראק, בין עיראק לבין לוב ובין סעודיה לבין לוב (על רקע מלחמת המפרץ). הניגוד בין בגדאד לדמשק הוא בסיסי. בין סוריה לירדן איבה הרוחשת מתחת לפני השטח. בלבנון אין התקדמות לפיוס לאומי ולהבנה בינערבית על אף מאמצי ועדת המעקב הבינערבית. בין מרוקו לפוליסרין נמשכת הלחימה ואין התחלה של הבנה, על אף החלטת פסגת אח"א לקיים משאל-עם בסהרה המערבית. בניגוד בין מרוקו לאלג'יריה לא יושב אף שהוא בולט פחות.
9. מצרים לא הצליחה לשקם ואף לא לשפר את יחסיה עם העולם הערבי - פרט לסודאן, עומאן וסומליה. אפילו סעודיה המתונה כביכול לא ריככה למעשה עמדתה כלפי סאדאת, כל עוד הוא דבק בקמפ דייוויד.
10. למלחמת איראן-עיראק לא נראה קץ ואף לא לאנדרלמוסיה הרצחנית בתוך איראן.
11. כל זאת ללא קשר בסכסוך ערב-ישראל וללא סיכוי של שיפור ממשי בטווח הנראה לעין.

13.8.81

12
ש מ ר

ל ו ב

לוב של קדאפי ממשיכה להוות גורם הממלא, בעוצמה גוברת, תפקיד שלילי במזה"ת ומעבר לו. תפקיד זה מתבטא בפעילות נגד תהליך השלום, בסיוע ועידוד לתנועות טרור, בערעור היציבות ע"י חתרנות נגד משטרים בעלי מגמות מנוגדות לאלו של לוב ובקידום מגמותיה של בריה"מ באיזור.

1. לוב ותהליך השלום

מתוך עמדה עקרונית המנוגדת לכל הסדר שיש בו משום השלמה ערבית עם קיומה של ישראל הפכה לוב לגורם פעיל המנסה במיטב יכולתו למנוע התקדמות תהליך השלום ולהכשיל את אשר כבר הושג באמצעות הסכמי ק.ד.. למען השגת יעדים אלה פועלת לוב, כשהיא מקצה המשאבים הנחוצים. תוך שלוב מספר שיטות.

- סיוע ועידוד לכל גורם שמטרתו מלחמה בישראל כאש"ף ואחרים.
- חתרנות נגד המשטרים במצרים וסודאן.
- פעילות דיפלומטית ערבית במסגרת חזית הסירוב ומחוץ לה.

2. לוב-לבנון-אש"ף

בלבנון ממשלה לוב וממשיכה לממש הבטחותיה לסיוע צבאי וכספי לכל ארגוני המחבלים והשמאל (המוסלמי) בלבנון. בכך הופכת לוב בהדרגה לגורם הנוכח בזירה הלבנונית. לוב מנסה להרחיב נוכחותה ע"י הצעותיה החוזרות ונשנות לממשלת לבנון למתן מטרייה אוירית לשמי לבנון.

הנוכחות הלובית בעיקר באם תורחב, עלולה להוות גורם מסבך ומקשה הן מבחינת המאמצים למציאת פתרון לבעיית לבנון והן מבחינת המאמצים לשמירה על השקט והבטחון האזורי בגבול שבין לבנון וישראל. יצויין בהקשר זה שארגוני המחבלים הודו במפורש כי ללא הסיוע הלובי שקבלו לא היו מסוגלים לפעול מול ישראל כפי שעשו זאת.

3. לוב-טרור

התעסקותה של לוב בטרור ובחתרנות מהווה חלק בלתי נפרד מהאידיאולוגיה הרדיקלית שפתח המשטר הן לצרכי הבטחת קיומו והן כמכשיר להשגת יעדים ומילוי שאיפות בתחום מדיניות החוץ הלובית.

Section 1

The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main parts, the first of which deals with the general situation and the second with the progress of the work.

1. General situation

The general situation of the country during the year has been satisfactory. The economy has continued to grow and the political situation is stable. The progress of the work has been satisfactory and the results are encouraging.

- The progress of the work has been satisfactory.
- The results are encouraging.
- The economy has continued to grow.
- The political situation is stable.

2. Progress of the work

The progress of the work during the year has been satisfactory. The results are encouraging and the work has been carried out in accordance with the plan. The progress has been satisfactory and the results are encouraging.

The progress of the work during the year has been satisfactory. The results are encouraging and the work has been carried out in accordance with the plan. The progress has been satisfactory and the results are encouraging.

3. Conclusion

The progress of the work during the year has been satisfactory. The results are encouraging and the work has been carried out in accordance with the plan. The progress has been satisfactory and the results are encouraging.

השאיפה הלוּבית למילוי תפקיד מוכיל בעולם הערבי, המוסלמי והאפריקאי, יחד עם האידאולוגיה הרדיקלית המצדיקה השימוש בטרור, הפכו את לוב לגורם דסטביליזטורי עבור המזה"ת ואפריקה. למימוש שאיפותיה, פועלת לוב לערעור משטרים הנחשבים לפרו-מערביים. המחשבה המדריכה את לוב היא שצימצום ההשפעה המערבית תקל עליה להשיג יעדיה.

על פעילותה החתרנית של לוב, מקלה התגובה ההססנית, אם לא סלחנית בה נוקט המערב כלפי מעשיו של קדאפי.

4. לוב-בריה"מ

לאחרונה גבר התהליך של התקרבות בין לוב לבריה"מ ביטוי ממשי לכך ביקורו האחרון של ג'לוד בכריה"מ שהיה בקור בעל אופי צבאי מובהק. בעקבות בקור זה, הגיעו לביקור, לראשונה מאז עליית קדאפי לשלטון, כלי שיט מהצי הסובייטי לנמל לובי. הדבר עשוי לבשר שלב חדש בתחום הקשרים הצבאיים בין שתי המדינות העלול בסופו של דבר להביא את לוב למתן שירותים ימיים כנמליה ליחידות סובייטיות בכך כסוס נוסף לנוכחות הסובייטית באזור.

בין לוב לבריה"מ קימת זהות בשאיפה לדחיקתה וסלוקה של ארה"ב מעמדות השפעה במזה"ת ובאפריקה ואף במדינות בעולם השלישי בכלל.

לוב מהווה מאגר לנשק סובייטי בממדים שהם מעבר לצרכים של הצבא הלוּבי. השמוש שלוב עושה בנשק הסובייטי העומד לרשותה פועל בסופו של דבר לרעת האנטרסים המערביים. ניתן לומר כי פועל יוצא מהפעילות הלוּבית בזירת המזה"ת ואפריקה הוא קידום האינטרסים של בריה"מ. השאלה אם פעילות לוב מתואמת עם בריה"מ אינה משנה מבחינת המשמעות והתוצאה של הפעילות הלוּבית.

אלי ענתבי/מח' ערב 1

МИНИСТЕРСТВО
ПРОСВЕЩЕНИЯ
СССР

В соответствии с постановлением Совета Министров СССР от 15.02.1954 г. № 100-П, утвержденным Министерством просвещения СССР, в целях совершенствования методики преподавания математики в общеобразовательных школах, Министерством просвещения СССР утверждены следующие методические рекомендации.

1. Настоящие методические рекомендации разработаны на основе действующей программы по математике для общеобразовательных школ, утвержденной Министерством просвещения СССР.

2. Цели и задачи

Основными целями преподавания математики в общеобразовательных школах являются: формирование у учащихся представлений о математике как о науке, о ее роли в развитии человеческого общества; воспитание у учащихся интереса к математике, стремления к ее изучению; развитие у учащихся логического мышления, способности к самостоятельному приобретению знаний и решению задач; формирование у учащихся навыков применения математических знаний и умений в практической деятельности и повседневной жизни.

3. В процессе преподавания математики необходимо обеспечивать единство цели, содержания, методов и результатов обучения.

4. Преподавание математики должно осуществляться на основе принципов научности, доступности, системности, связи теории с практикой, индивидуализации обучения, развития творческих способностей учащихся.

5. Настоящие методические рекомендации разработаны на основе действующей программы по математике для общеобразовательных школ, утвержденной Министерством просвещения СССР.

ירושלים, י' אב שתמ"א
10 אוגוסט 1981
המחלקה להיבטים צבאיים.
נכון לאוגוסט '81.

אספקת נשק אמריקאי למדינות-ערב
(לבקשה מיוחדת)

כללי

נמשכת ביתר תנופה המגמה של הענות הממשל לבקשות נשק ערביות שהובחנה כבר בימי ממשל קרט. מגמה זו משקפת עליה משמעותית בהיקף ובאיכות הנשק המסופק למדינות ערב ובעיקר לסעודיה, מצרים וירדן.

מצרים

1. אספקת הנשק למצרים מתבצעת במסגרת של שתי "חבילות רכש" שסוכמו בשנים האחרונות:

א. עסקות '79 במסגרת הסכם השלום ובהיקף כ-1.5 מיליארד ד' אליהן נוספו עסקות כסה"כ 550 מיליון ד'. במוקד עסקות אלו 35 מטוסי F-4 (פנטום) (בוצעה) 12 סוללות "הוק" (משופר) 800 נגמש"ים M-113 (בביצוע) 43 טנקי M-88, מצנחים, ציוד עזר לחת"מ וסיוע לתעשייה הצבאית המצרית.

(*)

ב. עסקות במסגרת "תוכנית החומש" לשנים 1986-1982 בס"ג 3.5-5 מיליארד ד' שאושרו ע"י הקונגרס וסוכמו בחלקן. הפריטים החשובים שסוכמו: 311 טנקי M-60-A3 (מתוך 800-900 שלגביהם קיימת אופציה) 40 מטוסי F-16 (מתוך 80-120 שעליהם הוסכם עקרונית), 100 משגרי טילי נ"ט "טאו", 478 נגמש"י M-113, 88 טנקי חילוץ. 12 מערכות מכ"מ 59/63 - TPS ומערכת שליטה בקרה ומודיעין TSQ-73, במסגרת זו נכלל גם המשך הסיוע לפיתוח התע"ש המצרי כולל ייצור אמל"ח אמריקאי (נגמש"ים טילי נ"ט, תחמושת לטנקים ולארטילריה אפשרות הרכבת מטוס F-5G ומסוק, אמל"ח ימי וציוד אלקטרוני) ושיפוץ טנקים סובייטיים.

(*) ע"פ דיווחים גלויים הוסכם במהלך ביקור סאדאת בושינגטון (אוג' 81) להרחיב תוכנית החומש עד 1987 ולהוסיף בהתאם 1.3 מיליארד ד' אשראי צבאי לסכומים שאושרו כבר. עוד נמסר כי האופציה לרכש 80-120 מטוסי F-16 הוגדלה ל-150 מטוס.

2. כמו כן עומדות על המדוכה עסקות שנדונו עם המצרים אך טרם הוגשו לקונגרס. הללו כוללות: 20 מטוסי F-15, 4 מטוסי התראה "הוקאי", 100 משגרי נ"ט "טאו", 36 מסוקי "סער" ו-14 מטוסי תובלה C-130. בקטגוריה זו נכללת גם בקשה מצרית חדשה להרחיב עסקות קיימות (כגון תוספת ל-40 מטוסי F-16 (שאספקתם תחל במרס-82') ול-311 טנקי M-60-A3 ועוד). זאת במקביל לדרישה לזרז קצב האספקה של פריטים שהוסכם על אספקתם בעבר.

3. סוג אחר של עסקות, לגביהן נוצר לראשונה תקדים, הן עסקות רכש אמל"ח אמריקאי המיוצר ברישיון באיטליה כשחלק המימון לכך הינו מ-F.M.S. במסגרת זו נרכשו השנה 15 מסוקי תובלה כבדים CH-47 (צ'יינוק) שנמסרו כבר למצרים.

סעודיה

4. במוקד עסקות הרכש ניצבת הבקשה הסעודית לציוד תקיפה עבור 60 מטוסי ה-F-15 שאספקתם תחל בתחילת 1982 (וייתכן שתוקדם לסוף 1981). (זאת בנוסף לפריטי חימוש אוירי מגוון עבור ה-F-15 בסה"כ 120 מיליון ד' שאספקתם אושרה כבר).

5. בשלב זה אישר הממשל לסעודיה במסגרת הבקשה לציוד מיוחד עבור ה-F-15 את הפריטים הבאים: בתחום התדלוק - מיכלי דלק משופרים (מיכלי דפינה PALLETS*) אך לא מיכליות תדלוק. בתחום החימוש - טילי א"א SIDEWINDER AIM 9 L אך לא את נושאי הפצצות. (200 - MER**)

החלטה לגבי טילי אויר-קרקע טרם התקבלה, כמו כן נענה הממשל בחיוב לבקשה הסעודית לרכוש 5 מטוסי התראה AWACS. הודעה ראשונה לקונגרס במטרה ב-4 אוגוסט '81 והבקשה לאישור חוגש לבית כנראה בספטמבר '81.

6. במקביל לכך נמשכת אספקת נשק בהתאם לעסקות קודמות (נגמש"ים, שריוניות, משגרי נ"ט) כן קיימות עסקות שטרם הוחל במימושו (טנקים וטילי קרקע-אוויר).

7. החל מ-82' ועד '84 צפויה הגעת 13 כלי שייט (קורבטות וספינות טילים).

הערות

* מיכלי דפינה - PALLETS מיוצרים בתע"א הישראלית.

** פיתוח נושאי פצצות 200 - MER טרם הסתיים כנראה, ואיננו סטנדרטי עדיין בחה"א האמריקאי.

ירדן

8. העסקות העיקריות עם ירדן כוללות:

- א. 114 טנקי M-60-A3 (החל מ-'82) במקביל ויתור ירדני על 100 טנקים נוספים מדגם זה, ובקשה (שאושרה) לרכש ערכות הסבה לטנקי M-60-A1 שלל שנמסרו מעיראק.
- ב. 105 תומת"ים M-109 ו-M-110.
- ג. 88 נגמש"ים M-113.
- ד. כוונות "פליר" לירי לילה עבור משגרי נ"ט וטנקים.
- ה. 36-24 מסוקי תקיפה "קובר"ה.
- ו. מערכת התראה אלקטרונית (הצעת) במקביל יתכן גם מספר נוסף של סוללות "הוק".
- ז. מכמ"ים ארטילריים מסוג 36-37 AN/T.P.Q.

מדינות אחרות

אספקת הנשק האמריקאי לאזור כוללת בהיקף קטן יותר גם את סודאן, כווית, עומאן, תימן, מרוקו, תוניס ואלג'יר.

עסקות נשק עקרויות בין ארה"ב למצרים, טעודיה וירדן (1985-'78)

(נכון לאוגוסט '81)

המדינה	מערכת נשק/ציוד	כמות	מועד אספקה	שווי כספי (במיליוני דולר)	הערות
מצרים	<u>אוויר</u>				
	מטוסי C-130	2020	1978	-	בוצעה (תחכן עסקה בוספת)
	מטוסי F-4E (פנטום)	35	1979-'80	594	הושלמה באפריל '80 (כולל חמוש אוויר)
	מטוסי F-16	40	מרץ '82 - אפריל '84	961	(תחכן הקדמה בתחילת המסירת) (במסגרת עסקה של 80-120 שאושרה עקרונית)
	מטוסי F-15	18-20	-	-	נכונות עקרונית
	מסוקי תקיפה "יוז 500"	36	-	-	בקשה מצרית מיולי '81
	<u>יבשה</u>				
	טנקי M-60A3	311	יולי 1980 - תחילת '82	454	מתוך 800-900 טנקים שאושרו עקרונית (עד לסוף אוג' 81 אמורים להמסר 128 טנקים שמועדי אספקתם הוקדמו כמה פעמים
	נגמ"שים M-113 (חלקם יעודיים)	750-800	1980-'81	135	בביצוע (סופקו \$80)
	נגמ"שים M-113	550	החל מ-'81	82,5	במסגרת תוכנית החומש
נגמ"שים M-113 (יעודיים)	478	1982-'84	60	במסגרת תוכנית החומש	
טילי נ"ט "טאו"	100 משגרים	-	-	באספקה (תוכנית להרכבה בתע"ש המצרי) (בקשה ל100 נוספים)	
חומ"תים M-109 (155 מ"מ)	-	-	-	(נכונות עקרונית של הממשל)	
אלקטרוניקה וקשר	-	-	-	מספר פריטים (כולל מאכ"ים) התוכנית בעיבוד	

הערות	שווי כספי	מועד אספקה	כמות	מערכת נשק/ציוד
התוכנית כוללת גם אספקת משטחי הצנחה C-130-ל	-	-	3250	מצנחים אמריקאים
	560	תחילת '82 - סוף '83	12 סוללות	הגב"א טילי "הוק"
	-	דצמבר '81 - פברואר '82	3 מערכות	מערכות ממכונות לשליטה TSO-73
	-	1983-1982	4 מכ"מים	מכ"מים תלת ממדיים TPS-59
תחכך תוכנית בעתיד לייצור ספינות טילים קורבטות טילים חמושות ב"הארפון" ו"פלבקס"				ים פרוטוקול מסגרת לתע"ש המצרי (אוקטובר '79) תע"ש
שיפוץ טנקי טי-55 ייצור אמל"ח אמריקאי ונגמ"שי M-113 טילי "טאו", ציוד אלקטרוניקה מטוסי F-5G ו-FX ומסוקי (BELL-214). תחמושת לחת"מ ולטנקים.				

המדינה	מערכת נשק/ציוד	כמות	מועד אספקה	שווי כספי (במליוני דולר)	הערות
סעודיה	אוריר מטוסי F-15	60 (+2 עתודה בארה"ב)	החל מתחילת 1982 בהתאם ללוח המקורי	-	במסגרת "העסקה המשולשת" (מאי 1978) יתכף שתחילת האספקה תוקדם לסוף 1982
	פצצות CBV-58 פצצות CBV-71 פצצות BY-12-T טילי אי"א AIM-12-P טילי אי"ק ACM 65A MAVERICK	1000	1979-1985	120 מליון דולר	במסגרת תוכנית מינואר '80 שהוגשה לקונגרס והכוללת אספקת חימוש אוירי (מתוכם בשווי 120 מליון דולר)
	מערכות עזר בלוח למטוסי F-15				בקשה סעודית לציוד אוירי מתנחם הכולל תידלוק באיך ל-F-15 מיכלי דלק בתיקים נמתלי פצצות, נכך מטוסי התראה AWACS
	שרותי עזר לחה"א הסעודי בסה"כ 900 מליון דולר		1982-1985		המשך ל-"PEACE HAWK VII PROGRAM" ששלבה הראשון הסתכם ב-1,2 מיליארד דולר
	יבשה נגמש"ים/שריוניות וקומנדו (V-150) נושאי "טאני"	410	1974-1978		במסגרת תוכנית להתעצמות המה"ל מ-73 שכללה הסבת 4 יחידות לממוכנות, אספקת אמל"ח, בניית מתקני תשתית והדרכה.
	משגר טילי נ"ט "טאני"	כ-30	" "	"	"
	תותחי נ"ט 90 מ"מ "מקאר"	כ-40	" "	"	"
	תותחי נ"מ "וולקאן"	כ-60	" "	"	"
	תותחים נגררים יבילי אויר M-102	190-200	" "	"	" (חלק מתותחים ברכש עבור הצבא).

המדינה	מערכת נשק/ציוד	כמות	מועד אספקה	שווי כספי (במליוני דולר)	הערות
	שריוניות V-150	96	1979-1985	18	תוכנית בהיקף 1,23 מיליארד דולר [הכוללת אמ"ח, חלפים, תחזוקה והדרכה נהמיועדת למודרניזציה של 4 גדודים בוספים של המה"ל המהווה בשלב ב' של תוכנית האב מ-73.
	משאיות	90	" "	3.5	
	תותחי 155 מ"מ	8	" "	3.7	
	מרגמות 81 מ"מ	13	" "	0.12	
	משגרי "טאו"	306+18 טילים	" "		
	מכ"ם TPS-32	6	1983-1981		סופקו 2-1 מערכות
	מכ"ם TPS-43	6-8	1982-1980		
	ים				
	קורבטות טילים PCG	1	1984-1982		
	ספינות טילים	9	1984-1982		
	846 מליון דולר לבינוי מתקנים לצי בהתאם להתחייבויות קודמות				
	200 מליון דולר לחלפים עבור ספינות שנמכרו לצי הסעודי				

המדינה	מערכת נשק/ציוד	כמות	מועד אספקה	שווי כספי	הערות
<u>ירדן</u>	טנקי M-60-A3	114	במהלך 81-80	320	כולל ציוד ראיית לילה. נוספים.
	נגמ"שים M-113	87	" "	-	הוצע לירדן ב-75 וסוכם בראשית '79 במסגרת אשראי מ-'79
	חומ"תים M-109	12-18	-	-	
	חומ"תים M-110A2 ו-M-109	78	-	-	
	משגרי נ"ט "דראגון"	כ-150+1600 טילים	1979-'80	-	היה אמור להסתיים במרץ '80
	פגזי 155 מ"מ	65,000		13	הוגש לקונגרס ביוני '79
	כוונת "פלייר" לידי לילה עבור 600 משגרי הנ"ט ("דראגון") ו"טאו" שבידי הצע"י ועבור טנקים מגבירי אור כוכבים (מא"כים) חדישים	1,905			הוגש ב-'79, מערכות הפלייר נחשבות למסווגות וטעונות אישור ייצוא מיוחד. סופקו
	סוללות "הוק"	14 סוללות			ב-'80 הושלמה העסקה. צפוי להשלמת העסקה בסוף '80.
	מטוסי F-5 E/F	70			
	מטוסי C-130	1	מאי-יוני '79		
	מסוקי סיקורסקי	2	" " "		חלק מעסקה של 20 מסוקים
	" קוברא	36-24	'81-'82		
	פצצות מצרר CBV-71 A/B	20			אישור משרד ההגנה בסוף יוני '80

משרד החוץ
המרכז למחקר
מדיני

ירושלים, כא' באב תשמ"א
21 באוג' '81

שמור

אל : מר ח. בר-און, המשנה למנכ"ל
מאת: אורי גורדון

הנדון: התבטאויות של הייג ווינברגר בתקופה האחרונה

... מצ"ב לקט התבטאויות פומביות של שני הנ"ל.
(כולל ציטוט ממברק סודי משגרירותנו מושינגטון
מ-19/6 במסגרת הלקט של דברי וינברגר).

ב ב ר כ ה,

י
אורי גורדון

העתק : מר א. גורן, ממ' מנהל המרכז

SECRET
CONFIDENTIAL
TOP SECRET

SECRET, CONFIDENTIAL
TOP SECRET

SECRET

TOP SECRET, CONFIDENTIAL, SECRET

SECRET, CONFIDENTIAL, TOP SECRET

TOP SECRET, CONFIDENTIAL, SECRET
(TOP SECRET, CONFIDENTIAL, SECRET)
(TOP SECRET, CONFIDENTIAL, SECRET)

SECRET, CONFIDENTIAL

SECRET, CONFIDENTIAL

TOP SECRET, CONFIDENTIAL, SECRET

אלכסנדר הייג

לקט התבטאויות פומביות

2/6/81 כשהתבקש הייג, בהופעתו לפני עורכים ושדרים בוושינגטון, להגיב על דברי רוה"מ כי יש גבול לזמן שישראל יכולה לחכות להצלחת המאמצים הדיפלומטיים לפתור את משבר הטילים הסורים השיב בין השאר.

I do think there is a time limit. There is a time limit because there has been a change in status quo. From that point of view one might say that there is some urgency -- although I don't call it an immediate sense of urgency -- but there is a time limit to achieving some progress, and I'm hopeful we will.

(USICA Official Text, 4 June 1981)

28/6/81 בהופעתו בתכנית "מול פני האומה" של סי.בי.אס. נשאל הייג

You noticed that the President of Iraq, Saddam Hussein, has called for all Arab nations, perhaps all Muslim nations, which might bring in Pakistan, to have nuclear weapon capability in the view of Israel's capability to produce such a weapon?

Haig: Well, I, of course, saw that statement and we're looking into it now because its an appalling statement. Its one which is not in consonance with fundamental policies under the Reagan Administration, and that is, there should be no question about President Reagan's intent to pursue, as vigorously as we can, the non-proliferation policies of this Administration.

(מברק 18 מושינגטון 1/7/81)

9/7/81 להלן קטע מראיון הייג עם כתב הוול סטריט גורנל שהתפרסם ב-9/7/81

WSJ: President Sadat is scheduled to come here with the declared purpose of putting the Palestinian issue back at the top of the Middle East agenda. Is it in our interests to have the Palestinian issue front and center?

Haig: I think its in our interest to have a renewed sense of momentum in the peace process in the broadest sense of that term.

WSJ: Is it your intention to name another negotiator to carry on these talks?

Haig: Its too early to say. We did not feel it would serve any useful purpose given the current status of the peace process itself. I am somewhat leery of such a high level American official being appointed unless we know that that individual would be a catalyst toward progress.

The National Security

1868: ... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

(United States)

1868: ... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

(1954)

1868: ... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

WSJ: What I hear you saying is that you don't want to highlight Palestinian autonomy talks until you have some sense that you're going to make some progress there.

Haig: I think one of the worst things we do day to day in the conduct of our affairs is to rate expectations. It usually is a self-defeating process.

WSJ: After Israel bombed the Iraqi reactor, this Administration suspended the shipment of four F-16s, and I gather the policy now is to go ahead and send the six that are scheduled for delivery in the middle of July. So what have you accomplished by ...

Haig: No. That's not the policy. The policy is to recognize that we have made a suspension and to conduct a review of the circumstances that led to that decision and to complete that review as quickly as possible. Hopefully, we will do so before the next delivery date.

WSJ: If you don't, the other six planes don't go?

Haig: The decision itself was on the shipment of the four and that's all that is relevant at the moment.

WSJ: What do you think would be the effect on the U.S.-Saudi relations if the AWACS sale doesn't go through?

Haig: It would have serious impact. Not just on our bilateral relationship with the Saudi Government, but also with respect to our objectives in the region.

14/7/81 בהופעתו בפני האגודה למדיניות חוץ בניו-יורק ב-14/7/81 אמר בין השאר

"Reconnaissance satellites, for instance, discourage surprise attacks by increasing warning and make verification of agreements possible."

(USICA Official Text, 15 July 1981)

בתשובות לשאלות אחרי ההרצאה אמר בין השאר -

The longer term and more anguishing aspects of the Middle East peace process remain to be developed in the context of our consultations with both Governments and other affected parties in that area.

(מברק 322-5 מניו-יורק מ-15/7/81)

24/7/81 להלן קטע מראיון עם הייג בסי.בי.אס במסגרת חדשות הבוקר

Pierpoint: You say the hostilities will cease on both sides of the border -- and I think it was to actually take effect about three minutes ago. How do we know that the PLO is going to go along with this cease-fire?

Haig: Well, we've had the necessary assurances to make this a very serious effort by the parties. And, of course, it has taken a degree of moderation and responsibility on all sides. And we're encouraged.

Pierpoint: You say assurances. So you feel confident that both sides are going to go along with this, at least for the time being?

(מברק 323 מושינגטון מ-24/7/81)

ובהמשך אותו ראיון
Pierpoint: We have been pressing Mr. Begin for some weeks now to agree to a cease-fire. This morning he apparently has... What happened -- was it, for instance, the speaking out of Defense Secretary Weinberger and of your deputy, Mr. Clark, when they criticized Mr. Begin rather strongly day before yesterday? Was it that kind of pressure that brought the Israelis to this point?

Haig: I think it serves no useful purpose to engage in that kind of Washington fun and games. We're here in very, very serious business...

Pierpoint: Mr. Secretary, I assure you I'm not engaging in fun and games. I don't think that either Mr. Clark, when he criticized Mr. Begin, or the Defense Secretary were engaging in that...

Haig: Well, I think there's been a lot of observations made by a lot of people in this thing. I think the White House spoke yesterday to the issue and enough's been said about it.

(הייג התייחס כאן לדברי ראש מטה הבית הלבן ג'ימס בייקר מ-23/7 כי וינברגר וקלארק בהביעם הערכות על דברי רוה"מ. דברו בשם עצמם).

30/7/81 בעדותו בפני ועדת השרותים המזוינים של הסנאט ב-30/7 אמר הייג בין השאר

In Southwest Asia. The U. S. is seeking to bring an end to the current tensions in Lebanon, to build upon the breakthrough of Camp David, and, in general, to ameliorate the impasse between Israel and the Arab States. We recognize fully the need to pursue these efforts in parallel with our strategy to counter the Soviets.

(USICA Official Text, 31 July 1981)

18/11/81 24/11/81 25/11/81 26/11/81 27/11/81 28/11/81 29/11/81 30/11/81

1. The first part of the report is devoted to a general survey of the situation in the country.

2. The second part of the report is devoted to a detailed analysis of the economic situation.

3. The third part of the report is devoted to a detailed analysis of the social situation.

4. The fourth part of the report is devoted to a detailed analysis of the political situation.

5. The fifth part of the report is devoted to a detailed analysis of the cultural situation.

6. The sixth part of the report is devoted to a detailed analysis of the environmental situation.

7. The seventh part of the report is devoted to a detailed analysis of the international situation.

8. The eighth part of the report is devoted to a detailed analysis of the future prospects.

9. The ninth part of the report is devoted to a detailed analysis of the conclusions.

10. The tenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the recommendations.

11. The eleventh part of the report is devoted to a detailed analysis of the annexes.

12. The twelfth part of the report is devoted to a detailed analysis of the bibliography.

13. The thirteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the index.

14. The fourteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the appendices.

15. The fifteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the maps.

16. The sixteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the tables.

17. The seventeenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the figures.

18. The eighteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the charts.

19. The nineteenth part of the report is devoted to a detailed analysis of the diagrams.

20. The twentieth part of the report is devoted to a detailed analysis of the photographs.

21. The twenty-first part of the report is devoted to a detailed analysis of the drawings.

22. The twenty-second part of the report is devoted to a detailed analysis of the plans.

23. The twenty-third part of the report is devoted to a detailed analysis of the maps.

24. The twenty-fourth part of the report is devoted to a detailed analysis of the tables.

25. The twenty-fifth part of the report is devoted to a detailed analysis of the figures.

26. The twenty-sixth part of the report is devoted to a detailed analysis of the charts.

27. The twenty-seventh part of the report is devoted to a detailed analysis of the diagrams.

28. The twenty-eighth part of the report is devoted to a detailed analysis of the photographs.

29. The twenty-ninth part of the report is devoted to a detailed analysis of the drawings.

30. The thirtieth part of the report is devoted to a detailed analysis of the plans.

31. The thirty-first part of the report is devoted to a detailed analysis of the maps.

32. The thirty-second part of the report is devoted to a detailed analysis of the tables.

33. The thirty-third part of the report is devoted to a detailed analysis of the figures.

34. The thirty-fourth part of the report is devoted to a detailed analysis of the charts.

35. The thirty-fifth part of the report is devoted to a detailed analysis of the diagrams.

קספר ווינברגר

לקט התבטאויות פומביות

1981 ינואר.

בחשובה לשאלה בכחב מסנטור לויין על תפקידה של ישראל בתכנון האמריקני להגנת האינטרסים האמריקניים במזרח הים התיכון ובמפרץ הפרסי השיב וינברגר.

Israel's role in the defense of the region is that which we would expect from any good and strong friend, but a friend that realizes the historically derived sensitivities of its neighbors. The role that I speak of is one in which the Israelis assist the U. S. in focusing on the real threat to the region - radical movements and the Soviet Union - while being willing to negotiate in a spirit of compromise with moderate neighbors, and build a strong military in a manner that does not frighten their neighbors. (מברק וושינגטון 414 מ-29/1/81)

8 March 1981 בראיון טלוויזיה סי.בי.אס אמר וינברגר:

I think it is essential that we have a presence in the Middle East, or Southwest Asia. . . . . if we have some facilities and additional men and material either placed there or nearby, it will act as a deterrent to the Soviets.

9/6/81 אחרי הפצת הכור מדווח וולף בליצר בג'רוסלם פוסט - (מברק 119 מווינגטון)

The Pentagon yesterday disclosed that Israel was earlier scheduled to take delivery on Friday of four additional F-16 fighters. But neither the Pentagon nor the State Department yesterday was prepared to say whether that delivery would go ahead as scheduled. (ג'רוסלם פוסט 10/6/81)

אי.פי מדוח באותו יום

At the Pentagon, Spokesman Henry Catto told a briefing that "a decision has yet to be made" on whether to go ahead with delivery to Israel of four F-16s scheduled to start Friday.

לפי דיווח רויטר מאותו יום

Mr. Catto said if the Israelis had committed a "substantial" violation of the law by using planes bought from the United States in Sunday's attack, they might become ineligible for future arms delivery.

9/6/81 על ההבדל בין האזירה במחמ"ד וזו בפנטגון ב-9/6/81 מדווח פזנר מושינגטון: -

מחמ"ד נוקטת היום לשון זהירה יותר מאשר אתמול, והאזירה בתדרוך הדובר היום בצהריים היתה יותר רגועה כאשר דין פיישר הדגיש שהמכתב יהיה מוכן בעתיד הקרוב וסרב להגרר לספקולציות על תכנון. כמו כן חזר במשך התדרוך בחשבה לשאלת אחד הכתבים על מחויבותה של ארה"ב כלפי ישראל.

לא כך היה המצב בפנטגון כאשר ניתן שם היום תדרוך מפורט מפי הדובר קאטו שיצר את הרושם שבשל המצב שנשתרר קיים סימן שאלה לגבי אספקת 4 מטוסי F-16 שהיו צריכים להמסר לישראל ביום שישי. בתדרוך התבטא הדובר במונחים בוטים נגד פעולת ישראל בעיראק. אמר שלא התקבלה עדיין כל החלטה על עיכוב מכירות או אספקה צבאית לישראל עד שהממשל יחליט אם היתה הפרה מצד ישראל על השמוש בנשק שסופק לה ע"י ארה"ב. קאטו אמר שווינברגר המגנה כחריפות את פעולתנו הורה ליועץ המשפטי של הפנטגון לבדוק את האספקת החוקי מסביב לשמוש בנשק אמריקאי.

John Scali of ABC News just reported this morning that apparently --

he's reported that we held off on some of these shipments of arms to Israel because of a danger that Palestinian Arabs might attack certain U.S. embassies.

וינברגר השיב

I think that danger is always there. I don't think that was linked to the suspension of the plane delivery.

בהמשך התוכנית נשאל וינברגר

Critics are charging that since his reelection, Israel's Prime Minister Begin has been less compromising and less respectful of American interests in the Middle East.

על כך השיב -

Well, I think it has to be. I think that his course cannot really be described as moderate at this point. And it is essential that there be some moderation and some general realization of how volatile the region is...

להלן אמר וינברגר -

Mr. Habib has been absolutely tireless in his efforts and came very close, as a matter of fact, to securing a very reasonable peace, set of peace terms with respect to the removal of the missiles by Syria just about the time the latest bombing -- first the Iraqi reactor was bombed. And then he was starting to make very good progress, assisted by Saudi Arabia and other countries of the moderate Arab nations with respect to the situation again, and -- and then Beirut was bombed.

(מברק 283 מושינגטון 22/7/81)

(מברק סודי מס' 160 מ-9/6/81)

22/7/81 - בחכנית בטלויזיה באי.בי.סי נשאל וינברגר -

(mirrored bleed-through from reverse side)

mirrored bleed-through from reverse side

23/7/81 להלן מ'הוושנינגטון סטאר" מיום 23/7 על תגובת דובר הבית הלבן
על דברים שאמר וינברגר בראיון הנ"ל -

White House Chief of Staff James Baker, at a breakfast meeting with reporters, said the attacks on Begin by Defence Secretary Casper W. Weinberger and Deputy Secretary of State William P. Clark yesterday represented "value judgments" not shared by President Reagan.

"To the extent they were making value judgments about (Begin)" Baker said, "they were speaking for themselves. They were speaking for the Administration in calling for a cease-fire."
(מברק 303 מוושנינגטון מ-23/7/81)

2/8/81 בראיון ברשת הטלוויזיה ABC בתכנית -

"Issues and Answers"

אמר וינברגר:

I think there is a general assessment of the entire situation. ... as to what are the things that are necessary to strengthen and unify and bring peace to that enormously important but volatile region, and I think all of these factors will go into consideration of when and whether and how many of the planes will be released for shipment.

Mr. Bell: Are you suggesting the F-15s coming due in a couple of weeks may become part of the F-16 hold?

Weinberger: Well, I'm really not suggesting anything. I'm just making -- anything that specified -- I'm just making a general observation that the region is important, that the reasons that led to the delay or suspension of shipment of the previous planes are reasons that are still being examined.

(מברק מוושנינגטון מ-3/8/81)

from that point forward by 25% each year through 1975.

The above is based on the assumption that the economy will continue to grow at the rate of 4% per year, and that the population will continue to grow at the rate of 1% per year.

The above is based on the assumption that the economy will continue to grow at the rate of 4% per year, and that the population will continue to grow at the rate of 1% per year.

SECRET

The above is based on the assumption that the economy will continue to grow at the rate of 4% per year, and that the population will continue to grow at the rate of 1% per year.

The above is based on the assumption that the economy will continue to grow at the rate of 4% per year, and that the population will continue to grow at the rate of 1% per year.

החיזור האמריקאי אחרי סוריה - השלכות

1. בחדשים האחרונים ובמיוחד למן תחילת שליחות חביב בלבנון אנו מבחינים במגמה אמריקאית (כולל כפגישות נציגנו במחמ"ד) המכירה בחשיבות שיש לסוריה ביישוב המשבר בלבנון בפרט ובהסדר הסכסוך המזה"ת בפרט.
2. מגמה זו מתוזה לא רק סיכון לישראל אלא התעלמות או חוסר הבנה אמריקאית מעובדות יסוד ומחשבות שישראל לך במסגרת הרחבה של האזור.
3. המציאות בשטח מלמדת על כך שמשטר אסד הנמצא בכדידות בזירה הערבית וללא יכולת להחליץ מתמצוקה הפנימית מחפש דרכים לפרוץ מעגל זה ע"י:
  - א. רכישת מעמד מרכזי בזירה הערבית לניהול מאבק בתהליך השלום הנוכחי ובכל הסדר שאינו עולה בקנה אחד עם תביעותיו הקיצוניות. חוד החנית הסורית מכוונת בהקשר זה כלפי ארה"ב הממשיכה להתעלם מהשדות הפות הסורית-לובית המופנת נגדה ומתמאמץ להרחיב מסגרת זו (הברית העדנית המשולשת) מחוץ לאזור לעבר קרן אפריקה. זאת כמטרה לאיים על גורמים פרו אמריקאים (סומליה) ובכך לפגוע במעמד ארה"ב שם. גופים אלה משרתים את מגמות ואינטרסי ברה"מ שלבטח נתנה ברכתה להתארגנויות הללו.
  - ב. מיסוד מאחזה בלבנון כולל הפיכתה למדינת עימות עם ישראל, גם לאחר השגת הסדר שם, אם וכאשר. לצורך זה אסד מסתייע בתיווך הערבי (סעודי) ע"מ לדחוק את רגלי הנוצרים, הגורם המרכזי המעקב בעד מימוש השאיפות הסוריות ולמנוע מישראל דריסת רגל בלבנון. לצורך זה אסד אינו נמנע מקביעת עובדות בשטח ובמיוחד בבקעה ע"י הכנסת טילים לשם כצעד ראשון בתכניתו לקבל שם "מעמד מיוחד" אם לא לספחה.

4. למימוש יעדים אלה משמשת הנוכחות הצבאית הסורית בלבנון. כל עוד אלה לא הובטחו, לא נראה באופן פיננסי משמעותי להבדיל אולי מנסיגה חלקית-טקטית.
5. יתרה מזו, חשיבות ההיבט האסטרטגי הלבנוני לסוריה גבר לאחרונה וקנה שכיחה אף בהתייחסויות מפורשות של המנהיגים הסורים. אלה מציינים גלויות שהמוטיבציה "הלבנונית" לנוכחות הסורית אינה פותרת האיום האסטרטגי המופנה נגדה(ע"י ישראל) דרך לבנון, היינו תביעה לנוכחות סוריה גם מטעמים אסטרטגיים שלה עצמה.
6. התווך הסעודי נעשה על דעת סוריה ומתוך התחשבות באינטרסיה בלבנון כשדמשק רואה בו חלק מהלגיטימציה הערבית למאחזה בלבנון ומערכתה נגד הנוצרים. ריאד לא תעשה כל מהלך בניגוד לעמדת דמשק שתהיה לו השלכה במסגרת הרחבה יותר של יחסי שתי המדינות וזאת גם עקב המגמה הסעודית להרחיק זיקת יתר של סוריה לבריה"מ, עד עתה ללא כל הצלחה. אין ספק שברגע שאסד יזוכח שמהלכי גורמים אחרים בלבנון עומדים בדרכו הוא יסכל אותם כולל התווך הערבי, אם ילך בכיוון זה.

סיכום

7. גם אם לארה"ב יש בוודאי כוונות רצויות כלפי סוריה המשמעות מניתוח המצב מבחינתה חייבת לצאת מתוך הנחה שככל שדמשק נוכחה לדעת שארה"ב מוכנה ללכת לקראתה, בין אם הדבר מבוסס ובין אם מתוך תחושה היא מפרשת זאת כצידוק להשקפתה וכחולשת הצד השני הגוררים אחריהם הקשחת עמדות וחוסר פשרנות.
8. מהכרתנו את המשטר הסורי אין מקום להנחה שבידודו "מקל" עליו לחפש דרכים להסדר במזח"ת. אדרבא אחת מאבני היסוד שלו היא להכנס לכל מהלך מדיני (בלבנון או בסכסוך) מעמדה של עוצמה. עמדה כזו פרושה:
- א. מיסוד מאחזה ומעמדה בלבנון, כנכס אסטרטגי וכקלף מדיני.
  - ב. פגיעה בתהליך השלום הנוכחי ובשותפיו.
  - ג. איום מתמיד על מועמדים פוטנציאלים להצטרף לתהליך ק.ד. (ירדן והפלסטינים בשטחים).

91. על כן יש מקום לדרוש מארה"ב שתתבע מסוריה לנקוט בצעדים מוחשיים מעבר להפרכת מלל סתמי וכדי להוכיח את "כוונותיה הטובות".

בלבנון

- א. לתרום חלקה ליישוב המשבר הלבנוני ע"י פינוי ולו גם הדרגתי של הטילים והכוחות הסורים מלבנון.
- ב. הסרת האיום המוחשי על הנוצרים גם מצד בעלי בריתה בלבנון ואש"פ בראשם.

בסכסוך

- א. הכרה בזכות קיום ישראל כמדינה ריבונית.
- ב. יישוב בעיות הסכסוך ליד שולחן הדיונים ולא בשדה הקרב.

סודי ביותר

(מס' 100)

הנדון: המשטר הסעודי-דרכי פעולתו (לרבות תהליך קבלת - ההחלטות) ואינטרסיו
בזירה הפנימית והחיצונית

א. יסודות המשטר

1. המשטר הסעודי במהותו ובצביונו הינו מונרכיה תאוקרטית אבסולטית. כראש הפירמידה השלטונית ניצב קרוב ל-250 שנה (בהפסקות אחדות) בית-סעוד הקשור בברית דמים עם הצמרת השבטית של אזור הנג'ד (לב הממלכה) ומשפחת מחולל התנועה הוהאבית. הברית המסורתית המתקיימת בין שני המרכיבים הללו היא נשמת אפו וחוט שדרתו של המשטר.
2. הממסד השלטוני הסעודי כיום מושתת על היסודות הבאים:
  - א. בית-סעוד והמשפחות השבטיות הקשורות בו בקשרי-דם (חתון) וכתוצאה מכך בקשרים פוליטיים מסורתיים חזקים.
  - ב. המערך השבטי באזור הנג'ד שנאמנותו למשטר, כאמצעות ראשיו, מופגנת זה עשרות בשנים ובאורח שוטף.
  - ג. המערכת הבטחונית על שלוש זרועותיה: הצבא-הסדיר; "המשמר הלאומי"; כוחות בטחון-הפנים הכפופים למשרד הפנים.
  - ד. העלמא, דהינו נושאי דת-האסלאם החל בחכמי-הדת העליונים (פוסקי ההלכות, השופטים העליונים וכו') וכלה בכל "כלי הקודש" בפרובינציות הנידחות.
3. "העם הסעודי" המתגורר בערים, בעירות, בכפרים ובמדבריות (כ 5-4.5 מליון נפש ללא הזרים) הינו ברובו הגדול יוצא המערכת השבטית הסעודית. תהליך העיור הפוקד את סעודיה כעשורים האחרונים פוגע אמנם ברקמת הקשרים והנאמנויות השבטיות, אך "הזכרון השבטי" הנו עדין גורם פוליטי בממלכה. טול את "הממסד הסעודי" במובנו הרחב מסעודיה ולמעשה קרעת מתוכו את "האברים החיוניים" של סעודיה כמדינה ושל הסעודים כעם. יצוין כי אין כל דמיון בין משפחת פהלוי האיראנית ששלטה ע"י קומץ בניה באיראן, לבין בית סעוד המעורה בשרשיו לארכה, לרחבה ולעמקה של סעודיה מהמחצית השניה של המאה-18. מבחינה גאוגרפית ניתן למצוא את בני-המשפחה ואת בני המשפחות הקשורות עמה בכל אתר ואתר בממלכה. ומבחינה פונקציונלית-אין תחום בחיי סעודיה שבו לא תמצא את בני-סעוד וקרוביהם כגון: צבא, משפט, חנוך, דת, עסקים, תעשייה וכו'.

4. אחד היסודות החשובים והמהותיים ביותר להמשך קיומו של המשטר הנוכחי הוא האסלאם. האסלאם כדת-הלכה חובק בסעודיה את רוב תחומי החיים. בסעודיה, ובסעודיה בלבד ממשיך האסלאם לשמש באורח יחודי, עד עצם היום הזה בארבעה תפקידים מרכזיים בעת ובעונה: הדת, המשפט, האידאולוגיה המדינית והחברתית והתרבות. מכאן החשיבות הגדולה של ממלאי התפקידים בתחומים שבהם אין לאסלאם יריב אידאי, משפטי, תרבותי ודתי.

5. מקובל לגרוס כי "קונסנזוס" (אג'מאע) הקיים בין היסודות הנ"ל מהווה את הבסיס הפוליטי עליו נשענת הממלכה.

ב. מבנה הפעולה של מוסדות השלטון:

1. מעצם הגדרת המשטר כמונרכי-אבסולטי נובעת מידת הרפזיות העצומה בידי ממלאי התפקידים המרכזיים בריאד. המלך, ראש המדינה, הוא העומד גם פורמלית בראש הרשות המבצעת ומשמש כראש ממשלה, כמפקד העליון של הצבא והוא, עפ"י מסורת האסלאם גם ראש וראשון לממסד הדתי, שכן אין באסלאם הפרדה בין דת למדינה. עם זאת יעילות תפקוד המלכותי נעוצה, מבחינה מעשית, באשיותו של המלך. בעוד שמיסד הממלכה, אבו-סעוד והמלך פיצל נחשבו לשליטים חזקים בעלי-סמכות מוערך המלך הנוכחי "כחלש" יותר וכתוון להשפעת הכוחות הפועלים בחצר. אין מדובר, איפא, על מנהיגות של איש יחיד, ומקובל להבחין ברביעיה השלטת כדלקמן: המלך-ח'אלד; יורש העצר פהד המשמש כסגן-ראשון לראש הממשלה, האמיר עבאללה, הסגן השני של ראש הממשלה ומפקד ה"משמר הלאומי; האמיר סולטאן-שר ההגנה והאן יריה.

2. המכשיר המרכזי לבצוע המדיניות הוא הממשלה שבה מכהנים כיום 27 שרים (כולל המלך כרוה"מ). עמדות המפתח בממשלה באורח מסורתי בידי בית-סעוד. (ראשות הממשלה ושני הסגנים וכן תיקי: ההגנה, החוץ, הפנים, ואף תיקים זוטרים יותר). יתר השרים הינם בני משפחות השיכות לממסד המלכותי כגון: תיקי המשפט והחנוך ואילו היחר הינם טכנוקרטים המשתייכים אף הם למשפחות חשובות וכולטות בממלכה אם כי נטולות קרבת יוחסין לבית-סעוד.

3. המכשירים הרגישים ביותר של המשטר הינם מרכיבי המערכת הבטחונית. בית-סעוד מקפיד להחזיק מרכיבים אלה בשליטה ישירה של בניו, אך לא תחת יד מרכזת אחת כדלקמן: א. הצבא הסדיר- בפקוח שר ההגנה סולטאן. ("אחיו המלא" של פהד). בטלוש זרועות הצבא יבשה, אויר וים מצויים בעמדות פקוד נסיכים מבית-סעוד ו/או בני משפחות מקרובות אליו. למשל: מפקד השריון הוא האמיר עבד אל-רחמאן אחיו של שה"ח סעוד-אל-פיצל. בחיל האויר בין 15-20 נסיכים קצינים בדרגות של קולונל.

ב. "המשמר הלאומי"-בפקוד האמיר עבדאללה וסגנו בדר אף הוא אמיר לבית-סעוד.

ג. "הכוחות המיוחדים" של משרד הפנים-בפקוד האמיר נאיף ("אחיו המלא" של פהד), ראש שרותי הבטחון משתיך למשפחת אל-שיח', משפחת מחולל התנועה הוהאבית.

4. התווית המדיניות הסעודית, כתחומים השונים, במסגרת "תהליך קבלת החלטות" אינה נהירה די צרכה בשל היותו נחלת חוג מצומצם למדי, אך אפשר לשרטט קווים הבאים:

א. קביעת מדיניות, קבלת החלטות מכריעות, שנוי בקו זה או אחר, - כל אלה מוכתבים לממשלה מגבוה. מקובל כי משעה ש"הרכיעה המובילה" נותנת גושפנקא למהלך זה או אחר הוא מחיב את מוסדות המשטר.

ב. בקבוצה זו חזק במיוחד מעמדו של פהד הן בשל אשיותו התקיפה והן בשל העורף הממסדי והשבטי שלו. פהד מתיחס במוצאו מצד אמו לפדרציה של בני-סודיר (אשר לפי ידיעותינו לא התפרקה עד היום ואנשיה מונים עשרות אלפים, קרוב ל-100 אלף ויותר). עד ל-1975 שמש פהד כשר הפנים במשך קרוב ל-20 שנה וזרע את הארץ בנאמניו. במשפחה המלכותית יש לו 6 "אחים מלאים" (ובהם: שר ההגנה, שר הפנים, מושל ריאד, ס/שר הפנים וס/שר ההגנה). בני-סודיר מהוים גוש חזק רב-השפעה.

ג. למרות העדר חובת ההתייעצות עם גוף רחב יותר, ידוע כי הצמרת משתפת בהתייעצויותיה גוף הידוע "כמועצת המלוכה" ובו כנראה כ-40 איש. (הנסיכים הבולטים, ראשי שבטים מרכזיים וחכמי עולמא בולטים). נראה כי לגוף זה מובאות הכרעות יסודיות המתקבלות ב"קונסנזוס". "קונסנזוס" זה מחיב ואין לנו מידע על חלוקי דעות לאחר קבלתו. ישנם מקורות הנוהגים לחלק את חכמי המועצה ל 3 קבוצות: הקבוצה הסודירית הנחשבת ל"מתקדמת"; קבוצת הנסיכים בני פיצל הנחשבים למתונים; הקבוצה הדתית-שמרנית ובה נסיכים זקנים ואנשי דת.

הנושאים המובאים להכרעת גוף זה מגוונים (להוציא נושאי חוץ). (כדי"כ מקובל כי גוף זה מסורבל כלשהו וכי דרוש רענון במבנהו ובדרכי פעולתו. מאז פעולת ההתקפה על הכעבה במכה יושבת ועדה על מדוכת הנושא, אך טרם סוכם דבר). בנושא מדיניות החוץ קימת ועדה מלכותית המתכנסת לעתים קרובות והיא עוסקת בעצוב מדיניות החוץ הסעודית. בוועדה זו חברים כל הנסיכים בני המלך המיסד, עבד אל-עזיז, עד שר הפנים נאיף, מבחינת גילם (נאיף, הוא בנו-23 של עבד אל-עזיז והוא זליד שנת 1933) וכן שני נכדים למיסד: שה"ח סעוד אל-פיצל ואחיו ראש המודיעין תרכי אל-פיצל. בסה"כ, מדובר בקבוצה המונה בין 20-15 איש (אם לקחת בחשבון הנפטרים והנעדרים מסבות שונות). הגוש החזק בקבוצה הוא בני-סודירי. לפי המידע המעורפל שבידנו שני בני פיצל אינם משתתפים בדיונים אלא משיבים לשאלת מוגדרות בלבד.

יש מקום להניח כי לא כל סוגיה מובאת בפני הפורום הזה, בעיקר, אם אין מדובר בנושאים מכריעים. כך למשל, עפ"י מידע מסוים, "התכשלה" תכנית פהד בת 8 הנקודות בינו לשה"ח סעוד אל-פיצל בלבד, ללא כל שתוף מצד משה"ח הסעודי ויתכן שללא דיון בוועדה המלכותית הנזכרת, אם כי סביר שהמלך, האמיר עבדאללה והאמיר סולטאן היו בסוד העניינים.

5. תהליך קבלת ההחלטות בשאלת הנפט מורכב בהשוואה לתחומים אחרים. לפי הנראה מתקבלות ההחלטות העקרוניות-הגדלה או קצוץ תפוקה ו/או הורדה או יקור במחירים-במועצה המלכותית העליונה, המתכנסת עפ"י זמון המלך. ההמלצות להכרעה מועלות לדרג זה ע"י הממשלה המקבלת את המידע וההמלצות הראשוניות מן "המועצה העליונה לענייני נפט" שהוקמה באפריל 1973. מועצה זו מפקחת על בצוע מדיניות הנפט הסעודית באמצעות מניסטריון הנפט והחברה הלאומית "פטרומין", המתרכזת בתחומים הכלכליים המעשיים כגון: מכירת הנפט, שווקו וכו".

ג. האינטרסים של המשטר הסעודי:

1. האינטרס העליון של המשטר הנו אבטחת שרידותו במתכונתו ובצביונו הנוכחיים מפני שלוש מערכות של איומים:
 - מערכת האיומים המתמדת הטבועה בפוטנציאל של הכוחות הרדיקליים האזוריים (רד'ת, איראן, עיראק, סוריה, לוב, אתיופיה).
 - מערכת האיומים ברובד הגלובלי, דהינו מהלכי בריה"מ הישירים והעקיפים במז"ת בכלל ובחצי האי-הערבי בפרט.
 - מערכת הלחצים והמתחים מבית.

2. המכשירים להגנה על האינטרס הקיומי הנם: מדיניות-החוץ, מדיניות הפנים ומשאביה של הממלכה. חפקידם לאזן ולמלא את החללים במערכת החולשות הסעודיות כגון: צבא חלש, קטן ובלתי יעיל; אוכלוסיה דלה בטריטוריה רחבת ידיים; העדר תשתית תעשיתית וכתוצאה מכך חלות בגורמי חוץ; גבולות ארוכים וחשופים).

3. יתר האינטרסים הסעודיים נגזרים מהאינטרס העליון, ולצורך אנליטי אפשר לפרטם כדלהלן:
כזירה הפנימית:

א. להנחיל לנתינים התחושה שבית-המלוכה פועל למען רוחתם וקדומם ומקדיש משאבים נכרים מעשרה של הממלכה לתועלת הפרט והצבור.

- ב. להפגין קרבה לנשלטים ע"י מעורבות יומיומית בכל התחומים כדי לסלק מוקדי תרעומת על נכור ושליטה מרחוק.
- ג. להרחיב את מעגל "הידיים העובדות" הסעודיות ולהפחית את מספר הזרים בממלכה.
- ד. לבצע מדיניות אסלאמית סבירה דהינו הקפדה על מחויבות פרטית וצבורית לאסלאם כאידאולגיה היחידה המותרת בממלכה, ומצד שני התאמה פרגמטית בין יתרונותיה של הטכנולוגיה והשלכותיה לבין עקרונות האסלאם.
- ה. שקידה מתמדת על מדרגה של המערכת הבטחונית (רכש טכנולוגיה צבאית) והענקת הטבות מפליגות לכוחות המזוינים תוך הקפדה על השתלכות יסודות בית-המלוכה במערכת. הקפדה על שפור איכות הצבא על חשבון התרחבות כמותית.
- ו. פקוח ובקרה הדוקים יותר בתחום ההוצאות וצמצום השחיתות הפיננסית.
- ז. שימת דגש על פתוח תשתית תעשיתית בחוף הים-האדום לרבות מסופי הנפט כדי להבטיח זרימה חפשית ללא תלות במיצר הורמוז.
- ח. חזוק כוחות משמר-הגבולות הסעודי בגזרה הדרומית (מול רד"ת) ולאורך חופי הים-האדום.

בזירה החיצונית:

במז"ת:

- א. שקידה מתמדת על קיום ושפור ה"סולידאריות הערבית" כתשובה למערכת האיומים האזוריים והפגנת דבקות בקונסנזוס הערבי של ועידות הפסגה.
- ב. חזוק הקשרים עם מדינות-המפרץ ותאום ההבטיים המדיניים והבטחוניים בהגמוניה סעודית.
- ג. חסול המאחז הסוביטי ברד"ת וסלוק האיום על צפון-תימן.
- ד. שפור מערכת היחסים עם איראן.
- ה. החזרת מצרים כמרכיב "סולידאריות הערבית" אך הפגנת התנגדות למדיניותה הנוכחית של מצרים בתהליך השלום.
- ו. החשת תהליך ה"פיוס הלאומי" בלבנון ופנוי הכוחות הסוריים.
- ז. מניעת התלקחות סכסוך מזוין במז"ת בשעה בלתי נוחה לעולם הערבי.
- ח. בלימת תהליך החדירה של בריה"מ במז"ת.
- ט. שקום אמינותה של ארה"ב בעולם הערבי כגורם אסטרטגי וכבעל ברית לערבים.

מחוץ למז"ת

- א. טפוח שקט של מערכת היחסים המיוחדים עם ארה"ב כתשובה למערכת האיומים הסוביטיים והפגנת התנגדות לש"פ גלוי (בסיסים, מתקנים וכו').
- ב. הקפדה על מדיניות נפט עצמאית תוך דחית לחצים מצד אופ"ק ומדינות ערב הרדיקליות.

- ג. שקידה על הכנסת טריז בין ירושלים לווינגטון תוך פרנסו המתמיד.
- ד. קדום מעמדו של אש"ף בארה"ב לקראת שלובו בתהליך המדיני וסתימת הגולל על תהליך "קמפ-דיוויד".
- ה. טפוח אופציות מערביות בתחומי הרכש הצבאי.
- ו. בצור תדמית הבי"ל המתונה של סעודיה כלשון מאזנים בעולם הערבי וכגשר להשפעה במז"ת.

נכתב ע"י דוד אפק, מנהל מח' ערב 3

הנדון: תכנית-פהד מ-7.8.81-בטוי לקשיחות יסודית

א. כללי:

תכנית פהד נועדה לשרת בראש ובראשונה את האינטרסים הסעודיים בזירה המזרחית ובזירה הבי"ל. אין היא מהווה סטיה ממדיניותה המסורתית השלילית של סעודיה כלפי ישראל. היא נאמנה לעיקרי ההחלטות הערביות שאומצו בוועידות הפסגה הערביות ובמיוחד להחלטת פסגת בגדאד. היא חותרת לסכול תהליך "קמפ-דיויד", אין זו הפעם הראשונה שדוברים סעודיים ובהם המלך, יורש העצר ושר החוץ עוטים את העמדות המדיניות העוינות והקשוחות במטטה מתוחכם, המציג אותם כביכול כשוחרי שלום ואת מדיניות ישראל כמכשול לשלום.

בכדי לעמוד על "פרצופה" האמיתי של התכנית מן הראוי לנתח את מהותה ואת עתויה.

ב. הערות למהות "תכנית פהד":

1. התכנית כוללת 8 עקרונות שאינם בעלי משקל שווה. רובם שאובים מהחלטות פסגה ערביות (בגדאד 1978) שאומצו בחלקן ע"י העצרת הכללית, שבה נתון לערבים רוב אוטומטי העוין את ישראל. עקרי העקרונות עולים בסכומו של דבר בקנה אחד עם הדוקטרינה הסרובית של "חזית בגדאד" שנתגבשה לאחר חתימת הסכמי "קמפ-דיויד".
  2. בקטיגוריה ראשונה יש למנות העקרונות שהפכו לדוגמת האיבה ושלילית מהלכי השלום: הנסיגה הכוללת של ישראל מכל הטריטוריות הערביות שנכבשו ב-1967 לרבות ירושלים הערבית; הקמת מדינה פלסטינית ובייתה ירושלים.
- לקטיגוריה זו יש להוסיף מתן האופציה לפלסטינים לבחור בין "שיבה לבתיהם" לבין פצוים, ברי כי תביעות אלו מהוות מבחינה סעודית וערבית נקודת מוצא גם לחרחר בין ישראל לארה"ב בשל עמדותיה של האחרונה נגד ההתנחלויות בשטחים שנכבשו ב-1967. אשרי לעקרון השיבה" או "הפצוים" הרי זה סעיף 11 המפורסם החוזר ומופיע מדי שנה בהצעות ההחלטה האמריקניות בדיון על הפליטים (כמובן חסרה אצל פהד התיחסות המעניקה זכות שיבה לפליטים החפצים לחיות בשלום) מבחינתנו- ברי כי אש"ף יוכל לזאוג- שכל הפליטים ללא יוצא מן הכלל יעדיפו את זכות השיבה על פני פצוים.
- בקטיגוריה השניה מצויים 2 עקרונות בעלי אופי מבצעי המשרבבים את האו"ם לתמונת ההסדר: ראשית, העברת הגדה ורצועת עזה לחסות האו"ם לתקופת מעבר בת חדשים מספר, ושנית, מתן ערובות ע"י חברות האו"ם לבצוע העקרונות.

בקטיגוריה השלישית מצויים 2 עקרונות בעלי אופי פיסכי הומנירי אוניברסלי לאמר: ערובות לחופש הפולחן לכל הדתות במקומות הקדושים והצורך שכל המדינות באזור יוכלו לחיות בשלום, (יודגש אין מודבר על זכות אלא בצורך).

3. מבחינת ישראל, חמורה ביותר היא הקטיגוריה הראשונה החוזרת על יעדי הפסגות הערביות ועל היעדים הסופיים של אש"ף מבלי לנקוב בשמו. כאשר מצרפים אליה את עקרונות הקטיגוריה השניה לראשונה מגלים לאמיתו של דבר דמיון לתכנית 5 הנקודות של ח'אלד אלחסן, יועמו המדיגי של ערפאח, מ-22.4.80. הוא דבר בתכניתו על העברת השטחים לחסות האו"ם לתקופה של עד שנה. אין תמה, איפא, על דברי פהד ועל הסכרי הרקע שהושמעו בכלי התקשורת הסעודים כי התכנית איננה אלא חזרה על עקרונות המקובלים מכבר על מדינות ערב ואש"ף. איו ספק כי האלטרנטיבה המוצעת בתכנית פהד-אל-חסן מנוסחת באורח אלגנטי ומיועדת לשמש אלטרנטיבה לתהליך "קמפ-דיויד".

4. אשר לקטיגוריה השלישית יש להדגיש כי ישראל אינה מוזכרת כמדינה באזור. למילה הכרה אין זכר ומאליו חוזר הוכוח המדיגי לראשית שנות-70 כאשר ניסה השגריר יארינג לגרוג את הערבים להכרזה כי יש לנקוב מפורשות בשמה של ישראל משום שהיא איננה מוכרת כמדינה ע"י מדינות האזור. (עד כה טרם נחבררה השאלה האם מכירה סעודיה בישראל כמדינה במז"ת ולפי הרטוריקה הסעודית אפשר לגרום כי סעודיה ככל מדינות ערב להוציא מצרים איננה מכירה כמדינה ששמה ישראל).

5. אין להתעלם מדברי הרקע של האמיר פהד בכבוא להצגת העקרונות ובתשובות לשאלות שנשאל במרוצת הראיון עם סוכנות הידיעות הסעודית. בדברים אלה נכללות הנקודות הבאות המהוות, להערכתנו, חלק מה"אני מאמין" המדיגי של סעודיה ולפיכך אין לנתק את 8 הנקודות מעקרים אלה, כדלקמן:
א. על ארצות הכרית להפסיק את תמיכתה בישראל.
ב. על ממשל ריגן לערוך שנוי דרסטי במדיניותו בתהליך השלום ולחדול מדבקותו בהסכמי "קמפ-דיויד".
ג. על ארה"ב להכיר באש"ף משום שהיא מציאות וכל הסכם כולל באזור חייב להיות מבוסס על מציאות ולא על אשליות שהובילו למצבים כבאנגולה, באחיופיה, ובאפגניסטן.

6. חשוב לציין, במקביל ליסודות הממאירים ב"תכנית", גם את מה שנעדר ממנה, ולא בשוגג.

א. אין אזכור או התיחסות להחלטה 242, אין מקריות בכך. הפסגה המוסלמית במכה (ינואר 81) פסלה את החלטת מועבי"ט כבסיס להסדר. (סמנים ראשונים הופיעו כבר בפסגה הערבית בעמאן בנובמבר 80). מובן שאין זכר למרכיבים יסודיים בהחלטה זו כגון; כנון גבולות מוכרים ובטוחים והכרה בעצמאות, רבונות ושלמות טריטוראלית של מדינות האזור.

- ב. אין זכר לצורך במו"מ או בהסכם עם ישראל.
- ג. כבר צוין כי אין נוקבים בשם ישראל כמדינה.

7. ראוי לציין כי בעבר כללו דוברים סעודיים בכירים, לרבות פהד, החיטויות חיוביות להחלטה 242, להכרה בישראל ואף לנכונות לכונן עמה קשרים דיפלומטיים. במקרה אחד (ראיון פהד עם "הושינגטון פוסט" מ-25.5.80) אמר פהד כי סעודיה מוכנה להסתפק בהצהרה ישראלית על כוננת הכנה לסגת מהשטחים שנכבשו ב-1967 ובעקבות זאת תטול הממלכה על עצמה תפקיד פעיל בהבאת הערבים לשלף פעולה בהסדר מלא. גם אז לא הוזכר אש"ף ואף לא החלטות הפסגה הערביות והיהודים תוארו "כבני-דודים".

גורמים בינלאומיים זנקו אז משלותם כדי להאיר באור יקרות את ה"תפנית החיובית" במדיניות סעודיה, אך דא עקא, ובשלושה חדשים לאחר מכן ירה פהד לחלל העולם את תרועת הג'האד כנגד ישראל והזין את מערכת התעמולה הסעודית בקראתו זו עד לאביב 81.

8. מן הראוי להדגיש כי העדר אזכורו של אש"ף בתכנית גופה או של החלטות הפניגה הערביות אינו אלא חלק מ"תרגיל אחיזת עיניים" הנועד ליצור טשטוש באשר לנקודות שביחס אליהן חשה סעודיה צורך לערפל כוננות מצד אחד, ולסבר את אוזן השומעים מצד שני.

ג. הערות לשאלת עתוי פרסום התכנית:

תחושת החומר המודיעיני והגלוי מובילה למסקנות הבאות בדבר השקולים שהנחו את פהד להוציא תכניתו לאור בעתוי שבו פורסמה:

1. חשש וזעם סעודי על דבקותו של ממשל ריגן בתהליך "קמפ-דיויד". ראיון פהד נערך ימים אחדים לאחד שנתפרסם כי הנשיא ריגן אישר בפני סאדאת כי הסכמי "קמפ-דיויד" מהווים את המסלול הנכון לישוב המשבר המז"תי. אין זה מקרי כי השבועון הפרו-סעודי אלחואד'ת-51% מהמניות בידי סעודיה-מציב מעל לתמונת השער של פהד ב-21.8 את התזכה "האזהרה!" ובכותרת לכתבה על התכנית קובע כי "האמיר פהד בטל את ההתפיסות והעמיד את ארה"ב בפני הכרירה הסופית". להקשר זה שייכות השמועות המופרחות בהשראת ריאד על עיון סעודי בבטול בקור פהד בארה"ב. ההדלפות מריאד, בשם משקיפים בבירה הסעודית, מדברות על סרוב סעודי לקיים בקור המהווה שלב שלישי בהתיעצויות עם ריגן לאחר בקורי נשיא מצרים ורוח"מ ישראל.

2. נסיון להעמיד את סאדאת במקומו בעודו שוהה על אדמת ארה"ב ומחזק ידי ריגן לדבוק ב"קמפ-דיויד". פהד פוסל מפורשות את התהליך ומאותת לסאדאת כי אין לו מנדאט לשמש דבר לענין הפלסטיני.

(אין להערכתנו בסיס להערכות החפוזות של אמ"ן בדבר תאום מהלכים מוקדם סעודי-מצרי. המגע בין הנסיך הצעיר בנדר עם גורם מצרי המתואר כמגע עם גורמים בכירים ואין כל קשר בין מגע זה לתכנית פהד. כל העוקב אחר הסגנון והתוכן של הרטוריקה בעתונות הסעודית כלפי סאדאת בעקבות מפגש אלכסנדריה מתקשה לראות את אפס קצהו של תאום המדיני הסעודי-מצרי. אמנם היו סמנים כי בעקבות הבקורת החריפה של סאדאת על פעולות ישראל בעיראק ובלבנון משחששים חוגים ערבים באפשרות שיבת סאדאת לחיק האומה הערבית אך נחישותו להמשיך בתהליך השלום עם ישראל גררה אכזבה ומורת רוח בחוגים אלה לרבות סעודיה. בראיון ב- N.B.C. ב-9.8 ציין סאדאת בתגובתו הפומבית הראשונה על חכנית פהד כי היא זהה למה שהוחלט בפסגת בגדאד כאשר הוחלט לנקוט סנקציות נגד מצרים. "אין בה חדש". ועדין בהקשר זה של סאדאת יש להזכיר את הפרשנות ברדיו הממלכתי של סעודיה כי עקרונות פהד יוצאים מקודח-מוצא של עמדת כח ואין זו קריאה מבישה, נכנעת ובזויה).

3. התחושה הסעודית כי בעקבות המעורבות במהלכי פיליפ חביב, במשבר הלבנוני-סורי, נוצר הרושם בדעת הקהל הערבית כי סעודיה כרוכה למרכבה הדיפלומטית של וושינגטון ובעצם אף נסחפת לתהליך ההסדר המדיני, מעבר לסוגיית לבנון, חיבה בעת הזאת, תוך כדי בקור הנשיא סאדאת וערב בקור רוח"מ בגין, להגדיר את עמדותיה המדיניות בצמוד לקונסנזוס הערבי ולמחוק את הרושם של הועדות-יחד עם ארה"ב. (מקור מודיעיני כמוס מאשר מפני פקידים במשה"ח הסעודי כי בחירת מועד ההצהרה מבטא דאגת סעודיה לתבחיר לדעת הקהל הערבית את עמדתה האמיתית בנושא המשבר המזרחי, ולסלק כל אי-הבנה בנושא תפקידה ותרומתה הגוברת בחפוש אחר פתרון לסכסוך. סעודיה מבקשת לשים קץ לשמועות המתיחסות לשותפות הסעודית האמריקנית במז"ח.)
כרוח זו יש לקרוא את דברי פהד בראיון לסוכנות הידיעות הסעודית, ברקע לתכניתו, בציינו:

"...and what increases our sorrow is that the US continues to adhere to the Camp David accords whose failure has been proved"

או:

"Now we fear that time will pass without the present American Administration embarking on a new serious move drastically different from Camp David..."

יצוין כי במאמרי פרשנות שהופיעו ביומונים הסעודיים המרכזיים "אל-ריאד" ו"אלג'זירה" נאמר במפורש כי התכנית הסעודית מהווה אלטרנטיבה להסכמי "קמפ-דיויד" וכי עתוי פרסומה קשור למאמצה של סעודיה לבלום את החיאתה של המזלמה המשולשת האמריקנית-מצרית-ישראלית להטליא מחדש את "הבגד הקרוע" של הסכמי "קמפ-דיויד". (עפ"י השבועון הפרו-סעודי אלחואד'ת 21/8 פרסט פהד בעצם את סדר-היום שבו רוצה לדון אם וכאשר יועד עם ריגן כדי למנוע המבוכה שהיתה לו בבקורו ב-1977 אצל קרטר אשר טען לאחר מכן כי אף מנהיג ערבי לא עורר את שאלת המדינה הפלסטינית).

4. יש החוזרים ומעלים במסגרת השקולים הסעודים לעתוי הצגת התכנית גם את המגמה להציג תדמית מתונה כביכול של העמדה המדינית לאור הרצון לקבל את מטוסי ה"אוראקס" ולהתגבר על יקשיים בקונגרס האמריקני; נסיון להשוות על ביקור רוה"מ בארה"ב; גיוס מערב אירופה ללחץ על ארה"ב וכיוב'. כל השקולים הללו נכונים כשלעצמם, אך הם קימים ועומדים כל ימות השנה ואין בהם כוין להסביר את העתוי המידי אותו ניתן לראות בעיקר לאור האקור בסעיפים 1, 2, 3. יתר על כן אם שאלת התדמית המתונה היתה עומדת לנגד עיני פהד היה עדיף מבחינתו להמנע מאלמנטים שליליים בלתי מתונים (ההתייחסות לאש"ף, האולטמטום לארה"ב לסטות מ"קמפ-דיויד", אי-אזכור ישראל, אי התיחסות ל-242). מבחינת התדמית חיוביים ומתונים יותר הם הדברים שהושמעו אשתקד בפני ה"ווינגטון פוסט" והם אף זכו לתהודה חיובית יותר וממושכת מאשר "התכנית" הנוכחית. בקיצור-הטכסט של ראיון פהד אינו מתון ובעצם אינו מתמר להיות כפי שהתימר הראיון ל"ווינגטון פוסט", ואין הוא בא אלא לשרת האינטרסים הסעודים כפי שפורטו לעיל.

5. לכסוף ראוי להדגיש כי ל"תכנית הסעודית" השלכות שליליות על המשך תהליך השלום בהיותה חלק ממאמץ סעודי לגבש בסיס לאסטרטגיה ערבית אחידה בעולם ערבי שסוע ומפולג בשעה זו. אם תצליח להנחיל בתודעה הערבית כי דרושה אלטרנטיבה מוסכמת ל"קמפ-דיויד" - דבר שבו נכשלו כל ועידות הפסגה הערביות מאז חתימת הסכמים אלה - כי אז יהיה למשקל המדיני של תכנית כזו מעמד חזק יותר בקהילת המערבית. כך יש להבין הפניה לאירופה המערבית (בגוף הראיון) לפעול כלפי ארה"ב במקביל להזמנה למדינות ערב לאמץ תכנית זו בפסגה הערבית הקרובה.

ד. סכום והערכה:

1. אין ספק כי "תכנית פהד" איננה מהווה כל סטיה חיובית מהמדיניות הסעודית הקשוחה המסורתית ומתקונסנזוס הערבי כנגד תהליך השלום. היא איננה בטוין להסתלקות סעודיה מרעיון הג'יהאד הממוסד בהחלטות פסגת מכה.

2. אין הוכחה טובה יותר לכך מאשר עצם הכונה הסעודית להציג את תכניתה כהצעת החלטה במסגרת ועידת הפסגה הערבית הבאה וזאת מתוך הכרה מלאה שלא יכולה להיות התנגדות לעקרונות המוסכמים על חזית בגדאד משכבר, ומאור מחויבות, עפ"י החלטות פסגת בגדאד מנובמבר 1978, הקובעות הצורך לקבל אישור פורמלי של מוסד הפסגה לכל נוסחה לפתרון.

3. שאלת העיתוי נעוצה יותר במגמה לחבל בהסכמי "קמפ-דיויד" ע"י הצגת חלופה כביכול להסדר וחביעה מממשל ריגון להסתלק מהתהליך הנוכחי, ופחות ברצון לשפר תדמית שממילא הרקיעה שחקים ב-3 החדשים האחרונים.

נכתב ע"י דוד אפק, מנהל מח' ערב 3

ש מ ר

ירושלים, ט' באב תשמ"א
9 באוג' 1981
66/81

מעמד אש"פ

(השלכות ההתפתחויות בלבנון על מעמדו הפנימי ועל דרכי פעילותו בזירה הבינערבית והבינ"ל ובתחום הפח"ע)

עיקרי הסיקור

א. בתום ההתקפות על מאחזיו בלבנון והקריאה הבינ"ל אליו לסייע לרגיעה בלבנון, רווחה ההרגשה באש"פ שניתנה תנופה למעמדו בזירה הבינ"ל, ושנפרצה דרכו לשלחן הדיונים בנושא הסכסוך.

ב. לתנופה מדינית זו קדמה לאש"פ תקופה של חולשה בזירות הבינ"ל והבינערבית לאור העמדה האמריקנית התקיפה כלפי אש"פ והבעיה הפלסטינית, קפאון ביזמה האירופית והקיסובים במדינות-ערב.

ג. הפניה של האו"ם לאש"פ לנהוג כאיפוק בלבנון התפרשה באש"פ כהכרה בינ"ל בו כצד בסכסוך המזה"תי, ובה הוא רואה פתח להדברות עם ארה"ב, שלהערכתו, הכירה בו באופן בלתי-פורמלי כגוף מדיני חיוני בדיונים על הסכסוך הערבי-ישראלי לאחר שארה"ב פנתה אליו בעקיפין בנושא הפא"ש.

ד. מעמד אש"פ עלה גם בזירה הבינערבית, ומדינות-ערב החישו אליו סיוען הצנאי, הכספי והמדיני. בכך אפשרו לו כושר תמרון ויכולת להיחלץ מהשענות-יתר על: סוריה.

ה. בזירה הפנימית הוכיח ערפאת שוב כושר יכולת לאחד את כל הפלגים סביב הוולטות ממסר אש"פ, וזאת בהסכמת כל הפלגים להפא"ש.

ו. בד בבד עם ההישגים בזירה המדינית ממשיך אש"פ להיות נאמן למחויבותו ליואבק המזוין בישראל ומבצע פיגועים נגד מטרות ישראליות מזירות אחרות, זולת לבנון, שבה התחייב להפסיק את הפעילות הצבאית. ירדן תשמש לו כנראה לטווח הקרוב נקודת מוצא ע"קרית לפיגועים בישראל, כדי להוכיח נאמנות להתחייבות שלא לבצע פיגועים מלבנון.

ז. לאש"פ גם מגמה לחדש הפיגועים בחו"ל בעיקר נגד יעדים ישראלים, אם כי אלו כנראה יבוצעו בצורה מבוקרת כדי לשמור על תדמית מדינית כלפי המערב.

ח. נראה שהיעדים העיקריים לנגד עיני אש"פ הם שיקום מאחזיו בלבנון, הפעלת לחץ על המערב, ובמיוחד על ארה"ב, להכיר בו ולהדבר עמו ישירות, הגברת הפח"ע בתחום ישראל ובצוע פיגועים מבוקרים בחו"ל, בעיקר נגד יעדים ישראליים.

שמור

מעמד אש"פ

השלכות ההתפתחויות בלבנון על מעמדו הפנימי ועל דרכי פעילותו בזירות הבינערבית והבינ"ל וכתחום הפח"ע.

1. מטרתו הבסיסית של אש"פ היא להביא את הנושא הפלסטיני לראש סולם העדיפויות של מדינות-ערב כדי שאלו תסיענה בידו למקד את תשומת-לב העולם, ובמיוחד המערב (ארה"ב) לנושא זה וכתוצאה, תיחלץ ארה"ב לפתרון הבעיה הפלסטינית, ובאמצעות פתרון זה יבואו על פתרונם הנושאים האחרים בסכסוך המזה"תי. אם כתחילה הסתמנו מכשולים על דרכו של אש"פ להשגת יעד זה, נראה שלאור ההתקפות על מאחזיו בלבנון והקריאה הבינ"ל שהופנתה אליו לסייע לרגיעה בלבנון, רווחת ההרגשה באש"פ שניתנה תנופה למעמדו בזירה הבינ"ל ושנפרצה הדרך לשלחן הדיונים בנושא הסכסוך הישראלי-ערבי, מבלי שאש"פ יצטרך לעשות ויתורים כלשהם שיהיו נוגדים את עמדותיו הבסיסיות.
2. המכשולים שנערמו לפני ההתקפה על בסיסיו בלבנון על דרכו של אש"פ והבליטו חולשת מעמדו בזירות הבינערבית והבינ"ל באו לבטוי במספר תחומים:
  - א. בעמדת הממשל האמריקני כלפי הסכסוך במזה"ת, בהעדיפו לבנות את האסטרטגיה האמריקנית בזירת המפרץ והתמקדותו בקשרים עם סעודיה, מצרים וישראל, קודם לפתרון הסכוך הישראלי-ערבי והבעיה הפלסטינית.
  - ב. בהתמקדות מדינות-ערב בבעיותיהן השוטפות ובקיטוביהן תוך הזנחת הנושא הפלסטיני.
  - ג. בנסיונות ועדת המעקב לפתור את המשבר הלבנוני, בהותירה את אש"פ מחוצה לה. אש"פ מתייחס לפעולותיה בחשדנות מחשש שכל הסדר שזו תציע ינמצא את כוחו ומעמדו בלבנון ובנוסף לכך גבריה חשדנותו כלפי סוריה, שלא תהסס להגיע להישגים בלבנון על חשבון אש"פ, ואף עשויה לגרור את ישראל לעימות צבאי שיביא להסדר ישראלי-סורי תוך התעלמות מאש"פ בפרט ומהבעיה הפלסטינית בכלל. כמו כן המאמץ האמריקני-סעודי לפתור הסוגיה הלבנונית היא לצנינים בעיני אש"פ בראותו בכך נסיון לקשור את המשבר הלבנוני בסכסוך הישראלי-ערבי ולעקוף את המכשול הפלסטיני.
3. הנהגת אש"פ פעלה נמרצות בעת האחרונה בזירה הבינ"ל והבינערבית, כשהיא מנסה להחזיר את הטיפול בסוגיה הפלסטינית ולהביאה למרכז הסכסוך הישראלי-ערבי. היא שלחה את בכירה לאירופה (פגישות קדומי עם שה"ח של צרפת ושוויץ) והשקיעה מאמצים באיחוי הקרעים בין מדינות-ערב (עיראק-איראן, סוריה-עיראק, לוב-סעודיה, מרוקו-אלג'יריה) כדי להגיע לעמדה ערבית אחידה בנושא הפלסטיני.
4. ההתקפות על מאחזיו בלבנון אמנם פגעו בתשתיתו הצבאית, אולם אש"פ טשטש פגיעות אלה והפנה את תשומת הלב לעליה במעמדו הבינ"ל. הפניה הבינ"ל אליו לנהוג

- באיפוק בלבנון מקבלת פרוש אש"פ של הכרה בינ"ל בו כצד בסכסוך הישראלי-ערבי, שבלעדיו לא ייכון הסדר באיזור. בהכרה זו הוא רואה פתח להדברות ישירה בינו לבין הממשל האמריקני, שלהערכתו, עצם הפניה לערפאת במסגרת שליחות חביב, גם אם בעקיפין, כמוה כהכרה אמריקנית בלתי פורמלית באש"פ כגוף מדיני, שאין להתעלם ממנו בכל מו"מ על הסכסוך במזה"ת. מעמד אש"פ עלה גם בזירה הבינערבית, כאשר מדינות ערב החישו סיוען הצבאי, הכספי והמדיני לאש"פ ואפשרו לו כושר תמרון רחב וניצולו להיחלצות מהשענות-יתר על סוריה, שחשה אי-נוחות מעלית קרנו של אש"פ בעקבות האירועים בלבנון. בזירה הפנימית שוב הוכיח ערפאת כושר יכלת לאחד את כל הפלגים סביב החלטות ממסד אש"פ (פת"ח) ע"י היענות כל הפלגים לקבל ההסכם-להפא"ש.
5. אש"פ ניצל את הפגיעות בלבנון למטרות תעמולה על מנת להשיג אזדה בודעת הקהל בעולם, בהתירו לכתבים לצלם רק מקומות יישוב שנפגעו, ומנע כניסתם לנמדות צבאיות. כך הציג את ישראל בדמות של "תוקפן" המפנה נשקו לעבר אוכלוסיה אזרחית, ואילו את הפלסטינים הציג כקרבנות הנתונים לסכנה מתמדת.
6. הרגיעה בלבנון היתה נחוצה לאש"פ לשיקום מעמדו בלבנון ולחיזוק התשתית הצבאית שנפגעה קשות שם, אולם מעבר לכך מציג אש"פ תדמית של גוף מדיני אמין ואחראי כדי להפריך את הכינוי שדבק בו כגוף טרוריסטי ולהשיג הכרה בינ"ל במעמדו.
7. לבנון משמשת לאש"פ מאחז צבאי ומדיני עיקרי. בה ממוקמים רוב מפקדותיו ובסיסיו הצבאיים. לבנון הפכה עבור אש"פ למרכז לפיתוח עצמה צבאית (לצד פיתוח התשתית המדינית), לבסיס יציאה עיקרי לפיגועים בתחום ישראל, ולמרכז של מחנות אימונים של אנשי טרור בינ"ל.
8. התחייבות אש"פ להפא"ש בלבנון כוללת, עפ"י התפיסה של הנהגת אש"פ (פתח), הפסקת ירי ארטילרי ותקיפות קרקע מלבנון לעבר ישראל. ואילו פלגים אחרים באש"פ (חזית/ג'בריל) רואים בהתחייבות זו היתר ליציאה לפיגועים מלבנון בתחום ישראל. דוברי אש"פ חוזרים ומדגישים שההסכם להפא"ש בלבנון אינו כולל הפסקת המאבק המזוין בישראל, ושזה יימשך לצד הרגיעה בלבנון.
9. המגמה להמשיך במאבק המזוין באה לביטוי בנסיונות של מחבלים, בעיקר מהפת"ח, לבצע פיגועים בישראל, כאשר ירדן משמשת עבורם זירת יציאה עיקרית. במקום לבנון, וזאת כדי להציג תדמית אמינה של אש"פ, כגורם אחראי שנאמן להתחייבות שלא לבצע פיגועים מלבנון.
10. למרות ההישג המדיני של אש"פ מהאירועים בלבנון, ממשיך הארגון לעמוד במחויב תו במאבק אקטיבי בישראל (נסיונות לבצע פיגועים מתחום ירדן לאחר הפא"ש בלבנון בסוף יולי דבראשית אוגוסט 81) מזירות אחרות זולת לבנון, שבה התחייב להפסיק פעולותיו הצבאיות. אש"פ מעוניין בפעילות זו להוכיח:

א. שהמאבק בישראל נמשך ואין לפרש הפא"ש כהכרה בישראל וכהפיכת אש"פ לגוף מדיני בלבד.

ב. שהמצב ימשיך להיות מסוכן כל עוד לא נמצא פתרון לבעיה הפלסטינית.

ג. שקיים קונצנזוס פנימי בין פלגי אש"פ בהנהגת הפת"ח בראשות ערפאת.

11. נראה שהנהגת אש"פ (פת"ח) תשמור בטווח הקרוב על התחייבותה להפא"ש בלבנון כדי להציג אמינות ואחריות, אולם תמשיך לבצע פגועים בתחום ישראל ואף בחו"ל. כדי לעמוד בהתחייבות שלא לבצע פגועים מתחום לבנון, נראה שירדן תשמש לאש"פ בטווח הקרוב נקודת-מוצא לבצוע פגועים בישראל. זאת לצד המגמה להמשיך בדיאלוג בין אש"פ לירדן בנושא השטחים מתוך הכרה ברורה בחוגי אש"פ שירדן לא תפסיק דיאלוג זה בהיותו חיוני גם עבורה (מקנה לה לגיטימציה לפעילותה בשטחים, תוך הצגת ש"פ עם אש"פ), ושריאלוג זה חשוב יותר לאש"פ מאשר לירדן.

12. נראה שלאש"פ גם מגמה לחדש הפיגועים בחו"ל נגד יעדים ישראלים וגורמים מערביים וזו באה לבטוי לאחרונה בתפיסת מחבלים בוינה (29.7) כשכרשוחם אמל"ח. נראה שפיגועים אלה יהיו יותר מבוקרים מאשר בעבר כאשר אש"פ מעוניין מחד לשמור על תדמית מתונה ולהפגין היות אש"פ גורם מדיני בעיקרו ומאידך להוכיח במיוחד כלפי פנים וכלפי מדינות-ערב יכלתו לבצע פעולות נקמה בישראל על ההקפות נגד בסיסיו בלבנון.

13. לסיכום, למרות הפגיעה במאחזיו הצבאיים של אש"פ בלבנון, ניצל הארגון את האירועים באיזור האדרת קרנו (לאחר שנחלש בעקבות הקיטובים הבינערכיים והאירועים במזה"ת ובמפרץ) בזירות הפנימית, הבינערבית והבינ"ל. התחושה באש"פ בתום הקרבות וכשהסתמנה רגיעה בלבנון, היא של עצמה צבאית אבל בעיקר מדינית שיסיעו לו לקדם יעדיו בזירה הבינ"ל, ובמיוחד במאמציו להביא את ארה"ב להדברות עמו. להערכתו הארועי בלבנון העניקו לו הכרה בינ"ל (או"ם) במעמדו שם, ובעקיפין גם הכרה אמריקאית בדרך להכרה בו כצד חשוב והכרחי בסכסוך הישראלי ערבי.

14. לאחר הרגיעה בלבנון נראה שלנגד עיני אש"פ עומדים היעדים הנאים:

- שיקום בסיסיו הצבאיים בלבנון.
- שמירה על מעמדו בלבנון, שהוא המאחז הטריטוריאלי העיקרי שלו.
- היחלצות מתלות-יתר בסוריה והרחבת כושר תמרוננו ע"י הסתיעות במדינות ערביות נוספות (לוב, עיראק).
- לחץ מצד מדינות-ערב ודעת הקהל העולמית על המערב ובמיוחד על ארה"ב להכיר בו כגוף מדיני וכמייצג בלעדי של הפלסטינים ולהדבר עמו ישירות ללא ונאים מוקדמים
- הגברת פח"ע בתחום ישראל כאשר ירדן משמשת נקודת מוצא עיקרית ובצוע פגועים מבוקרים יותר בחו"ל בעיקר נגד יעדים ישראלים.

נכתב ע"י מרגלית נאור, מח' ערב 2/ממ"ד.

אש"פ - גורם לאי-יציבות באיזור

1. אש"פ, שהוקם ע"י מדינות-ערב כארגון גג של הפלסטינים במגמה להעתיק את מהות הסכסוך ממאבק מדיני בין מדינות-ערב לישראל למאבק קיומי בין ישראל לפלסטינים, הפך במרוצת הזמן לגורם המאיים גם על משטרים ערביים, ובמיוחד השמרנים, על היותו גורם מתסיס ומאיים על יציבותן של מדינות-ערב מעיד יחס שליטיהן לאוכלוסיה הפלסטינית שבתחומן. מדינות-ערב מטילות הגבלות חמורות על פעילות הפלסטינים מתוך זהירות ורצון למנוע זעזועים. האנרכיה בלבנון היא דוגמא מוחשית למתרחש במדינה שאש"פ מתנהג בה כריבון ועושה בה כבתוך שלו.
2. באש"פ שאינו עשוי מקשה אחת, יש פלגים (חזית עממית/חבש וחזית דמוקרטית - חואתמה) שעמדתם הבסיסית מעוגנת באידאולוגיה המרכסיסטית-לניניסטית שלהם, ומטרתם המרכזית היא להביא לאיחוד ערבי כולל ע"י אידאולוגיה זו ומאבק מהפכני אלים ומתמיד. הם תומכים במשטרים ערביים קיצוניים כרד"ת, לוב וסוריה, עוינים את המשטרים השמרניים המסורתיים כירדן, סעודיה וקטר. הנפט ותומכים בגופים אופוזיציוניים, המעוניינים להפיל את המשטרים הקיימים.
3. מעורבותו החתרנית של אש"פ במדינות-ערב, כזמיון במדינות השמרניות, מהווה סיכון למשטרים הערביים. להלן דוגמאות לפעילות זו של גורמים באש"פ במדינות ערביות שונות:
  4. לבנון הפכה לבסיס חיוני עבור גורמי אש"פ להגשמת שאיפתם לפעול מתחום מדינות הגובלות עם ישראל, לאחר שמצרים, סוריה וירדן הטילו הגבלות על פעילותם. אש"פ החל לבסס את מעמדו בלבנון בשלהי 1968, הקים בה מוסדות עצמאיים וביצע פיגועים רבים מתחומה תוך הפרת הסכמים בינו לבין ממשלת לבנון וניצולם להרחבת מאחזיו. פעילות זו של המחבלים היתה גורם מרכזי בפריצת מלחמת האזרחים בלבנון בין נוצרים למוסלמים ובהתפוררות המדינה. חלקים מהמדינה הועברו לרשות המחבלים (צפונית ללז'טאני), ואש"פ מקיים בה למעשה מדינה פלסטינית עצמאית כאשר חלקים נוספים בלבנון הפכו ליחידות צבאיות-מדיניות נפרדות.
  5. אש"פ מתנהג באיזורי "המדינה הפלסטינית" בלבנון כשליט ריבון לכל דבר תוך התעלמות מהשלטונות הלבנונים ובניגוד להסכמים הרבים שחתם עליהם. ביטויים לכך ניתן למצוא בבניית כוחו הצבאי, המונה כ-15,000 מחבלים מאורגנים וחמושים היטב, בתי-דין הפוסקים גזרי דין מוות לעבריינים, תחנת שידור שממנה מוסר אש"פ על פיגועים בישראל, הזמנת משלחות ואישים זרים ללא אישור משלטונות לבנון ולמרגת התנגדותם, והפיכת "המדינה הפלסטינית" למרכז לטרור בינ"ל, שבו מקבלים טרוריסטים זרים אימונים צבאיים.

אש"פ אינו מעוניין בפתרון המשכר הלבנוני, משום ששמעותו תהיה בהכרח הגבלת כוחו ועצמאותו בלבנון, שהיא המקום היחידי בעולם הערבי המאפשר לו להקים מסגרות ארגוניות, צבאיות ומדיניות עצמאיות. לפיכך אש"פ דחה כל נסיון של הממשל הלבנוני להכניס צבא לתחומים שבשליטת אש"פ והטריד את יחידות הצבא הלבנוני במערב ביירות ובצידון.

7. נסיונות הממשל הלבנוני להחזיר את הריבונות על לבנון עלו בתוהו, ומדינות-ערב לא תמכו בדרישות לבנון בשל הקשר הרגשי שלהן לבעיה הפלסטינית. כך הפכה הממשלה הלבנונית לחסרת אונים בוכה *כאן*.

8. פעילותו העצמאית של אש"פ בלבנון נוגדת את הריבונות הלבנונית וככל שגוברת פעילות זו של המחבלים פן מתערערים יסודות המשטר הלבנוני.

9. שאיפת גורמים באש"פ להפיל את המשטר החאשמי בירדן ולחשליט את הארגון על מדינה זו מובעת מידי פעם ע"י בכירי אש"פ, ולאחרונה ביטא שאיפה זו אחמד ג'בריל, מזכ"ל החזית העממית-המפקדה הכללית, בראיון ל"אלשרק" הלבנוני (25.3) בדבריו: "הדרך לפלסטין עוברת דרך ירדן ולא דרך צברא ושאתילא, המקום הטוב ביותר עבור הפלסטינים לבצע את פעילותם המהפכנית נגד ישראל היא ירדן, שלה הגבול הארוך ביותר עם המדינה היהודית".

10. המגמה להפוך את ירדן לזירה של פעילות צבאית נגד ישראל באה לכיטוי לאחרונה בנסיונות של אנשי אש"פ להחדיר חוליות מחבלים ואמל"ח לתחום ירדן (סוף יולי, ראשית אוגוסט) (81). זאת לאחר שאש"פ התחייב להפא"ש בלבנון והוא מעוניין היה להציג בפני המערב תדמית אמינה של גורם אחראי הנאמן להתחייבות שלא לבצע פיגועים מלבנון, ולחמחיש בזירה הפנימית והבינערבית שהמאבק המזויין בישראל עודנו נמשך. כך מתכוון אש"פ להחליף את לבנון בירדן כזירה יציאה עיקרית לפח"ע, ולסבך את הממלכה החאשמית בעימות צבאי עם ישראל ולערער על קיומה. באותו זמן מנצל אש"פ את הרגיעה בלבנון לשיקום מעמדו וחיזוק תשתיתו הצבאית, ומחויבותו למאבק אקטיבי בישראל מתגלמת בפח"ע מירדן.

11. תביעת אש"פ מירדן לחדש את נוכחותו הצבאית והמדינית בירדן היא למעשה ביטוי לצורך קיומי עבורו, ואילו ירדן רואה בדרישה זו איום קיומי על יציבות המשטר החאשמי.

3/...

12. אש"פ מהווה גם סכנה למשטרו של אסד בסוריה ע"י סיועו בנשק ובאימונים לאחים המוסלמים, החותרים תחת המשטר העלוי. בשלהי 1979 נעצרו גורמים באש"פ, ובמיוחד מהפת"ח, ע"י המשטר הסורי באשמה של חתרנות וסיוע לאחים המוסלמים (ועל רקע זה שררה מתיחות ביחסי אש"פ-סוריה. אבו איאד, האיש מס' 3 בפת"ח, קרא בזמנו (אלימאמה הסעודי, 16.11.79) לסלק את סוריה לבנון בעקבות מעצרים של נציגים מארגון שפעל להפלת אסד, שקיבלו אימונים במחנות הפת"ח בלבנון.
13. במדינות הנפט הערביות הפרו-מערביות קיימת פעילות חתרנית של אש"פ. בסעודיה נמסר על מעורבותם של גורמים מהחזית העממית (חמש) בנסיונות ההשתלטות על הכעבה במכה. בכווית ביצעו גורמים פלסטינים (25.6.81) פיגועים ביעדים שונים ברחבי המדינה, שבעקבותיהם עצרו שלטונות הבטחון הכוויתים שלושה פלסטינים שהיו מעורבים בבצועם. כמו כן נעצרו בכווית פלסטינים שהיו חשודים בבצוע פיגוע בחברת הספנות הכוויתית-איראנית בכווית (28.3.81).
14. על חלקם הפעיל של הפלסטינים במעשים הרסניים בכווית העיד העתון הכוויתי "מראת אלממה" (22.7.81) במאמר שבו האשים אלמנטים פלסטינים בבצוע פעילות טרור בכווית תוך הדגשת תמיכתה של ממשלת כווית בפלסטינים. כותב המאמר קרא "לקטוע את ראש הטרור" והדגיש כי "הדרך לשחרור פלסטין לא תעבור בכווית".
15. הפלת המשטר של השאה באיראן התאפשרה בין היתר, בסיועו של אש"פ שהכשיר קאדרים וקבוצות איראניות במחנות האימונים שלו בלבנון, וסיפק להם נשק וציוד צבאי כיום גורמים באש"פ מתננים גם סכנה לשלטונו של חומייני על ידי התערבות בענייני פנים באיראן, נסיונות לפתוח משרד באהואז שבערבסטאן ואתמיכה בערביי האיזור ע"י סיוע בנשק ואימונים לגורמים ערביים וקומוניסטים באיראן.
16. מאז יזמת סאדאת, אש"פ הגביר איומו על משטר סאדאת במצרים, והוא מסייע לגורמי אופוזיציה מצריים, המעוניינים להפיל את המשטר המצרי. הסיוע מתבטא במתן סיוע צבאי ואימונים לאנשיהם במחנות אש"פ בלבנון.
17. גם בסודאן חותר אש"פ תחת משטר נמירי. אנשי אש"פ, כולל נציגיו הרשמיים בח'רטום, התנגדו בגלוי, לממשלת סודאן ואיימו בפומבי לבצע רציחות בקרב האוכלוסיה המקומית, אם זו תפעל בניגוד לרוחם. בעקבות חתרנות זו גורש נציג אש"פ בח'רטום יחד עם עוזריו בפברואר 81.
18. לסיכום, למרות הסיוע הסכפי, המדיני והצבאי של מדינות-ערב לאש"פ, ובמיוחד מדינות הנפט, מהווה אש"פ גורם מתסיס לפעילות טרור ע"י סיועו והתקשוריותו לגורמים אופוזיציוניים ומניח בכך יסודות למהפכה בארצות האסלאם. לשם כך הוא נתמך ע"י כר"מ, בחיותו עבודה מכשיר להתערבותה במזה"ת.

19. על פעילות חתרנית של אש"פ נגד יעדים ערביים מעידים דברי בסאם אבו שריף, דובר החזית העממית, (הרלד טריביון, 18.4.79) : החזית העממית פועלת נגד יעדים ערביים ריאקציוניים כמו סעודיה, מצרים וסודאן (בדבריו התכוון להדגיש שהפיגועים מכוונים נגד יעדים ערביים ולא אמריקניים).

20. אנשי אש"פ גם מרכיזים לאיים על מדינות-ערב, ובמיוחד מדינות הנפט, להרוס את שדות הנפט, אם לא יקבלו סיוע מסיבי מוגבר בכסף, בנשק ובכחות, סיוע שיענה על דרישות אש"פ. הארגון אינו שבע רצון מהסיוע הערבי, ובכיריו הרבו לטעון שמדינות-ערב אינן מסייעות דיין לאש"פ ואינן מקריבות את כל הפוטנציאל העומד לרשותן לפתרון הבעיה הפלסטינית (אבו איאד בביירות, אלנהאר, 7.8.81). באש"פ אף התבטאו מנהיגים על כוונות משטרים ערביים לחסל את אש"פ ולהחזיר את הפלסטינים לאפוסטרופסות ערבית (מאג'ד אבו שראר, איש הסברה בפת"ח, בראיון ל"אלראי אלעאם" הכורית, 6.1.81).

21. המדיניות האמביוולנטית של מדינות-ערב כלפי אש"פ המריצה גורמים בכירים באש"פ להפנות איומים כנגד מדינות ערב. בטוי אחרון לכך מצוי בדברי חבר הוועה"מ בפת"ח, מחמד ע'בים (המכונה אבו מאהר) בדמשק (רויטר, 24.7): "המהפכה הפלסטינית תהרוס את שדות הנפט הערביים אם אלה לא ישמשו למען האנטרסיים של העימות הערבי נגד האויב הציוני. על מדינות-ערב להעביר את כוחותיהן הצבאיים לקוי החזית... אם מנהיגי ערב פוחדים לנקוט בעמדה נגד ארה"ב וישראל מחשש לגורלם, נשמיד את שדות הנפט האלה".

נכתב ע"י מרגלית נאור

אל : המנכ"ל
מנהל לשכת השר
לשכת המשנה למנכ"ל

מאת : אלי רובינשטיין

הנדון : ארה"ב - אש"ף

בתקשורת נמסר כאילו ד"ר ז. בזזינסקי, לשעבר יועץ הנשיא קארטר לבטחון לאומי, קורא לארה"ב להתנער ממחויבותה כלפי ישראל שלא לנהל מו"מ עם אש"ף, וזאת לכאורה (לפי הרדיו והטלוויזיה) בנימוקים שהתחייבות ניתנה ע"י ממשל קודם ואינה תופסת עוד, וכך ניתן להידבר עם בודדים ולא בהכרח עם הארגון וכיוצא באלה. אנו מבקשים לשוב ולהתייחס לנושא זה ולהעמיד דברים על דיוקם.

א. התחייבות

ההתחייבות שלא להידבר עם אש"ף ניתנה ע"י ארה"ב בתזכיר ההבנה שנחתם עמנו בנושא ועידת ג' נבה-1 בספטמבר 1975. לשון ההתחייבות (בתרגום בלתי רשמי) היא:

"ארה"ב תמשיך לדבוק במדיניותה הנוכחית באשר לארגון השחרור הפלסטינאי, שלפיה לא תכיר באש"ף ולא תנהל עמו מו"מ כל עוד אש"ף אינו מכיר בזכותה של ישראל להתקיים, ואינו מקבל את החלטות מועבי"ט 242 ו-338. ממשלת ארה"ב תיוועץ באורח מלא ותשתדל (seek) לתאם את עמדתה והאסטרטגיה שלה בוועידת השלום בג' נבה בנושא זה עם ממשלת ישראל...". (המשך הסעיף עוסק בנושאים הקשורים ישירות להשתתפות בג' נבה, וקובע בין השאר כי תוספת כל צד לוועידת טעונה הסכמת כל הצדדים המקוריים).

ב. היקף תחולתה של ההתחייבות

1) כפי שציינה פרופ' לפידות במזכרה מ-13.12.81, ניתנה אמנם ההתחייבות בתקשר ההכנות לוועידת ג' נבה בשעתו. אך ההתחייבות לכשעצמה כללית ורחבה, וניתן לפרש ^{היא} כי היקף תחולתה מוגבל לוועידת ג' נבה. אוסין, כי הפרקטיקה של היחסים בין ישראל וארה"ב נמשך והשניט האחרונות גם לאחר שענין ג' נבה ירד מבחינה פוליטית (אם גם לא פורמלית) מעל הפרק מאז ביקור טאדאת בנובמבר 1977 (שלפניו נעשו מאמצים לכינוסה) - התחייבה ארה"ב בכל מגעיה עמנו להתחייבות כתקפה ועומדת (יתרה מזו - הפרתה ע"י אנדרו יאנג, נציג ארה"ב באו"ם, בקיץ 1979, היתה אעילות פיטוריו מתפקידו בצד דיווח כוזב לממונים).

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך:

- 2 -

מספר:

(2) זאת ועוד, כפי שצויין ע"י פרופ' לפידות, בסעיף 8 לתזכיר ההסכמה בין ממשלות ארה"ב וישראל שנחתם בצמוד לחוזה השלום ב-26.3.79 נקבע במפורש כי הסכמים והבטחות קיימים בין ארה"ב ובין ישראל אינם מטתיימים או משתנים עם כריתת חוזה השלום (למעט התחייבויות שעבר זמנן מתזכיר ההבנה הגדול של 1975).

(3) הטענה כאילו, כביכול, תוקף מזכר ההבנה היה רק לאותו ממשל של ארה"ב שחתם עליו בשעתו - אין לה על מה שתסמוך. מזכר ההבנה נכנס לקטיגוריה של הסכמים בינלאומיים אמריקנים הקרויה executive agreements, היינו, שאינן אמנות (treaties) אלא נכרות ע"י הממשל בתוך סמכותו הארזקוטיבית. אלה הם הסכמים בינלאומיים לכל דבר, ומאז 1972 חייב הממשל גם להעבירם לקונגרס והוא עושה כן. באשר לתוקפם של הסכמים אלה, מצייין קלאהן (Low) (Among Nations 423-4 (1976) 3rd ed) כי ארה"ב מעולם לא הכחישה תוקף הסכמים כאלה על רקע חילופי נשיאים. אמנם, פעם אחת, באפריל 1960, הצהיר מזכיר המדינה דאז כריסטיאן הרטר כי נשיא יכול לחיוב את ארה"ב רק בתקופת כהונתו, וכביכול סבר כך גם הנשיא אייזנהאואר, ואולם, אין לכך בסיס במשפט הבינלאומי, בהצהרות ממשלת ארה"ב או בפרקטיקה שנהגה במשך כל השנים. בנוסף כאמור, התייחס בפועל ממשל קארטר להתחייבות כקיימת ועומדת הגם שניתנה ע"י ממשל פורד. המסקנה היא, כי תוקפה של ההתחייבות שריר וקיים לחלוטין.

ג. תוכן ההתחייבות

(1) ההתחייבות כוללת שני תנאים מצטברים - הכרה בישראל והכרה כ-242. יוזכר, אגב, כי באחת מהתבטאויותיו הוסיף מזכיר המדינה ואנס במשתמע, תנאי שלישי למו"מ עם אש"ף, היינו, ביטול "האמנה הלאומית הפלסטינאית" הידועה לשמצה, אך בדרך כלל דיבר הממשל על שני תנאים שבתחייבות 1975.

(2) לטענה האפשרית כי ההתחייבות היחה שלא לנהל מו"מ (negotiate) עם אש"ף בלא שנתקלמו התנאים, אך לא "לשוחח" גרידא (או עם חברים בו שאינם נציגים פורמליים) - זו גישה המרמזת על חוסר תום לב, כל שזחה בינלאומית, דיפלומטית או אחרת, יש בה משום מו"מ, גם אם אינה משא ומתן על מסמך; התשלכות הפוליטיות שלה - נקיטת קוי מדיניות, הצהרות ופרסומים המתלווים אליה ויוצרים עובדות מדיניות - כל אלה נובעים ישירות מקיומה ומתוכנה, וממילא נהווה היא מו"מ במובן הרחב. אין כמובן כל הבדל בין אש"ף הפורמלי לבין פגישה "לא פורמלית" עם נציגיו. ההתחייבות היא בקשר לענין פוליטי, שאין לגביו הבדל בקשר לפרוצדורת המפגש.

ד. אגב, במשך כל השנים היו שמועות כי ארה"ב מקיימת כחשאי ובאמצעות נציגים פורמליים או אחרים פגישות עם אש"ף (מלבד יאנג היה שגרירם באוסטריה וולף וכן אחד מראשי הקווקרים האמריקנים), אך מעולם לא הודה פורמלית הממשל בכל אלה והכחיש בתוקף ובמקרים מסוימים דומה שאף ניתנה מעין נזיפה אצל נציגיה.

ה. סיכומו של דבר: התחייבות ארה"ב שלא לנהל מו"מ עם אש"ף אלא צבשני תנאים, היינו הכרה בישראל וב-242, בעינה עומדת; רק בקיום שני התנאים, שהם מצטברים, על שזחה תשתחרר מהתחייבותה (כאמור הוזכר גם תנאי שלישי - ביטול "האמנה הלאומית"). אין יסוד לרעיונות כאילו בטלה ההתחייבות עם שינוי ממשל או כאילו אין "שיחות" בידיה בבחינת "מו"מ".

ב ב ר כ ה,
א. רובינשטיין

העתק: מנהל לשכת השר
לשכת המשנה למנכ"ל

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: ו' באב תשמ"א
6 באוגוסט 1981

מספר:

ס ו ד י

א ל: לשכת המשנה למנכ"ל

מאת: מ"מ מנהל הפוצות

הנדון: יהודי אתיופיה (סקירה עבור רה"ם בעת ביקורו בקרוב בארה"ב)

1. מדיניות ישראל היא להביא מספר מירבי של יהודי אתיופיה לישראל. המשימה מחבצת בקצב המזורז האפשרי לאור הנסיבות והמכשולים הידועים.

2. בתחילת השנה שעברה נכנס לפועל דרך בריחה דרך סודאן. הידיעות על "פתיחה הדרך" הוחדרו לאתיופיה ומעל 1500 יהודים הגיעו לסודאן. חלק ניכר הגיעו לארץ. הזרם נמשך וכיום ממתינים בסודאן במעמד פליטים כ-2,000 יהודים להזדמנות לעלות.

3. נעשו סידורים לקבלת במחנה פליטים קרוב לגבול, ולטיפול בהם כולל טיפול רפואי בעת שהותם שם. העברתם לחרום נעשה בהיקף שמתאפשר ושם מנופקות תעודות מסע עבורם לטיסתם לארץ ולקליטתם כאן. כמה עשרות הגיעו לארץ מאז תחילת השנה, אולם חלה הפסקה מאז ראשית הקיץ בגלל סיבות שמעבר לשלישת צוותי-השדה.

4. המוסד והסוכנות מסבירים שהתפתחות מאכזבת זו היא חוצאה של קשיים אוביקטיביים - מחלות, עונת הגשמים פיקוח מוגבר בשני צדדי הגבולות וכו'.

5. לאחרונה נעצרו כמה עשרות פלאטים באזור גונדאר, וכ-17 עדיין עצורים, כולל מנהיג קהילתי כחשודים בכוונות בריחה והסתה לאחריהם לעזוב. אנו משתדלים לקבל יותר מידע על היקף המעצרים, סיבתם, וכוונות השלטונות לגבי העצורים והופעת הבריחה. (יש לזכור שבאזור טיגרה קל יותר לקבוצות של יהודים לעזוב בגלל חוסר השליטה של הממשלה באזור; באזור גונדאר יש לשלון שליטה מוחלטה, היאום ופיקוח על כל תנועה של חושבים).

6. בקבלת אסרות יציאה רשמיים ליהודי אתיופיה, שיפלנו וממשיכים לשפל באמצעות ממשלת שבדיה, הצל"א, אירגון הפליטים הבי"ל, והכנסיה האתיופית, ועוד. חכניות לשגר משלחת מארה"ב יהודית, יהודית-כושית, או של השגריר יאנג בעצמו לא יצאו לפועל. גם פניה לקשורו הוכנה אך לא בוצעה. מטפרי מדינות אחרות הביעו נכונותן לעזור אך לא מצאנו דרך כדאית להפעילם. ההצלחה בהוצאת יהודים בדרכים רשמיות הן בודדות בלבד ובכל מקרה דרשו הרבה זמן ומאמץ.

7. בארץ פועלת ועדה בינמשרדית אשר היו"ר שלה, מזכירו הצבאי של רה"ם, ובה מיוצגים המשרד, נציגי הסוכנות, והמוסד (ואליה מוזמנים מדי פעם נציגי הפלאטים בארץ, נציג משרד הקליטה וכו'). אנו מהווים את הקשר בין ועדה זו וועדת תאום אשר הוקמה במסגרת NJCRAC בניו-יורק בה מיוצגים גם ה"אקטיביסטים" האמריקאיים אשר מקימים קשרים ישירים עם הפלאטים בארץ ואף בסודאן. נסיונות להגביל את פעילות הוועדה האמריקאית לא חסיד הצליחו. בוועדה אישים אשר יש להם מידע רב על הפלאטים ומשפלים בה שנים רבות. משך שנים אלו הם צברו הרבה התנגדות לקו הנקוט בידי הגורמים הישראלים המשפלים בעניין. רק יצירת זרם עליה קבוע וקליטה מתקבלת על הדעת של העולים - רצוי בכפר שלהם - תנשרל אותם מפעילות מזיקה בקרב יהדות ארה"ב אשר השפיעה בעבר לרעה על היחסים בין ישראל ויהדות ארה"ב.

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך:

מספר:

- 2 -

8. מאז העולים הפלאשים אשר כן הגיעו ארצה במשך 18 החודשים האחרונים - המספר עולה על 1,200 - עוברים דרך מרכזי קליטה בנאר-שבע ובאופקים. בראשית שנה זו התפתחה מתיחות רצינית בין יוצאי שבט גונדאר לבין יוצאי שבט סיגרה והדבר הפריע לתהליך הקיץ של קליטתם, אולם בינתיים נמצאו פתרונות מועילים.

בברכה,

יוסף יעקב

העתק: לשכת השר
לשכת המנכ"ל
מצמ"א

SECRET

- 9 -

8. This report contains information of a confidential nature - should
not be disseminated outside the Department of Defense. It is to be
controlled and handled in accordance with the provisions of Executive Order
12958, and the Department's policies on the protection of confidential
information.

SECRET

SECRET

SECRET
SECRET
SECRET

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: י"א באב תשמ"א
11 באוגוסט 1981

מספר:

ס ו ד י

א ל: לשכת המ/מנכ"ל ✓

מאת: מ"מ מנהל תפוצות

הנדון: יהודי אחיזפיהו (סקירתנו עבור רוח"ם מה-6 דנא)

בינתיים נודעו:

א. השלטונות חוקרים פעולות "אורש" באחיזפיה, והמוסד נסגר בינתיים, תוך הסתככות חמורה בגלל גילוי דולרים ברשות מורה שהועסק משעם הארגון (הוא ועוד מורה נאסרו).

ב. קבוצה צעירים יהודים שניסו לחצות הגבול לאחרונה נתפסה ונעצרה. אין פרטים.

ב ב ר כ ה ,

יוסף יעקב

העחק: לשכת השר
לשכת המנכ"ל
מצפ"א

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET
SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

מדינת ישראל

משרד החוץ

ירושלים

תאריך: יא' באב תשמ"א
11 באוגוסט 1981

מספר:

647

סודי

אל : לשכת המ/מנכ"ל
מאת: מ"מ מנהל תפוצות

הנדון: מצב יהודי סוריה : נייר רקע עבור רה"מ לקראת ביקורו בארה"ב

1. מלבד מספר שינויים (חולפיים?) שחלו לאחרונה אין שינוי משמעותי במצב יהודי סוריה : השינויים הם בבחינת מגבלות על מתן דרכונים והיתרי יציאה לחו"ל, איסור מכירת בכסי דלא בידי של יהודים, וכד'.
2. עם זאת השלטונות הסוריים מאפשרים למיעוט היהודי לעסוק בעבודתם ובעיסוקיהם היומיומיים.
3. המצב הפנימי הנוכחי בסוריה מטיל צילו על חיי היהודים, בהגברת המתח והפחד. לאחרונה נעצרו 5 גברים על שניסו לברוח מעבר לגבול.
4. אשתקד הצליחו יותר מ-300 יהודים להגיע ארצה. השנה, עד כה, מדובר בעשרות בלבד.
5. נותרו פחות מ-4,500 יהודים בסוריה.
6. קיים פחד שמצבם יוחמר אם יופל משטרו של אסאד.
7. ההגבלות קיימות אך בדרך כלל אינן מופעלות הלכה למעשה: נסיעות בתוך סוריה רק בהיתר מיוחד מהמשטרה/צבא, אשור נסיעות לחו"ל לבודדים בלבד למטרות ריפוי, עסקים או מסיבות משפחתיות כשחלק מהמשפחה נשאר בסוריה, ופקדון ושוחד ביכרים משולמים למשטר). איסור על מכירת בתים או מכונות או חנויות ללא תנאים מיוחדים הגורמים להפסדים כבדים ולהגברת הפיקוח על הנוגעים וכד'.
8. מדי פעם אנו מפעילים גורמים בחו"ל (ארה"ב, קנדה, אנגליה, צרפת, רפ"ג, איטליה, הולנד, בפרלמנט האירופי וכד') לעזור בשחרור עצורים יהודיים, או בהקלת המצב של משפחות ידועות (מחלקה וכד').
9. שלטונות תורכיה הוכיחו פעם נוספת את התנהגותם ההומנית כלפי נמלטים שעברו הגבול לתורכיה. חקרו אותם ואשרו העברתם ארצה.

2/.

STATE OF TEXAS

COUNTY OF ...

...

...

...

...

...

6

...

...

...

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

מדינת ישראל

משרד החוץ

ירושלים

תאריך:

מספר:

- 2 -

10. הכנות הרווקות - קריאה מתוך סוריה

א. ראש הקהילה היהודית בדמשק, מר סלים תותח, יצא בקריאה בענין הכנות הרווקות בקהילה (כ-250) בראיון שנתן לטיימס הלונדוני בפברואר 1981.

ב. זוהי הפעם הראשונה שקריאה מסוג זה יצאה מתוך סוריה.

11. סכום

א. חלקם הגדול של יהודי סוריה מעונינים לצאת משם ולעלות לישראל. ישנן כיום קבוצות גדולות מיהודי חלב ה"יושבים על המזוודות" ומצפים לשעת כושר כדי לברוח, אך כאמור עקב המצב הבטחוני הפנימי בסוריה, אינם יכולים לעשות זאת.

ב. אחוז קטן מאוד של היהודים מסוריה שהגיעו לישראל, עזב את המדינה ע"מ להתאחד עם קרובי המשפחה בחו"ל.

ג. בשלב זה אין סימנים לכך שהפעילות הציבורית למען יהודי סוריה השפיעה במידה כלשהי על ממשלת סוריה.

ב ב ר כ ה,

דוסף יעקב

העתק: לשכת השר
לשכת המנכ"ל

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

1. This document contains information of a confidential nature and is intended for the use of the personnel of the Department of Defense only. It is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 12958, and is to be destroyed when it is no longer needed.

2. This document is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 12958, and is to be destroyed when it is no longer needed.

SECRET

3. This document contains information of a confidential nature and is intended for the use of the personnel of the Department of Defense only. It is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 12958, and is to be destroyed when it is no longer needed.

4. This document contains information of a confidential nature and is intended for the use of the personnel of the Department of Defense only. It is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 12958, and is to be destroyed when it is no longer needed.

5. This document contains information of a confidential nature and is intended for the use of the personnel of the Department of Defense only. It is to be controlled in accordance with the provisions of Executive Order 12958, and is to be destroyed when it is no longer needed.

SECRET